

DIE UNGARISCHEN HIERACIEN DES UNGARISCHEN
NATIONAL-MUSEUMS ZU BUDAPEST,
ZUGLEICH V. BEITRAG¹ ZUR KENNTNIS DER HIERACIEN UNGARNS
UND DER BALKANLÄNDER.

Von KARL HERMANN ZAHN.

Auf Wunsch des Vorstandes der Botanischen Abtheilung des Ungarischen National-Museums, Herrn Dr. F. FILARSZKY, habe ich die Hieracien des dortigen Herbars durchgesehen. Es sind darin neben neuerdings von FILARSZKY, KÜMMERLE, BUDAI, JÁVORKA u. a. gesammelten Hieracien besonders solche älterer Sammler vertreten, die aus dem Herbar HAYNALD stammen und erhöhtes Interesse beanspruchen, weil sie theilweise E. FRIES vorgelegen haben und in seiner *Epicrisis Hieraciorum* erwähnt werden. Auch eine grössere Anzahl neuer Formen konnte festgestellt werden.

A) PILOSELLOIDEA.

1. *Hieracium Hoppeanum* SCHULT.

a) Subspecies *leucocephalum* VUKOT. — Croatia (VUKOTINović, Exsicc. 2), Lika-Krbava: in m. Velnac supra Carlopago, in m. Russovo pr. Oštarija (KÜMMERLE).

b) Subsp. *leucolepioides* DEGEN et ZAHN (*subleucolepium* ZAHN in sched.). — Folia lanceolata obtusiuscula vel acuta, supra disperse vel modice setosa, 4—6 mm., subtus albido- vel viridi-canotomentosa. Scapi 1—3 graciles, modice, superne dense glandulosi et disperse, superne saepe obscure pilosi. Involucrum magnum semiglobosum. Squamæ latæ obscuræ, disperse- vel subglandulosæ, modice diluteque vel subobscure pilosæ, pilis basi atris. Stolones crassi breves.

Subsp. *testimonioli* N. P. simile, sed differt involuero sat dense breviterque piloso, caule sparsim piloso dense glanduloso. Habitu fere ut in *H. Peleteriano*.

¹ Vergl. Magy. Bot. Lapok (1906) p. 62 ff.; (1907) p. 212 ff.; (1908) p. 113 ff.; (1909) p. 276 ff.

In vineis ad Werschetz (WIERZBICKI), Verseczi várhegy (BERNÁTSKY), Koszovicz pr. Oravicza (WIERZB.). In silva Állatkert pr. Budapestinum (KÜMMERLE).

Die Pflanze von Werschetz wurde von FRIES als *H. Hoppeanum*, die von Koszovicz als *H. pilosella* var. *robustum* Fr. bestimmt. Von DEGEN wurde sie auch auf dem Berg Steinriegel bei Üröm gefunden.

c) Subsp. *multisetum* N. P. α) *genuinum* N. P. — Banat: Lugos (HEUFFEL), Oravicza (WIERZBICKI; von FRIES als *H. pilosella* bestimmt), Mehadia (WIERZB.), Orsova: Allion-hegy (DIENER). — Valya Ruischor pr. Malomvitz (HAYNALD). — Máramaros: in m. Stanuluj vertiku ad Borsabánya (FILARSZKY et JÁVORKA). — β) *polyadenium* N. P. — Oravicza: Oggas (WIERZBICKI).

d) Subsp. *atrichum* N. P. var. *semibarbulatum* ZAHN, squamis inferioribus apice breviter diluteque subpilosis. — Hunyad: In pratis montanis «Kimpu nyelulu» sub alpibus Retyezát 1200 m. (JÁVORKA).

e) Subsp. *testimoniale* N. P. α) *genuinum* N. P. — Budapestinum:¹ Törökbálint (TAUSCHER), Rákos-Palota (BOHATSCH), Leopoldsfeld (SADLER), Jánoshegy (STAUB), Hármashatárhegy (JÁVORKA), Kamaraerdő (FILARSZKY); Kalocsa (MENYHÁRT); Nógrád: Verőce (FILARSZKY). — Fehér: Eresi, Nadap (TAUSCHER); Meleghegy (FILARSZKY). — Turócz: in m. Ostri vrch montium Nagy-Fátra ad pagum Blatnicza (JÁVORKA). — Sopron: Bécsi dombok ad Sopronium (GOMBOCZ). — Borsod: Szirma-Besenyő (BUDAI). — Baranya: Pécs (HAZSLINSZKY). — Sáros: Eperjes (id.). — Krassó-Szörény: Herkulesfürdő (GALLINI), Orsova (L. RICHTER). — Brassó: in m. Királykő (ZEMPLÉN). — Fiume (Noë). — f. *parcipilum* ZAHN *H. canum* VÁGNER in sched.). — Máramaros-Sziget (VÁGNER). A typo differt: involueris sparsim breviterque pilosis.

2. Hieracium Pilosella L.

a) Subsp. *amauroleucum* N. P. — Nagyszeben (CSIKI).

b) Subsp. *amauron* N. P. f. *normale* N. P. — Krassó-Szörény:¹ Vaskapu (DIENER). — f. *subpilosum* N. P. — Szomolnok: Rotwasser (FILARSZKY).

c) Subsp. *amaropogon* N. P. — Nagymaros (FILARSZKY).

d) Subsp. *angustissimum* N. P. — Szeben: Szent-Erzsébet (CSIKI), Krassó-Szörény: Ferenczfalva (BERNÁTSKY).

e) Subsp. *angustius* N. P. α) *genuinum* N. P. — Krassó-Szörény:

¹ Auch von HEUFFEL bei Budapest gesammelt, von FRIES als *H. pilosella* bestimmt.

Oravieza (WIERZBICKI), Mehádia (SADLER), in alpibus austro-transsilvanicis (KOTSCHY, in Plant. Transs. herb. SCHOTT no. 113 p. p.). — Máramaros: ad castellum pr. Huszt (VÁGNER). — Gömör: Rimaszombat (HÁZSLINSZKY). — Nógrád: Bikkalj pr. Ipoly-Litke (BORBÁS). — Vas: Dömötöri (MÁRTON). — Nezsider → Pátfalu (FILARSZKY). — Hámromszék: Előpatak (FALCK). — Seoglio S. Marco in mare Adriat. (STAUB). — Hunyad: ad pag. Kimpulunyág sub alpibus Retyezát (JÁVORKA). — Fere semper forma *epilosum* N. P.

- f) Subsp. *barbisquamum* N. P. — Tátrafüred et Tátraszéplak (BORBÁS).
- g) Subsp. *brachytrichum* N. P. — Pest-Pilis-Solt: Kecskemét, Bugaczi Puszta (FILARSZKY).
- h) Subsp. *bruennense* N. P. — In com. Bereg (DIVÉKY); Budapest (SADLER).
- i) Subsp. *hololasium* N. P. — Ad Vledény, Árpás (HAYNALD).
- j) Subsp. *inalpestre* N. P. f. *angustisquamum* N. P. — In m. Veljun pr. Zengg (KÜMMERLE).
- k) Subsp. *latiusculum* N. P. — Kalocsa (HAYNALD). — Hont: Selmeczbánya: Králova et Krnisov (KMET).
- l) Subsp. *minuticeps* N. P. — Trenesén: Ozor (BOHATSCH).
- m) Subsp. *parviflorum* N. P. — In alpibus austro-transsilvanicis (KOTSCHY, in Plant. Transs. herb. SCHOTT no. 113 p. p.). — Tátra: Matlárháza (FILARSZKY). — Borsod: Diósgyőr (BUDAI). — Máramaros: Nagy-Pietrosz (FILARSZKY et JÁVORKA). — Baranya: Pécs (HOLUBY). — Croatia: Velebit, Sladovača (KÜMMERLE).
- n) Subsp. *pilosella* L. — Besztercze-Naszód: Nimului pr. Ó-Radna (L. RICHTER).
- o) Subsp. *rosulatum* N. P. — Buda: Lipótmező (HERMANN).
- p) Subsp. *stenodes* N. P. — Slavonia: Vučiak (STOITZNER). — Arva: in turfosis Bory moecsár pr. pagum Szuchahora (KÜMMERLE).
- q) Subsp. *stenophyllum* N. P. (involucro epilosum). — Selmeczbánya: Prenčow (KMET). — Mátra: supra Markaz (JÁVORKA).
- r) Subsp. *subcaulescens* N. P. — In alpib. Banaticis [f. *pilosiceps exstriatum* N. P.] (HEUFFEL). — Arva: in turfosis Bory-mocsár pr. pagum Szuchahora (KÜMMERLE) [f. *minoriceps* N. P.].
- s) Subsp. *subvirescens* N. P. — Csik: Tusnád (HAYNALD); Krassó-Szörény: inter Lugos et Facset (HEUFFEL). — Bátony (BORBÁS) [f. *epilosum* N. P.].
- t) Subsp. *tomentisquamum* N. P. — Slavonia: Vučiak et in m. Papuk (STOITZNER). — Besztercze-Naszód: Sólymosvár, Ó-Radna (leg. ?). — Buda (STAUB).

- u)* Subsp. *transalpinum* N. P. — Borsod : Felső-Zsoleza (BUDAI). — Kerepes : Husztinai erdő (BERNÁTSKY).
- v)* Subsp. *trichadenium* N. P. — Heves : Eger (VRABÉLYI).
- w)* Subsp. *trichocephalooides* ZAHN (*trichocephalum* N. P.). — Pilis-hegy pr. Budapestinum (STAUB). — Brassó (MOESZ). — Nagyszeben : loco «in den Erlen» (FUSS). — Tiszabő (SADLER).
- x)* Subsp. *tricholepium* N. P. $\alpha)$ *genuinum* N. P. — Borsod : Miskolcz, Avas (BUDAI). — Trencsén : N. Podhrad (HOLUBY). — Nagymaros : Gesztenyés (FILARSZKY); Budapestinum : Rákos (GOMBOCZ), Angyal-föld (HERMANN), Schwabenberg (TAUSCHER), in m. Egyeskő ad p. Szentiván (FILARSZKY et KÜMMERLE), Lindenbergs (FREYN) et Tétényer Haide (BORBÁS) pr. Budam. — $\beta)$ *amaurotrichum* N. P. — Kalocsa (P. BRANDIS).
- y)* Subsp. *trichophorum* N. P. — Ad Pomáz (NENDTVICH).
- z)* Subsp. *trichoscapum* N. P. — Schwabenberg (BORBÁS) et Albertfalva (STAUB) p. Budapestinum ; Kis-Besnyő (TAUSCHER). — Tolna : Nagy-Székely (TAUSCHER).
- z*)* Subsp. *vulgare* Tsch. — Szécsény (HAYNALD pat.), Bányabükk, Borszék, Sinfalva, Budapest (HAYNALD), Pilishegy (STAUB). — Vas : Sorki-Tótfalu (MÁRTON). — Sopron [f. *subpilosum* N. P.] (GOMBOCZ). — Hont : Terbegec (MÁRKUS). — Sáros : Eperjes (HAZSLINSZKY). — Szeben : Nagyszében (FUSS). — Hunyad : supra pagum Alsó-Városvize pr. urbem Szászváros (JÁVORKA). — f. *striatum* N. P. — Vas : Sitkei erdő ad pag. Ostffy-Asszonyfa (FILARSZKY et KÜMMERLE).

3. Hieracium Auricula LAM. et D. C.

- a)* Subsp. *acutisquamum* N. P. — «Steuergrund» etc. pr. Posonium (BÄUMLER), S.-Ujfalu (MÁRTON), Bányabükk (HAYNALD), Miskolcz (BUDAI); Máramaros : Nagy-Pietrosz havas, Bikahégy (FILARSZKY et JÁVORKA); Mohos-tó (leg.?).
- b)* Subsp. *amaureilema* N. P. — Bátony (BORBÁS); Mátra : in m. Kékes (BORBÁS, sub nom. *H. Auricula* $\times$ *Pilosella*); Máramaros (HANÁK); Háromszék : Rétyi Nyír (MOESZ), Szász-Csanád (BARTH). — Kovácsy? (HENTES); Csik : Piricske hegy (GOMBOCZ).
- c)* Subsp. *Auricula* N. P. f. *epilosum* N. P. (*H. glaucescens* SCHLOSSER in sched., nec BESSER; *H. Auricula* FR. in sched.). — Croatia : Kreuz (SCHLOSSER). — Transsilvania : Prázsmár, Rétyi Nyír (MOESZ), Vledény (HAYNALD), in subalpe Braza (BARTH); Krassó-Szörény : Lugos (HEUFFEL), Zsuresz (id.); Szilág : Tasnád, Kraszna, Fekete-Hagymás (HAYNALD); Miskolcz (BUDAI); Trencsén : Sulov, N.-Podhrad; Selmeczbánya, Kormossó (KMET); Murány (FILARSZKY et KÜMMERLE); in pratis ad

Posonium et Budam (HEUFFEL); Szécsény (HAYNALD); Borsod: Bükkhegység, Lustavölgy (BUDAI). — f. *subpilosum* N. P. — Trenesén: in valle Bošač (HOLUBY); S.-Ujfalu (MÁRTON); Szitnya-hegy pr. Selmeczbánya (FILARSZKY); Transsilvania: Szász-Csanád (BARTH), Rétyi Nyír (MOESZ); Tátrafüred (STAUB); in m. Stoch Carpathium (BOHATSCH); Croatia (SCHLOSSER; sub nom. «*H. flagellare*»). — f. *obscuriceps* N. P. — Tátra: Matlárháza (FILARSZKY); Transsilvania: Szász-Csanád (BARTH), Szurul, Malomvitz (HAYNALD). — f. *stipitatum* N. P. — Banatus: Kukujevo (BOHATSCH).

d) Subsp. *lepteilema* N. P. — Agyagfalva, Borszék (HAYNALD); Szobotist (BRANIK).

e) Subsp. *magnaauricula* N. P. (*N. Auricula* FB. in sched.). — Buda (HEUFFEL); Kis-Unyom (MÁRTON); Uj-Szadova, in m. Plécs (BORBÁS); Bikkalj pr. Ipoly-Litke (id.).

f) Subsp. *melaneilema* N. P. — Djumbir, Kleiner Kriván (BOHATSCH). Fiume (Noë). — f. *marginatum* N. P. in m. Klek pr. Ogulin (KÜMMERLE). — f. *brevifolium* N. P. (*H. pycnocephalum* VUKOT., Exs. no. 6) Croatia (foliis interdum ad 8 cm. longis!).

g) Subsp. *tricheilema* N. P. — Bilak (HAYNALD). Borsod: ad Ó-Massa montium Bükk (JÁVORKA). Transsilvania: Szász-Csanád (BARTH). Csik-Gyimes (KÜMMERLE). Croatia (VUKOTINOVIC; sub nom. «*H. flagellare*»). — f. *subrattatum* Z.. ligulis apice rubro-subvittatis. — Háromszék: Rétyi Nyír (MOESZ).

4. Hieracium rubricatum N. P.

(= *Auricula* × *Hoppeanum macranthum*).

a) Subsp. *spatulifolium* (VUKOT.) N. P. — In collibus glareosis aridis Croatiae (VUKOTINOVIC, Exs. no. 6).

5. Hieracium Schultesii F. SCHULTZ.

(= *Auricula* × *Pilosella*).

a) Subsp. *Holubyanum* N. P. — Nyitra: Visnyó (HOLUBY); Trenesén: Nemes-Podhrad et in valle Bosáč (HOLUBY). — Rami sæpe 3 (—4), ordines axium ad 3, capitula ad 8; ergo verosimiliter *spathophyllum* > *Pilosella*.

b) Subsp. *palatinum* N. P. — Szepes: Wallendorf (KALCHBRENNER).

c) Subsp. *Schultesii* N. P. — Nógrád: Salgó (HAZSLINSZKY).

d) Subsp. *Schultziorum* var. *oreophilum* f. *striatum* N. P. — Krassó-Szörény: in m. Ruszka (HAZSLINSZKY).

e) Subsp. *pseudosilvicola* ZAHN (subsp. *silvicola* N. P., nec FR.). — S.-Ujfalú (MÁRTON).

6. Hieracium alpicola SCHL.

a) Subsp. *Furcatae* DEG. et ZAHN [*H. amphibolum* et *Auricula* × *alpinum* REHMANN (Oester. bot. Zeitschr. 1894 no. 7; cfr. ZAHN, Allg. bot. Zeitschr. 1906 no. 3); *H. glanduliferum* β) *glabratum* HAZSL. in sched.]. — In m. Kriván (HAZSLINSZKY).

b) Subsp. *Ullepitschii* BLOCKI (*H. scepusiense* SIMK.; *H. alpicola* β) *rhodopeum* auct. Hung., N. P. I. p. 183 p. p.; *H. alpinum* HAYNALD in sched.). — Tátra: in valle Kleines Kohlbachthal (HAYNALD), ad lacum Zöld-tó (FILARSZKY).

7. Hieracium Heuffelii JANKA.

H. Heuffelii JANKA in sched. et apud N. P. I. (1885) p. 727, nec GRISEB., Comment. (1857) p. 56 sub *H. rupicolo*;¹ *H. Oreades* HEUFF., in Flora 1853 p. 617; REICHB. Icon. XIX tab. 119, fig. 1, 2; nec FRIES. Symb. (1848) p. 100; *H. petracum* FRIES, Epier. (1862) p. 28 p. p., nec HOPPE, nec FRIV.; *H. oreades* N. P. I. p. 282 et *H. Heuffelii* N. P. I. p. 727; *H. angustifolium* WIERZBICKI 1844, nec HOPPE; *H. Herculis* BORBÁS [«mihi hybridum *H. Pilosellae* et *sabini* videtur,» BORBÁS in sched.]

Subsp. *Heuffelii* JANKA. — In summis rup. calc. montis «die Rolle» dicti (in consortio *Sobolinae bannaticae*) ad Csiklova in Banatu 30. V. 1856 leg. HEUFFEL. — In rup. calc. alvei «Proláz» ad ped. m. Domugled pr. thermas Herculis Banatus austro-orient., 12. V. 1870 leg. JANKA.

Folia caulina 1—2, capitula ad 12, involucrum crasse ovatum 7—8 mm. longum, squamæ apice haud raro glandulis solitariis crassiusculis obsita.

Was N. P. p. 282 als *H. oreades* und p. 727 als *H. Heuffelii* beschreiben, ist ein und dieselbe Pflanze. Der Irrtum mag daher kommen, dass diesen Autoren von Csiklova durch HEUFFEL gesammelte, noch nicht aufgeblühte Exemplare vorgelegen haben. *H. Heuffelii* wurde nunmehr auch für Südkratien von ROSSI und DEGEN nachgewiesen.

¹ Der Name *H. Heuffelii* GRISEB. ist Synonym von *H. bifidum* KIR. Er wurde von GRISEBACH nach seiner Angabe l. c. p. 56 nur «olim in litt.» verwendet (jedenfalls zur Bezeichnung des von HEUFFEL aus Herkulesbad eingesandten *H. bifidum*!), also kann der Name *H. Heuffelii* JANKA bestehen bleiben; andernfalls müsste der Name *H. Herculis* BORBÁS angewandt werden.

8. *Hieracium aurantiacum* L.

a) Subsp. *aurantiacum* L. f. *longipilum* N. P. — Banatus: in alpe Baiku (HEUFFEL), Ferencfalva (BERNÁTSKY), in pratis Gropa Bisztri sub alpibus Szarkó (BORBÁS), Ruszka (ANDRÄ), in subalpe Szarkó (BORBÁS), Oláhfalva, Retyezát (HAYNALD), Zenoga-tó (LOJKA); Fogaras: ad Kolui (SCHOTT, Pl. Transsilv. no. 115). Transsilvania: Zalatna (BARTH), in silva Bucsin ad Parajd (GOMIN), Praesbe (BARTH); Csik: Bükkfetetőhegy, 1000 m. (GOMBOCZ), Csik-Gyimes (KÜMMERLE); Máramaros: Borsa (VÁGNER), Priszlop-tető (JÁVORKA), Stanuluj vertiku ad Borsabánya (FILARSZKY et JÁVORKA), Nagy-Pietrosz (FILARSZKY) in m. Guttin pr. balneum «Bréb» 1400 m. (BORBÁS); Beszterce-Naszód: in m. Cisia ad Radna-Borberek (KÜMMERLE); Bihar: in alpe Nagy-Bihar ad Rézbánya (KÜMMERLE). — Tátra: Zöld-tó (HULJÁK). — Csáklyaikő ultra Felső-Gáld (HAYNALD). — f. *brevipilum* N. P. — Brassó (FALCK), Szurul (HAYNALD); Brassó: in m. Schuler (SZOMBATHY), Pojana (MOESZ). — f. *subpilosum* N. P. — Máramaros (HANÁK), in alpibus cottus Fogaras (SCHOTT, Pl. Transs. 115 p. p.), inter Kühhorn et Korongyos; pr. Ó-Radna (HAYNALD), Pojana (MOESZ), Meszes in Transsilvania (id.). — f. *setulosum* N. P. — Kolozsvár: Bükk (A. RICHTER), Biharfüred (STAUB). — f. *fusciflorum* N. P. — Retyezát (HEUFFEL): Valya Reaszka (HAYNALD).

b) Subsp. *carpathicola* N. P. — Magas-Tátra: Barlangliget (JÁVORKA), Drechselhäuschen (HAZSLINSZKY), Chocs, Langer See, Polonina Berzawa (id.), in alpibus Seepusii (SEBÖK); Liptó: in m. Olnistye¹ (HEUFFEL); Gömör: Nychovo vrch (A. RICHTER); Transsilvania: ad lacum Zenoga sub m. Retyezát 2000 m. (LOJKA), Nagy-Pietrosz, Stanuluj vertiku (FILARSZKY et JÁVORKA), Piatra Re (BEZDEK), Korongyis 2000 m. ad Ó-Radna (L. RICHTER), Götzenberg ad Nagy-Disznód (CSIKI); — Hunyad: Új-Gredistye: Vertope mészhegy pr. Szászváros (JÁVORKA); ad p. Kimpulunyág sub alp. Retyezát (id.). — f. *subpilosum*, caule breviter piloso: Transsilvania: Ökörszállás [Vurfu mare] (CSIKI).

c) Subsp. *melinooides* N. P. 2) *holopspilon* N. P. — Zöld-tó Tatráe (FILARSZKY).

d) Subsp. *porphyranthes* N. P. — Trencsén: in m. Chleb (HULJAK)

9. *Hieracium fuscum* VILL.

a) Subsp. *subpedunculatum* ZAHN, nov. subsp. — Caulis 10 ad 25 cm. altus breviter pilosus, 2·5 mm., pilis superne dispersis sub-

¹ *H. aurantiacum* FR. in sched. !

obscuris, inferne subnumerosis, apice subdense, basin versus disperse glandulosus, usque ad basin floccosus. Folia radicalia lanceolata acutiuscula, denticulata, dilute virida, utrinque disperse vel submodice breviterque pilosa, in margine nervo que dorsali modice vel subdense pilosa, 0·5—2 mm., subtus disperse vel mediocriter floccosa; caulinæ 1(—2) plerumque eglandulosa. Rami 1—3 remoti, a cladum 10—35 mm. longum, ordines axium 3, capitula 3—7, pedunculi densissime glandulosi, disperse obscureque pilosi, dense floccosi, subatri; involucrum subatrum, squamis angustis acutis obscuris mediocriter floccosis pilosisque, 0·5—1·5 mm., submodice glandulosis. Flores extus purpurei. Stolones nulli?

H. subaurantiaco N. P. valde affine, formulæ *aurantiacum* > *Auricula* respondens. *H. Moritzianum* BORBÁS in sched.

Hungaria austro-orientalis: In monte Szemenik ad Temes-Szlatina (BORBÁS).

b) Subsp. *variegatum* N. P. — Banatus: In alpe Szemenik (WIERZBICKI).

10. *Hieracium stoloniflorum* W. KIT.

(= *aurantiacum* × *Pilosella*).

a) Subsp. *oligocephalum* SCHUR. — Pojana ad Coronam (SCHUR).

b) Subsp. *Schurianum* N. P. — Krassó-Szörény: Ruszka havas (HAZSLINSZKY). — Caule 3-cephalo.

c) Subsp. *stoloniflorum* W. KIT. 1) *euryphyllum* N. P. — Banatus: Ruszka (ANDRÁS), Marmatia (ADLER). In alpibus silvaticis Transsilvaniæ: Sánta (BARTH); *H. Moritzianum* BORB. in sched.

11. *Hieracium Blyttianum* FR.

(= *aurantiacum* × *Auricula* [*H. pyrrhanthes* N. P.]).

a) Subsp. *acropurpureum* ZAHN, nov. subsp. — Caulis ad 20 cm. altus subtenuis, subdense pilosus, superne modice, inferne disperse glandulosus, pilis superne horizontaliter patentibus ad 3 mm. longis. Folia radicalia spathulata vel lanceolata, supra glabra vel disperse vel modice pilosa, subtus disperse pilosa; caulinæ 1—2 (—3), tertium sæpe bracteam magnam viridem sub inflorescentia formans. Involucrum 7·5 mm. longum, squamis subatris dilute marginatis sat dense obscure pilosis, 1·5 mm., modice vel sat dense glandulosis, sparsim floccosis; pedunculi dense glandulosi, sparsim pilosi, canescentes; a cladum 3—6 mm. longum, rami 2—3 approximati, ordines axium 3, capitula 3—7. Flores saturate lutei, marginales extus purpureo-striati

vel apice tantum purpurei. Stolones debiles subterranei. — *H. flavum* SIMK. in sched.

Transsilvania: In valle Csepilor alpium Bihariensium (SIMKOVICS).

b) Subsp. *acutulum* N. P. — Gömör: Nychovo vrch, «Helpa» (A. RICHTER).

c) Subsp. *chrysochroum* N. P. — In subalpinis Oláhfalu, Öcsém teteje (HAYNALD).

d) Subsp. *laevisquamum* N. P. — Sub alpe Bihar supra Rézbánya (SIMKOVICS) et in valle Csepilor alpium Bihariensium (id., sub nom. *aurant.* × *Auricula*).

e) Subsp. *pyrrhanthes* N. P. — Mehádia, Ó-Radna (herb. TAUSCHER). Schürzburg Transsilvaniae (BARTH).

12. *Hieracium pratense* TAUSCH.

(*H. collinum* N. P., nec GOCHNAT!).

a) Subsp. *amauroderrnum* ZAHN, nov. subsp. e grege *Brevipilum* N. P. — Caulis ad 60 cm. altus crassus, pilis numerosis obscuris basi atris et glandulis dispersis obsitus, basi tantum dense diluteque pilosus, 1—1·5 mm., superne subfloccosus. Folia rosularia late lanceolata denticulata, utrimque disperse vel modice breviterque pilosa, in margine nervo que dorsali densipila. 1—1·5 mm., apice sæpe plicata, sat magna; caulina 2, basi et medio caulis inserta. Capitula numerosa, involucrum 6 mm. longum ovatum, squamis subatris, dense nigro-glandulosis modice obscureque pilosis, 1 mm., sparsim floccosis, interioribus dilute submarginatis; pedunculi pariter ac caulis apex dense nigro-glandulosi breviter subpilosoi (1 mm.), dense floccosi, subatri. Stolones tenues, partim subterranei; epigæi dense pilosi ascendentibus floriferi. Flores lutei, stylus obscurus. Caulis basi coloratus, etiam sursum ± violaceus, interdum valde crassus.

Trenčén: In pratis ad Mor. Ljeskové (HOLUBY).

b) Subsp. *colliniforme* N. P. f. *parcipilum* N. P. — In silvis ad Magnovaradinum (SIMKOVICS); Transsilvania: Mühlbach, frequens (BARTH), Háromszék: Rétyi Nyir (MOESZ).

c) Subsp. *glaucoclorum* N. P. — In pratis ad Naszód (PORCIES, sub nom. *auriculo-pratense*).

d) Subsp. *pratense* var. *genuinum* N. P. — Nyitra: in m. Javorina Carpath. occid. (HOLUBY); Trenčén: N. Podhrad (id.). — f. *densipilum* N. P. — Trenčén: Moravske-Ljeskové (HOLUBY) et in valle Bošač (id.), N. Podhrad (id.). — f. *parcipilum* ZAHN, involucro submaiore, pariter ac pedunculi disperse tantum piloso, densissime glanduloso. — Szepes:

Villa Leers (ULLEPITSCH), inter Barlangliget et S. Rochus (BORBÁS). — var. *subcollinum* N. P. — Vas: Tarótház (MÁRTON); Máramaros (HANÁK).

e) Subsp. *silvicola* (FRIES) ZAHN [*H. pratense silvicolum* Fr., Symb. (1848) p. 20; Epier. (1862) p. 23: *H. pratense* a) *silvicola*; *H. pratense* subsp. *centrorossicum* ZAHN; *H. collinum* subsp. *brevipilum* N. P.; *H. polonicum* BLOCKI, nec N. P.; *H. onegense* NORRL., etc.]. — Ad Modor, cottus Posoniensis (HEUFFEL?; *H. pratense* Fr.! in sched.). Transsilvania: (SCHUR). Radna (TAUSCHER). Krassó-Szörény: inter Facset et Kossova (HEUFFEL). Háromszék: Rétyi Nyir (MOESZ). — Adnotatio cl. FRIESII ad hanc plantam: Speciosam hanc formam ad *H. pratense* spectare fingo!

f) Subsp. *stenocephalum* N. P. — Magnovaradinum (SIMKOVICS).

g) Subsp. *sudetorum* N. P. — Nyitra: Javorina 1030 m. (HOLUBY).

13. Hieracium flagellare WILLD.

(= *pratense* × *Pilosella*. [*Pilosella repens* WILLD. apud FRIES! in sched.])

a) Subsp. *flagellare* var. *canescens* N. P. — In collibus ad Csádokovics? (WIERZBICKI).

b) Subsp. *tatrense* N. P. — Tátra: Matlárháza (FILARSZKY).

14. Hieracium spathophyllum N. P.

(= *pratense* × *Auricula*).

a) Subsp. *faragense* ZAHN, nov. subsp. (*H. auriculoides* JANKA in sched.). — Caulis 15—30 cm. altus subtenuis, superne disperse pilosus et subdense glandulosus, inferne subdense pilosus, ad 1·5 mm., disperseque glandulosus. Folia rosularia lanceolato-spatulata, obtusiuscula vel acutiuscula, supra disperse rigideque (præcipue in margine) pilosa, 3—4 mm., subtus disperse pilosa; caulinum 1, in nervo dorsali sparsim floccosum. Rami 2—3, ordines axium 3, aecadium 5—8 mm., capitula 4—7; involuerum 6 mm. longum, squamis angustis acutis, sparsim pilosis dense glandulosis subeffloccosis, obscuris, parum dilute marginatis; pedunculi densissime tenuiterque glandulosi subepilosi, dense floccosi sed obseuri. Stolones?

In pratis montanis pr. Farágó versus Nagy-Nyulas, in tractu Mezőség Transsilvaniæ (JANKA).

b) Subsp. *spathophyllum* N. P. — Ad Magnovaradimum (HAYNALD, sub nom. *pratense*), in silva «Volfi» ad Magnovaradinum involuero sparsim piloso] (SIMKOVICS, sub nom. *praealto* × *pratense*!). Csik: in silva penes balneum Tusnád (HAYNALD, sub nom. *H. aurantiacum* β) lu-

teum Koch). Krassó-Szörény: in silvis cæduis ad Zsurest (HEUFFEL) [*H. pratense* Fr. in sched.], in pratis ad Facset (HEUFFEL, sub nom. *auricula* δ) *glaucescens* et *glaucescens* GRISÉB.). Máramaros: in pratis planitium (VÁGNER, sub nom. *pratense*). Borsod: Diósgyör (BUDA).

15. *Hieracium cymosum* L.

- a) Subsp. *cymigerum* REICHB. — f. *calvipedunculum* 2) *angustius* N. P. — Szelestéhegy pr. Felső-Hámor (HULJAK). — var. *reptans* N. P. — Zólyom: in m. Goldbrunn pr. Körmöczbánya (JÁVORKA). — f. *hirtipedunculum* 2) *angustius* N. P. — Csik: Nagy-Salamáshegy pr. Borszék (GOMBOCZ).
- b) Subsp. *cymosum* L. (*H. Nestleri* SCHUR in sched.). — f. *normale* N. P. — Borsod: Sajó-Szent-Péter (BUDA). Pest: Heuberg ad pag. Hidegkút supra Budapest (FILARSZKY et KÜMMERLE). — Kolozsvár: Szénafű (MOESZ). Pozsony: Modor (HEUFFEL); *H. sabinum* Fr. ! in sched.); Vas: Kienberg pr. Bernstein (PIERS); Zala: Keszhely ad lacum Balaton (HAZSLINSZKY); Trencsén: N. Podhrad, p. e. Nová Hora (HOLUBY); Szepes: in pratis silvaticis ad Szepes-Olaszi (KALCHBRENNER), Késmárk: Jerusálem-hegy (FILARSZKY); Bars: Vihnye (FILARSZKY); Hont: Selmeczbánya, Szitnyahegy (KMET, sub nom. *pratense*); in montib. Mátra: Gyöngyös (VRABÉLYI); Sáros: Eperjes (HAZSLINSZKY); Budapestinum: Pilishegy, pr. pagum Fóth (SÍMKOVICS); Krassó-Szörény: in m. Gelbesch pr. Moldova (ANDRÄ), Lugos¹ (HEUFFEL); Transsilvania: Gántsihegy (CZETZ), Brassó: Kis-Függőkő (MOESZ). Bodzafalu in cottu Háromszék (HAYNALD). — Badacsony (STAUB), Cserhó (HAZSLINSZKY). Ad pag. Csáklya, com. Alsó-Fehér (CSATÓ). — f. *hirtum* N. P. — Brassó: Kis-Függőkő (MOESZ); Csik: Tu-nádfürdő, Csomádhegy (MOESZ); Máramaros (HANÁK); Szilág: supra flumen Kraszna ad Kraszna (leg. ?); Borsod: inter Királyút et Tarkó pr. Felső-Tarkány (VRABÉLYI); Hont: Selmeczbánya, Szitnyahegy (FILARSZKY); Tolna: in silva montana Homokfő pr. Simontornya (TAUSCHER); Mátra: Nagy-Tálya in cottu Heves (VRABÉLYI). Pilishegy ad Budam (JÁVORKA). Langenthal Transsilvaniæ (BARTH). — Hungaria (FRIVALDSZKY; *H. echooides* FRIES ! in sched.). — f. *setosum* N. P. — Borsod: Bükkhegy Lusta völgy (BUDA); Pilishegy (JÁVORKA); ad pagum Csáklya cottus Alsó-Fehér (CSATÓ); Krassó-Szörény: Herkulesfürdő (HEUFFEL).
- c) Subsp. *laxiflorum* N. P. — Croatia: In m. Ostrč ad Samobor (VUKOTINOVIC, Exsicc. no. 13, var. a sub. nom. «*H. xanthophyllum laxiflorum*»).

¹ *H. sabinum* Fr. ! in sched.

d) Subsp. *Regelii* N. P. — Drechselhäuschen Tatræ (BOHATSCH, HAZSLINSZKY).

e) Subsp. *sabinum* SEB. et M. — Brassó (FALCK), Herkulesfürdő: Domugled (HEUFFEL), Banatus: inter Berzászka et Szvinicza ad Danubium (id.). Dalmatia (VISIANI), in m. Biokovo (PICHLER). Velebit: In m. Panas ad pag. Duple 1100 m. (KÜMMERLE). — var. *laxisabinum* N. P. (*H. megatrichum* BORBÁS p. p.) — Farkasvölgy (BORBÁS). Stolonibus tenuibus brevibus hypogæis præditum. — var. *pseudosabinum* N. P. — In montibus Blocksberg (SADLER), Adlersberg (BOHATSCH), Schwabenberg (id.) pr. Budapestinum et'ad Pilis-Csaba (BORBÁS); Kápolnahegy (A. RICHTER).

f) Subsp. *samoboricum* N. P. (*H. xanthophyllum laxiflorum* p. p. et *H. pratensi-praealtum* VUKOTINOVIC in sched.). — Croatia (VUKOT.).

g) Subsp. *setulosum* VUKOT. (*H. florentinum* VUK. in sched.). — Croatia.

h) Subsp. *xanthophyllum* VUKOT. in sched. et N. P. (foliis brevisime pilosis, stolonibus hypogæis). — In montib. Kalnik ad Crisium (VUKOT., Exs. 13).

16. *Hieracium canum* N. P.

(= *cymosum* × *Pilosella*).

a) Subsp. *canum* N. P. — Transsilvania: Hammersdorf (SCHUR); foliis parce pilosis, involucris pedunculisque subdense vel modice pilosis sparsim glandulosis. Hont: Selmeczbánya, Královce (KMET).

b) Subsp. *cymosella* N. P. (*H. stoloniflorum* FRIES in sched.! *H. permacotrichum* BORB. in sched.). — Leopoldsfeld pr. Budam (HEUFFEL), Schwabenberg (BORBÁS), inter Monor et Pilis (id.). — f. *latius* N. P. — Trenesén: Štortek (HOLUBY, sub nom. «*brachiatum*»).

c) Subsp. *gracile* N. P. — Trenesén: Štortek (HOLUBY); Vas: Tarótház (MÁRTON). In m. Sólymosiensi pr. Radna (SIMONKAI).

d) Subsp. *practlongum* N. P. — S.-Ujfalu, Kis-Unyom (MÁRTON, sub nom. «*permacotrichum* BORB.»).

e) Subsp. *pseuularenicola* ZAHN (*arenicola* N. P., nec GODET). — S.-Ujfalu (MÁRTON).

17. *Hieracium sciadophorum* N. P.

(= *cymosum* × *Auricula*).

a) Subsp. *borsodinum* ZAHN, nov. subsp. — Caulis 30—40 cm. altus gracilis, usque infra medium subfloccosus, ubique ± mediocriter rigidiusculeque pilosus, pilis basi obscuris vel violaceis, apicem versus dense glandulosus subdenseque floccosus. Folia rosularia elongato-spathu-

lata, obtusa vel obtusiuscula, glauca, disperse rigidiusculeque pilosa, in margine nervo que dorsali fere mediocriter rigideque pilosa, 2—3 mm., subtus sparsim vel in nervo dorsali tantum floccosa; caulina 1—2. Inflorescentia umbellata, ad 16-cephala; involucrum 7 mm. longum cylindricum, squamis subangustis, subatiro-viridibus viridi-marginatis, disperse floccosis, mediocriter glandulosis pilosisque, pilis brevibus basi atris; pedunculi cani, sparsim pilosi, modice glandulosi. Rami 4—6 conferti, acladium breve. Bracteæ pariter ac squamæ exterioreas albido-marginatæ. Flores dilute lutei. Stolones tenues subterranei vel subepigæi, subbreves, foliis parvis elongatis instructi.

Borsod: In dumetis ad Ó-Massa montium «Bükk» (JÁVORKA).

b) Subsp. *brevipiliforme* ZAHN, nov. subsp. — Caulis ad 50 cm. altus, superne disperse pilosus, dense floccosus et modice tenuiterque glandulosus, inferne ± dense diluteque pilosus, pilis mollibus, 1—1·5 mm. longis, disperse floccosus glandulosusque, basi violaceus. Folia rosularia oblongo-spathulata, 8 : 1·8 cm. vel ad 20 : 3 cm. longa, obtusa vel obtusiuscula, longe in petiolum latissime alatum angustata, mollia, lutescenti-viridia, interdum subdenticulata, utrimque modice breviterque pilosa, 0·5 mm., in margine nervo que dorsali magis pilosa, in nervo dorsali subfloccosa; caulina 2—3, summum parvum sparsim glandulosum, imum lanceolatum, subtus sparsissime vel in nervo dorsali tantum floccosum. Inflorescentia umbellata, rami 2—5, ordines axium 3, acladium ad 5 mm. longum, capitula 3—10. Involucrum 5·5 mm. longum, cylindricum, dilutum, squamis subangustis, obscuris, late diluteque marginatis, acutiusculis vel obtusiusculis, disperse floccosis pilosisque, pilis dilutis brevibus, simul subglandulosis; pedunculi cani, sparsim pilosi, subdense tenuiterque glandulosi. Bracteæ late dilute marginatæ. Flores dilute lutei. Stolones tenues elongati hypogæi.

Banatus: Illadia (WIERZBICKI).

18. *Hieracium rubellum* (Koch) ZAHN

(= *cymosum-aurantiacum*).

a) Subsp. *Rehmanni* N. P. — Szatmár: in subalpe Rozsály (DIVÉKY). — Zanuga (HAZSLINSZKY). — Ruszka 1000 m. (ANDRÁ).

b) Subsp. *rubricymigerum* N. P. — Križna (MÁRKUS).

19. *Hieracium glomeratum* Fr.(=*cymosum-pratense*).

a) Subsp. *calomelanum* REHM. — Szepes: In pratis silvaticis ad Sz.-Olaszi (KALCHBRENNER).

b) Subsp. *pycnocephalum* REHM. — Karulyi erdő [Nyirség] (BERNÁTSKY).

20. *Hieracium echooides* LUMN.

a) Subsp. *echooides* N. P. f. 1) *adpressipilum* N. P. — Arad: in vineis ad Paulis (SIMKOVICS); Hunyad: Klopotiva (ROCHEL, HAYNALD); Uj-Gredistye völgye ad Szászváros (JÁVORKA); Temes: Versecz, sub arce (HEUFFEL; teste FRIES!); Pest: Veresegyház (leg. ?), Kalocsa (WIESBAUR); Szeben: Gross-Scheuern (BARTH). — c) *brevisetum* N. P. — Debreczen (HAZSLINSZKY). — d) *minoriceps* N. P. — Sváblegy ad Budapestinum (MÜLLER); Esztergom: Dorog (JÁVORKA). — f. 2) *patentipilum* N. P. — Flora Posoniensis (LUMNITZER!); Vas: Csönge (PIERS); Pest: Puszta-Peszér (BORBÁS); Transsilvania: Langenthal (BARTH). — β) *Tauscheri* N. P. (f. *arenarium* TAUSCHER in sched. p. p. et F. SCHULTZ, herb. norm. nov. ser. cent. VI no. 515 bis p. p.). — Csepel (TAUSCHER); Vas: ad m. Sághi (BORBÁS); Szaboles: Sz.-Mihály (BOHÁTSCH); in cotta Szatmár (DIVÉKY); in cotta Gömör (STAUB). — δ) *pseudalbocinereum* ZAHN (*albocinereum* N. P. I p. 485, nec RUPRECHT!) 1) *minoriceps* N. P. — Versecz (SADLER), Mediasch Transsilvaniæ (BARTH). — 2) *maiioriceps* N. P. — Szeben: Szász-Sebes (CSATÓ); Grebenácz Banatus (BORBÁS).

b) Subsp. *Freyii* N. P. 1) *normale* N. P. — Sz.-Mihály (TAUSCHER), Rákos pr. Pestinum (FREYN). Szeben: in m. «Roter Berg» pr. Szász-Sebes (BARTH). — 2) *multipilum* N. P. (*H. echooides* F. SCH., Herb. norm. nov. ser. cent. VI no. 515 bis p. p.). — Ad pagum Tököl instlæ Csepel (TAUSCHER), pr. Dévény ad Posonium (BÄUMLER).

c) Subsp. *macrocymum* N. P. — Mediasch Transsilvaniæ (BARTH), in cotta Fehér: Adony (TAUSCHER), pr. Kis-Czell (BORBÁS), Csepel (PERLAKY).

21. *Hieracium setigerum* TAUSCH(=*echooides* > *Pilosella*).

a) Subsp. *semiechooides* BORB. (*arenarium* TAUSCHER in sched. apud N. P. I p. 498, nec SCHULTZ-BIP.). — Rákos pr. Budapestinum (BORBÁS).

b) Subsp. *setigerum* TSCH. — Puszta-Szent-Mihály pr. (Budapestinum (BOHÁTSCH, BORBÁS), insula Csepel ad pag. Soroksár (JÁVORKA).

H. sympodiale BORBÁS = *macranthum* $\times$ *echioides* BORB. = *H. Wolf-gangianum* BESS. apud BORB., partim forma abnormis huius subspeciei est, e planta demissa orta. — Ad Sz.-Mihály Budapestini (BORBÁS).

22. *Hieracium bifurcum* M. BIEB.

(= *echioides* $\times$ *Pilosella*).

- a) Subsp. *comatum* N. P. — «Kammerwald» pr. Budam (BOHÁTSCH).
- b) Subsp. *Haynaldii* N. P. — Tolna: in m. Mózsé ad Simontornya (TAUSCHER).
- c) Subsp. *Lányii* N. P. (*H. sympodiale* BORB. p. p. 1879 = *echioides* $\times$ *pilosella* BORB. in sched.). — Inter Vácz et Gödöllő (BOHÁTSCH), Rákos (BORBÁS), Pestinum (ROCHEL).
- d) Subsp. *vindobonense* N. P. — Rákos pr. Budapestinum (BOHÁTSCH).

23. *Hieracium fallax* WILLD.

(= *echioides-cymosum*).

Subsp. *granense* N. P. — Szécsény, Rimócz (HAYNALD; sub. nom. «*collinum*» et «*pratense*»).

24. *Hieracium Pavichii* HEUFF.

(*H. florentinum* et *piloselloides* HEUFF. olim.)

- a) Subsp. *Fussianum* SCHUR. — Banatus: Oravicza (HEUFFEL), Treskovacz pr. Szwinicza (JÁNEK, BORBÁS), Plugova (BORBÁS), Trikulie infra Szwinicza (HEUFFEL). Transsilvania: Nagy-Apold (HAYNALD), in montibus Michelsberg et Götzenberg et in fave «Roter Turmpass» pr. Nagy-Szeben (BARTH; HEUFFEL; ANDRÄ; FÜSS, sub nom. «*Fussianum* SCHUR» in Herb. norm. Fl. Transs. no. 250), ad rupes pr. Zood (RÜKERT), Verestorony, Resinár, Szelistye (BARTH). — Inter Villikonen et Nuvaljic Slavoniae (PAVICH).
- b) Subsp. *pseudohololeion* ZAHN (*hololeion* N. P., nec MAXIM.). — Klek Croatiae (VUKOTINOVIC); in montibus cottus Pozsega Slavoniae (PAVICH, sub nom. «*H. laeve*»).

25. *Hieracium florentinum* ALL.

- a) Subsp. *astolonum* VUKOT. (*H. astolonum foliatum* VUKOT.). — Croatia: Pr. Osredek ad vitrinam (VUKOTINOVIC). — Transitus *Fussianum-obscurum*; involucris pedunculisque modice floccosis.

b) Subsp. *Berninae* N. P. var. *Beskidarum* N. P. — Fertő-tó (FILARSZKY).

c) Subsp. *cattarensis* N. P. — Župa pr. Cattaro (PICHLER Exs. 1872).

d) Subsp. *cylindriceps* N. P. — Fiume (Noë); Velebit: in lapidosis ad Duple (KÜMMERLE).

e) Subsp. *devanum* ZAHN, nov. subsp. e grege *Praealtum* N. P. — Caulis 55 cm. altus gracilis vel crassiusculus, superne sat dense floccosus et modice obscureque pilosus. 2—3 mm., usque ad medium disperse floccosus, usque ad basin modice sed dilutius pilosus, apice tantum sparsim glandulosus. Folia radicalia lanceolata acuta, sæpe subplicata, obsolete denticulata effloccosa, in margine nervo que dorsali subpilosa, 2—3 mm.; caulina 3 infra caulis medium inserta. Inflorescentia ± umbellata, deorsum paniculata, rami graciles dense conferti, imus remotus, ordines axium 3 (—4), capitula ad 25. Squamæ latiusculæ acutiusculæ obscuræ, sublate viridi-marginatae, disperse pilosæ, 1 mm., disperse vel submodice glandulosæ, subeffloccosæ; pedunculi cano-tomentosi, disperse glandulosi pilosique. Pilis numerosioribus ab *H. praealtum* diversum.

Déva (HAZSLINSZKY).

f) Subsp. *florentiniforme* N. P. — Fiume (Noë).

g) Subsp. *florentinum* (ALL.) N. P. — Orehovicza (GOMBOCZ), Kreuz Croatiae (VUKOTINOVIC, sub nom. *glaucescens*).

h) Subsp. *litorale* N. P. — In valle Rečina pr. Fiume (STAUB).

i) Subsp. *obscurum* RCHB. f. — Csepelsziget, Sziget-Szentmiklós (FILARSZKY). In m. Ostrovo pr. Zengg (KÜMMERLE).

j) Subsp. *parsiflorum* N. P. — Fiume (Noë).

k) Subsp. *praealtum* VILL. var. *maiisculum* N. P. (*H. praealtum elatius* FRIES! in sched.). — In silva montana ad Modor Posonii (HEUFFEL).

l) Subsp. *subobscurum* N. P. — Lika-Krbava: in m. Veljun ad Francikovac 700 m. pr. Zengg (KÜMMERLE). — Krassó-Szörény: Plavisevicza (ROCHEL, Iter Banat. 1835).

26. Hieracium Bauhini SCHULT.

a) Subsp. *adenocymum* N. P. — Croatia: Klek, Musulin potok pr. Ogulin (BORBÁS).

b) Subsp. *amnoon* N. P. — St.-Georgen Posonii (BÄUMLER).

c) Subsp. *Bauhini* N. P. — Croatia (VUKOTINOVIC, sub nom. «*flugellare*»). Trenesén: N. Podhrad (HOLBY, sub nom. «*radiocaule*» Tsch.). — f. *normale* N. P. — Ó-Radna (BORBÁS).

d) Subsp. *Besserianum* (SPRENG) N. P. 1) *normale* N. P. — Her-

kulesfürdő (BOHATSCH); in m. Pareng cottus Hunyad (JÁVORKA); Jeruzsálem-hegy pr. Késmárk (FILARSZKY); Gyöngyös: in m. Sárhegy (JÁVORKA); Salgótarján (BORBÁS); Bikalj pr. Ipoly Litke (id.); «Grosse Haide» pr. Budam (FILARSZKY); Magnovaradinum (SIMKOVICS). — f. *calvius* N. P. — In m. Veljun ad Francíkovac 700 m. pr. Zengg (KÜMMERLE).

e) Subsp. *cymanthum* N. P. (*H. praealtum* var. *Bauhini* NEILR. in sched., *H. multicaule* WIERZE. in sched.; *H. praealtum* var. *Wierzbickii* HEUFF. p. p. in sched.; *H. praealtum* FRIES! in sched.; *H. longicaule trichophorum* VUKOT., Exs. no. 10 var. a p. p.). — Oravieza cottus Krassó-Szörény (WIERZBICKI, HEUFFEL); Ó-Radna (TAUSCHER); Fiume (Noë); Croatia (VUKOTINOVIC); Sopron (GOMBOCZ).

f) Subsp. *doroghense* N. P. — Csepel (TAUSCHER); Nagymaros: Gesztenyés (FILARSZKY).

g) Subsp. *effusum* N. P. (*H. praealtum* FRIES! in sched.; *H. Bauhini* var. *croaticum* SCHLOSSER in sched.; *H. subfloribundum* BARTH in sched., an SCHUR?; *H. colocense* MENYHÁRT in sched.), — Croatia: Kreuz (SCHLOSSER); Kalocsa: Pataj (MENYHÁRT); Kerepes (BERNÁTSKY); Transsilvania: Csuesa (BARTH); Máramaros: Huszti várhegy (VÁGNER); in montib. Rozália cottus Sopron (GOMBOCZ).

h) Subsp. *erythriophyllum* (VUKOT.) N. P. (*H. longicaule macrophyllum* VUKOT., Exs. 10 var. c). — Croatia (VUKOTINOVIC. Exs. 11 p. p., sub nom. «*erythriophyllum*»). — Formæ autumnales, foliis pariter ac in multis Piloselloidearum formis autumnalibus purpureo-coloratis!

i) Subsp. *fastigiatum* Tsch. — Budapestinum: Zugliget (STAUB); Trencsén-Teplicz (BÄUMLER).

j) Subsp. *filiferum* Tsch. — Zala: Balatonfüred (HERMANN); in montib. Papuk Slavoniæ (STOITZNER); Crisium Croatiæ (SCHLOSSER, sub nom. *H. ciliatum*; *H. praealtum* Fr.! in sched.); Hunyad: Déva (JÁVORKA); Hont: Selmeczbánya. Duriséva dolina pr. Krnisov (KMET); Trencsén: N. Podhrad (HOLUBY); Pozsony: Modor (HEUFFEL); *H. praealt.* Fr.! in sched.). — In montib. cottuum Árva-Liptó: Chocs (BOHATSCH). — Parád (VRABÉLYI). Rohi (HAYNALD). — *H. erythriophyllum* VUKOT. Exs. 11 p. p. e Croatia.

k) Subsp. *gemmiferum* N. P. — In incultis «Albæ Carolinæ» (HAYNALD).

l) Subsp. *ingricum* N. P. (*H. glaucescens* SIMK. in sched.). — In montibus pr. Maros-Sólmos Transsilvaniæ (SIMKOVICS).

m) Subsp. *heothinum* N. P. (*H. praealtum* Fr. in sched.; *H. praealtum* var. *Bauhini* BORB. in sched.). — Buda: Adlerberg (BORBÁS); Bars: Kis-Apáti (MOESZ). — Jägerwald? (A. RICHTER); Selmeczbánya: in m. Szitnya (KMET); Eperjes (HAZSLINSKY); Máramaros-Sziget (VÁGNER).

n) Subsp. hispidissimum REHM. 1) *pilicaule* N. P. — Csepel: Tököl (TAUSCHER); Farkasvölgy ad Budapestinum (KÜMMERLE); Sopron: Harka (GOMBOCZ); Trencsén: N. Podhrad (HOLUBY); Borsod: Emőd (BUDAI). — 2) *calvicaule* N. P. (*H. auriculoides* F. SCHULTZ, Herb. norm. cent. I no. 93; *Pilosella praealta* var. *hispidissima* F. SCH.). — Csepel: Tököl (TAUSCHER); Rácz-Szent-Péter pr. Eresi cottus Fehér (TAUSCHER); Borsod: Heő-Csaba (BUDAI).

o) Subsp. hunyadlinum N. P. — Hunyad: Pareng (L. RICHTER).

p) Subsp. hypermelanum REHM. — Nyitra: Javorina (REHMANN).

q) Subsp. Kernerii N. P. — Pest: Egyeskő ad pag. Szentiván (FILARSZKY et KÜMMERLE). — Miskolcz (BUDAI), Sárhegy pr. Gyöngyös cottus Heves (STAUB).

r) Subsp. magyaricum N. P. — Budapestinum: Szent-Endre (SADLER), Promontor (STAUB), Borosjenő (BORBÁS); S.-Ujfalu (MÁRTON); Trencsén-Teplicz (BÄUMLER); Turócz: m. Jasenok pr. Blatnicza (JÁVORKA); Borsod: Diósgyör (BUDAI); Gömör: Rimaszombat (FÁBRY); Veszprém: pr. pagum Vámos (KÜMMERLE); Szepes: Villa Leers, Rókus → Tátraháza (ULLEPITSCH); Velebit: ad pag. Sarica Duple, 860 m. et in m. Samar (KÜMMERLE). — 2) *pilosius* N. P. — Velebit: in m. Pečarski kuk supra pag. Šugarje-Lukovo 1200 m. (KÜMMERLE). Croatia (SCHLOSSER, VUKOTINOVIC). — *H. florentinum* et *praealtum* FR. ! in sched.; *H. glaucescens* VUKOT. in sched. [Kreuz]; *H. flagellare* VUK. in sched. forma flagellis floriferis huius subspeciei est.

s) Subsp. marginale N. P. — Župa pr. Cattaro (PICHLER), in m. Vratnik pr. Zengg 600 m. (KÜMMERLE); Nógrád: Kis-Terenne, in m. Templomhegy (BORBÁS); Borsod: Miskolcz (BUDAI); in cottu Szatmár (DIVÉKY).

t) Subsp. megalomastix N. P. — Budapestinum (SADLER): Három-kuthegy (STAUB) et Farkasvölgy (BORBÁS); Tolna: Nagy-Székely (TAUSCHER); Hunyad: Pareng (L. RICHTER); Szeben: Gross-Scheuern (FUSS). Baldócez (SZÉPLIGETI). Croatia (VUKOTINOVIC); *H. longicaula trichophorum* VUKOT., Exs. no. 10 var. a p. p.).

u) Subsp. melachaetum TSCH. — Nagyszében (CSIKI); in pratis mont. vallis Bosac cottus Trencsén (HOLUBY).

v) Subsp. nigrisetum N. P. — Fehér: in m. Meleghegy pr. Nadap 560 m. (TAUSCHER); Langenthal Transsilvaniæ (BARTH); Pozsony-Szt-György (BÄUMLER).

w) Subsp. obscuribracteum N. P. — Háromszék: Rétyi Nyir (MOESZ).

x) Subsp. plicatum TSCH. (*H. praealtum* FR. in sched. !) — Krassó-Szörény: Iugos (HEUFFEL). — Transsilvania: Szász-Hermány (MOESZ), Kis-Függőkő (id.). Diósgyör cottus Borsod (BUDAI). Alba Carolina (HAYNALD), ad Utsa (id.).

y) Subsp. *polyanthemum* N. P. — Nógrád: Bikkalj pr. Ipoly-Litke (BORBÁS); Krassó-Szörény: Zsorest (HEUFFEL); Hunyad: ad pag. Alsó-Városvize pr. Szászváros (JÁVORKA).

z) Subsp. *pseudauriculoides* N. P. — Bilak ad Albam (HAYNALD); Szatmár (DIVÉKY).

a*) Subsp. *pseudosparsum* ZAHN (*sparsum* N. P., nec FRIV.). — Posonium: Gebirgspark (BÄUMLER); Vácz: Szokolya pr. Verőcze (FILARSZKY); Eperjes (HAZSLINSZKY). Croatia (VUKOTINOVIC, sub nom. «*praealtum*»).

b*) Subsp. *substoloniferum* N. P. — Ad pagum Oltare in montib. Velebit Croatiae, 850 m. (KÜMMERLE).

c*) Subsp. *tephrops* N. P. — Transsilvania: Vledény (HAYNALD).

d*) Subsp. *thaumasioides* N. P. — Sopron: Kismarton (ALBACH); Heves: Parád (VRABEYI); Borsod: Miskolcz, Diósgyör (BUDAI); Vas: Kis-Unyom (MÁRTON), in silvaticis «Sitkei erdő» ad pag. Ostffy-Asszonyfa (FILARSZKY et KÜMMERLE).

e*) Subsp. *thaumasium* N. P. — N. Podhrad (HOLUBY); S.-Ujfalu (MÁRTON); Tarótház (id.).

f*) Subsp. *transgressum* N. P. — Schwabenberg pr. Budam (ALBACH).

g*) Subsp. *viscidulum* Tsch. 2) *sueticum* N. P. — Háromszék - Rétyi Nyir (MOESZ).

27. *Hieracium bracchiatum* BERTOL.

(= *florentinum* vel *Bauhini* × *Pilosella*).

a) Subsp. *bracchiatum* β) *subbrachiatum* N. P. (*H. auriculiforme* SCHLOSSER in sched., *H. stoloniflorum* FRIES in sched.!). — Croatia: Kreuz (SCHLOSSER).

b) Subsp. *crociflorum* N. P. — Girelsau Transsilvaniæ (FUSS).

c) Subsp. *dicranocaule* (VUKOT.) N. P. — Croatia (VUKOT., Exs. 3); Porto-Ré [Kraljevica] in littor. Croat. (BORBÁS). — f. *angustum* N. P. (*H. dicranocaule* f. *stenophyllum* VUK., Exs. 3 var a). — Croatia (VUKOTINOVIC).

d) Subsp. *flagelliflorum* SCHUR. — In alpib. ad Ó-Radna (TAUSCHER).

e) Subsp. *matrense* N. P. — Ad pagum Báttony Matræ orientalis (BORBÁS); Szatmár (DIVÉKY); Magnovaradinum (SIMKOVICS).

f) Subsp. *orsoviense* N. P. — Máramaros (ADLER); ad flumen Cserna pr. Herkulesfürdő (BÄNITZ).

g) Subsp. *pienikense* REHM. f. *candescens* N. P. — In m. «Hoher Berg» pr. Scholten Transsilvaniæ (BARTH).

h) Subsp. *pseudobracchiatum* N. P. 1) *exstriatum* N. P. a) *longipilum* N. P. — Steyerdorf cottus Krassó-Szörény (WIERZBICKI); *H. stolonif-*

florum Fr.! in sched.); Transsilvania: in m. Bilak supra Borbád (SIMKOVICS, sub nom. «*bifurcum*»), Gántsihegy (CZETZ, sub nom. «*bifurcum*»), Brassó (FALCK); Zsurest cottus Krassó-Szörény (HEUFFEL; *H. bracchiatum* FRIES in sched.); Trencsén: Haluzicz (HOLUBY). Békás-Megyer (BORBÁS, sub nom. «*permacotrichum*»). — f. b) *brevipilum* N. P. — N. Podhrad (HOLUBY); Selmeczbánya: Královce (KMET); Diósgyör (BUDAI); Szében: Hammersdorf (FUSS); in montibus Papuk Slavoniae (STOITZNER); Krassó-Szörény: Csodonovicz (WIERZBICKI). — f. c) *epilosum* N. P. — Trencsén: Haluzicz, in valle Bosac (HOLUBY); Selmeczbánya: Královee (KMET); Budapestinum: Kalvarienberg pr. Törökbalint (TAUSCHER). — 2) *striatum* N. P. — Nyitra: ad parietinas Čachtice (HOLUBY).

i) Subsp. *stoloniparum* ZAHN. — Caulis ad 30 cm. altus, sat dense pilosus, 3—4 mm., tenuis, usque ad basin floccosus. Folia rosularia tenuia, exteriora spathulata, reliqua lanceolata, obtusa vel acutiuscula et acuta, glauca, sparsim rigidiusculeque pilosa, subtus disperse modiceve floccosa; caulinis 2—3. Rami 2, ordines axium 2—3, a cladis 15—70 mm., capitula 3—5. Involucrum 6·5—8 mm. longum, squamis modice vel subdense glandulosis, modice pilosis floccosisque; pedunculi tenues, cani, obscure subpilosi et tenuiter subglandulosi. Flores lutei, apice vix rubrostriati. Stolones tenues, longi, *etiam ex foliorum caulinorum alis orientes*.

S.-Ujfalú cottus Vas (MÁRTON).

j) Subsp. *tephroleucum* VUKOT. — Velebit: «Velike Duple» ad Duple, 900 m. (KÜMMERLE).

k) Subsp. *vittatopetalum* VUKOT. — Croatia (VUKOT., Exs. no. 4).

28. *Hieracium tephrocephalum* N. P.

(= *Bauhini* > *Hoppeanum Macranthum*).

a) Subsp. *albopedicellum* VUKOT. — In uno colliculo herbido Croatiae (VUKOT., Exs. no. 9).

b) Subsp. *tephrocephalum* N. P. — Croatia (VUKOT.). Ad Cirkvenica (FILARSZKY).

29. *Hieracium leptophyton* N. P.

(= *Bauhini* > *Pilosella*).

a) Subsp. *anocladum* N. P. (*H. fallacinum* SIMK., nec F. SCH., *H. floribundum* HEUFF.) — Krassó-Szörény: Lugos (HEUFFEL); Zólyom: Borová hora pr. Zólyom (FREYN, sub nom. *auricula* × *praealtum*).

b) Subsp. *atriceps* N. P. — In m. Papuk Slavoniae (STOITZNER).

c) Subsp. *bauhiniflorum* N. P. (*H. auriculiforme* SCHLOSS. in

sched.; «potius *H. brachiatum* quam *H. praealtum*» FRIES! in sched.) — Croatia (SCHLOSSER). Krassó-Szörény: inter Facset et Lugos (HEUFFEL); Transsilvania: Előpatak (FALCK); Hunyad: Kimpulunyág sub alpibus Retyezát, 900 m. (JÁVORKA).

d) Subsp. *leptophyton* N. P. (*H. brachiatum* FR. ! in sched., *H. Ručkyi* et *florentinum* $\times$ *Pilosella* BORB. in sched.). — In litt. Croatico: Porto-Ré [Kraljevica] (BORBÁS); Krassó-Szörény: Lugos (HEUFFEL); Hunyad: Uj-Gredistye völgye ad Szászváros (JÁVORKA).

e) Subsp. *lugosense* ZAHN, nov. subsp. (*H. floribundum* HEUFF. in sched., *H. praealtum* var. *Bauhini* NEILREICH in sched.) — Caulis 35—60 cm. altus, gracilis vel crassiusculus, subsetoso-subpilosus, 3—4 mm., usque ad basin floccosus, apice disperse glandulosus. Folia radicalia lanceolata, subtus disperse vel subdense floccosa, in margine basin versus disperse rigideque pilosa; caulinata 1 (—2). Acladium 3—5 cm. longum, rami 2—3, inferiores sæpe valde remoti, ordines axium 3—4, capitula 5—10. Involucrum 8·5 mm. longum, squamis subangustis vel sublatiusculis, obscuris, dilutius submarginatis, subpilosis subglandulosis, disperse floccosis; pedunculi cani, glandulis subparvis vix modice numerosis pilisque dispersis vel subnumerosis subobscuris basi atris 3 mm. longis obsiti. Flores lutei, exteriores extus leviter rubro-striati. Stolones elongati graciles vel crassiusculi, subdense longeque pilosi, 3—4 mm. Planta robusta, caulinibus stolonibusque plerumque crassiusculis longe pilosis insignis.

Krassó-Szörény: Pr. Lugos versus Ihrengyest, 22. V. 1856 leg. HEUFFEL.

f) Subsp. *mollicaule* N. P. (in grege *Tephrocephalo*; *H. tephrocephalum* Vukot., Exs. no. 7). — Croatia (VUKOTINOVIC).

g) Subsp. *pauciflorum* N. P. — Ágazat pr. Miskolcz (BUDA); in vineis ad N. Podhrad (HOLUBY).

30. *Hieracium sulphureum* DOELL

(= *florentinum* $\times$ *Auricula*).

Subsp. *denigratum* N. P. — In pratis montanis pr. N. Podhrad (HOLUBY). — Caulis ad 35 cm. altus, acladium ad 40 mm. longum.

31. *Hieracium arvicola* N. P.

(= *florentinum* $\times$ *pratense*).

Subsp. *arvicola* N. P. — Budapestinum (L. RICHTER).

32. *Hieracium floribundum* WIMM. GRAB.(=*florelinum-pratense-Auricula*).

Subsp. *floribundum* W. GRAB. — Békés: in pratis Szilád ad pagum Vésztő (BORBÁS); Trenesén: Štortek in valle fl. Waag, in prato Borisov pr. N. Podhrad et in valle Bosac (HOLUBY); Tátra: Matlárháza (FILARSZKY).

33. *Hieracium umbelliferum* N. P.(=*Bauhini-cymosum*).

a) Subsp. *auriculoidiforme* ZAHN, nov. subsp. — Caulis 27—35 cm. altus gracilis, usque ad basin floccosus, eglandulosus, superne disperse, deorsum subdensius, basi dense setosus, 3—3.5 mm. Folia rosularia lanceolato-spathulata obtusa saepe purpureo-colorata, interiora lanceolata vel anguste lanceolata, in nervo subdense piloso saepe purpurea, supra disperse setosa, 3—4 mm., et (interiora) sparsim floccosa, in parte aversa disperse pilosa et disperse vel modice floccosa, basin versus dense setosa; caulina 4 citissime decrescentia, sumnum sparsissime glandulosum. Acladium 5—10 mm. longum, rami c. 6—7 valde conferti, inferior tantum subremotus, ordines axium 4, capitula 20—25. Involucrum 5 mm. longum ovatum, squamis sublatiusculis acutiusculis vel acutis, obscuris dilute submarginatis, subpilosus subfloccosis, sparsim glandulosis, pilis dilutis basi atris; pedunculi cani, disperse pilosi, sparsissime glandulosi. Flores lutei, subabbreviati. Stolones subtenues subfloccosi, foliis subparvis instructi, apicem versus subdense pilosi. Verosimiliter transitus *umbelliferum-auriculoides*.

Heves: Eger (VRABÉLYI).

b) Subsp. *bauhinifolium* N. P. — Pozsony: Kramerwald pr. Pozsony (BÄUMLER); Krassó-Szörény: Báziás (SIMKOVICS).

Subsp. *butilense* N. P. — Pest: In m. Heuberg ad pag. Hidegkút (FILARSZKY et KÜMMERLE), Pilishegy (JÁVORKA), Lindenberge 400 m. (FREYN); Heves: in v. Bajuszvölgy pr. Eger (VRABÉLYI); Borsod: Nyék-Ládháza (BUDAI).

c) Subsp. *cymosiforme* N. P. — Pozsony: Steuergrund (BÄUMLER); Buda: Hárshegy (STAUB), Farkasvölgy (BORBÁS, sub nom. «*pannonicum* N. P.»).

d) Subsp. *manothyrsum* N. P. (*H. praealtum* Fr. ! in sched.). — In collibus siccis ad Lugos cottus Krassó-Szörény (HEUFFEL).

e) Subsp. *Neilreichii* N. P. 1) *subpilosum* N. P. — Borsod (BUDAI). — 2) *pilosus* N. P. — Borsod: Bükkhegység, Lustavölgy (BUDAI).

f) Subsp. *umbelliferum* N. P. — Magashegy pr. Miskolcz cottus Borsod (BUDA). Pest: in m. «Egyeskö» pr. Szentiván (FILARSZKY et KÜMMERLE).

34. *Hieracium hyperdoxum* SAG.

(= *umbelliferum* > *Pilosella*).

Subsp. *hyperdoxum* SAG. — Transsilvania: Kirchberg pr. Langenthal (BARTH).

35. *Hieracium auriculoides* LÁNG

(= *Bauhini-echooides*).

a) Subsp. *asperrimum* SCHUR. — Syrmium [Szerém] (leg.?).

b) Subsp. *eumorphum* N. P. — Fehér: Érd (TAUSCHER).

c) Subsp. *fleriramum* N. P. — Kalocsa: Pataj (WIESBAUR).

d) Subsp. *hypochaeton* ZAHN, nov. subsp. — Caulis 55—65 cm. altus, superne disperse obscureque setosus, deorsum densius, inferne dense longeque setosus 3·5—5 mm., apice subdense floccosus disperseque glandulosus, usque ad medium disperse floccosus sparsimque glandulosus, gracilis vel suberassiusculus. Folia rosularia lanceolata vel anguste lanceolata, glaucescenti-viridia, subtus vel in nervo dorsali tantum disperse floccosa, utrinque et præcipue in margine nervo que dorsali modice vel subdense setosa, 3—4 mm., caulinata 3—4 (—5). Inflorescentia paniculata vel apice umbellata; acodium 8—12 mm. longum, rami 4—6 suprafastigiati, ordines axium 4, capitula 15—30. Involucrum 6 mm. longum ovato-cylindricum, squamis obscuris viridi-marginatis, submodice vel disperse floccosis, *epilosis*, sat dense glandulosis; pedunculi cani pilosi subdense longeque glandulosi, rami consimiles, pilosi. Flores dilute lutei. Stolones longissimi subgraciles, subdense rigideque pilosi, foliis mediocriter magnis vel subparvis subtus disperse floccosis obsiti.

Nagymaros: inter m. Fehérhegy et Csukavölgyi hegységi (FILARSZKY).

e) Subsp. *longisetum* N. P. — In sabulosis ad Rákos pr. Budapestinum (FREYN), Csepel (TAUSCHER); Fehér: Ercsi et ad oppidum Vál (TAUSCHER); Tolna: in m. Homokfő pr. Simontornya (TAUSCHER).

f) Subsp. *mirum* N. P. — Borsod: Noszvaj (VRABÉLYI).

g) Subsp. *pannonicum* N. P. — Buda (BORBÁS), Nagy-Svábhégy et Szőlőhegy pr. Budam (STAUB), Köhegy supra Pomáz cottus Pestiensis (JÁVORKA); Fehér: Adony (TAUSCHER, sub nom. «*echooides*»), Ercsi (TAUSCHER in Soc. dauph. 1880 no. 2527), ad oppidum Vál (TAUSCHER), Rácz-Szent-Péter pr. Ercsi (id.); Kalocsa: Nádudvar (MENYHÁRT); Szécsény (HAYNALD pater). — f. *Simkovicii* N. P. — Kammerwald pr. Budapestinum (BOHATSCH).

h) Subsp. *parvicapitulum* N. P. — Rákos pr. Budapestinum (BOHATSCH); Fehér: Nadap (TAUSCHER); Tolna: in m. Homokfő pr. Simon-tornya (TAUSCHER).

i) Subsp. *semipraecox* ZAHN (*praecox* TAUSCH. in sched. apud N. P. I p. 751, nec SCHULTZ-BIP.). — Gödöllő (SADLER) pr. Budapestinum.

j) Subsp. *tanythrix* N. P. — Budapestinum: Angyalföld (HERMANN), Farkasvölgy (STAUB), Blocksberg (STEINITZ); Pest: in m. «Egyeskő» ad pag. Szentiván (FILARSZKY et KÜMMERLE); Borsod: Felső-Zsolcza (BUDAI). — f. *subfloccosum* N. P. (*H. Sverorum* BORB. in sched.). — Schwabenberg pr. Budam (BORBÁS 1888).

k) Subsp. *umbellatum* N. P. (*H. praealtum* FRIES! in sched.). — Oravicza Banatus (WIERZBICKI).

36. *Hieracium euchaetium* N. P.

(= *Bauhini-setigerum*).

Subsp. *euchaetium* N. P. — Pest: In m. «Egyeskő» ad Szentiván (FILARSZKY et KÜMMERLE).

B) EUHIERACIUM.

37. *Hieracium porrifolium* L.

Subsp. *porrifolium* N. P. — Koschuta (HAZSLINSZKY). Statio mihi ignota, forsitan: Cassovia?

38. *Hieracium glaucum* ALL.

a) Subsp. *isaricum* N. P. (*H. saxatile* NOË). — Fiume: ad rupes viæ «Luisenstrasse» (NOË 1837), Lokve in cotta Modrus-Fiume (GOMBOCZ). f. *stylosum* ZAHN, floribus stylosis. — Velebit: in m. Javornik supra Medak (LENGYEL). — β) *Reichardtii* N. P. — Fehér: in fissuris rupium calc. pr. pagum Órás (TAUSCHER, sub. nom. «*saxatile*»).

b) Subsp. *tenerum* N. P. (*H. illyricum* BORBÁS et PICHLER in sched.). — Ljubičko Brdo (BORBÁS), Laginac (PICHLER), Kamenjak (LENGYEL) Croatiae.

39. *Hieracium bupleuroides* GMEL.

a) Subsp. *bupleuroides* (GMEL.) N. P. (*H. saxatile* Auct. Hung. p. p.; *H. bupl.* FR. ! in sched.). — In cotta Árva (HAZSLINSZKY); Liptó: pr. Malasinczy (HEUFFEL). — f. *latisquamum* N. P. — Trencsén: in saxosis arcis «Sztrecesnő» ad fl. Vág (JÁVORKA); Árva: ad rupes m. Šip pr. Zsaskó (HOLUBY); Turócz: in v. Konská dolina infra Ostri vrch, 700—

1200 m., montium Nagy-Fátra (JÁVORKA) et in m. Drjenok pr. Blatnicza (id.); Szepes: in fauce ad Igló (HAZSLINSZKY); Borsod: in m. Tarkő pr. Felső-Tárkány (VRABÉLYI); Liptó: Lueski (SZÉPLIGETI).

b) Subsp. *Schenkii* GRISEB. — Abaj-Torna: in valle Szádellő (SIMONKAI) et in saxosis vallis Sztraczenai völgy (JÁVORKA); Turócz: in m. Drjenok pr. Blatnicza (JÁVORKA); Szepes: Hernád (FILARSZKY); Lipócz (HAZSLINSZKY); Rokoshegy pr. N. Podhragy (HULJAK).

c) Subsp. *Tatrae* GRISEB. — Folia radicalia spathulata, florendi tempore fere semper emarcida. — Liptó: Lueski (SZÉPLIGETI), in alpe Chocs ad Lueski (BORBÁS); Árva: Šip (HAZSLINSZKY); Borsod: Tarkő teteje pr. Felső-Tárkány (BORBÁS, VRABÉLYI), Hámor (BUDA); Szepes: Hernád völgye: Kálvária (FILARSZKY), Igló → Tamásfalu → Hernád (id.); Sztraczenai völgy, Popova, Rehfeldhegy, Szokolhegy (A. RICHTER); Vácz: Verőcze: Katalinvölgy → Csalamirtás (id.). Inter Grénicz et Vernár et prope Velkavicz (?) (HAZSLINSZKY). — var. *subglabratum* ZAHN [transitus *Tatrae-glabratum* (*Schenkii*)], involucro disperse piloso, reliqua ut in subsp. *Tatrae*. — Turócz: Blatnicza (BORBÁS).

40. *Hieracium villosum* L.

a) Subsp. *undulifolium* N. P. — Tátra: Vaskapu, Homlokos (FILARSZKY); Carpathes (FRIVALDSZKY); Kleiner Krivan 1500 m. (BOHATSCH); in m. Roszudecz in montib. Kriván-Fátra (JÁVORKA); Löwensteinberg ad Babka cottus Trencsén (ROCHEL).

b) Subsp. *vilosissimum* NAEG. f. *stenobasis* N. P. — Domugled Banatus (ANDRÄ).

c) Subsp. *vilosum* (L.) N. P. α *geminum* 1) *normale* N. P. — Árva: Chocs (HAZSLINSZKY). — f. *calvescens* N. P. — Tátra: Vaskapu, Homlokos (FILARSZKY). Visočica Croatiae (BORBÁS), verosimiliter *vilosum-flexuosum*. — f. *stenobasis* N. P. — In m. Osztri vrch montium Nagy-Fátra cottus Turócz (JÁVORKA); Transsilvania: Keresztény havas (MOESZ). — f. *involucratum* ROCHEL (*H. floccosum* SCHUR in sched. ! *H. criniferum* VUKOT., Exs. no. 25; *H. simplex* HAYNALD, an BAUMGARTEN?). — Transsilvania: in subalpe Krepatura pr. Zernest (BARTH), ad rupes calc. «Jorgován Köve» m. Retyezát (JÁVORKA), Öcsém teteje, Kurmatura (HORVÁTH), Piatra Krajuluj 2000 m. supra Pojana Batschi (KOTSCHY), Piatra Rei pr. Borsa 1600 m. (JÁVORKA), Piatra Boghi in alpib. Bihariensisbus (SIMKOVICS), in alpibus ad Kerzeschoram (HAYNALD); Liptó: Chocs, in regione Mughi (HEUFFEL); Giewont (GRZEGORZEK), Drechselhäuschen (BOHATSCH) Tatræ; Mehádia (ROCHEL 1837), Domugled (ANDRÄ); Transsilvania (SCHUR); Radna (JANKA); Croatia: Klek (VUKOT.), in montibus

ad Kalnik (VUKOT., Exs. 25), Malovan (LENGYEL). — f. *amplexissimum* N. P. — Máramaros: Piatra Rei pr. Borsa 1600 m. (JÁVORKA). Kozjak pr. Stirovača (KÜMMERLE) Croatiae. — f. *fuliginosum* A. KERNER. — Csik: Öcsém havas pr. Balánbánya (KÜMMERLE). — f. *steneilema* N. P. — Visočica et Malovan (LENGYEL). — f. *Baumgartenianum* SCHUR. — Radna: Korongyos (CZETZ). Tátra: Vaskapu supra Barlangliget (JÁVORKA).

41. *Hieracium villosiceps* N. P.

a) Subsp. *vilosiceps* N. P. — Banatus (FRIVALDSZKY); Máramaros: in m. Podu Ciarcănu pr. Borsa 1500 m. (JÁVORKA). In montib. Kriván-Fátra: Roszudecz (id.). — Croatia: Rišnjak (LENGYEL), in montib. ad Kalnik (VUKOT., Exs. 25 p. p., sub nom. «*iriniferum*»).

b) Subsp. *vilosifolium* N. P. — Brassó: Ad viam «Deubel út» in alpe Bucsecs (FILARSZKY et MOESZ).

42. *Hieracium glabratum* HOPPE

(= *vilosum-glaucum*).

Subsp. *glabratum* HOPPE. — Croatia: Višerunja (BORBÁS).

43. *Hieracium scorzonerifolium* VILL.

(= *vilosum-hupleuroides*).

a) Subsp. *flexuosum* W. Kit. — Luginac, Višerunja pr. Medak (BORBÁS) Croatiae. — f. *pilosa* in m. Trebević Bosniæ (KNAPP).

b) Subsp. *scorzonerifolinum* (VILL.) N. P. — Tátra: Leiten (HAZSLINSZKY); in m. Kleiner Kriván 1350 m., solo calc. (BOHATSCH); in montibus cottuum Árva-Liptó: Béla Skala 1500 m., calc. (BOHATSCH).

44. *Hieracium glanduliferum* HOPPE.

Subsp. *piliferum* HOPPE f. *calrifolium* N. P. — Banatus (Herb. HAYNALD ex herb. SCHOTT); forma foliis spathulatis. Transsilvania (ex herb. SCHOTT). Statio valde dubia! — var. *multiglandulum* N. P. — Banatus (FRIVALDSZKY).

45. *Hieracium pallidum* BIVONA.

(*H. Schmidii* TSCH.)

Subsp. *cyaneum* A.-T. — Eperjes (HAZSLINSZKY).

46. *Hieracium silvaticum* L.

a) Subsp. *arácsense* ZAHN nov. subsp. e grege *Bifidiforme* ZAHN. — Caulis 60 cm. altus gracilis breviter subpilosus, superne subdense. usque ad basin subfloccosus. Folia permagna ovalia (lamina 9 : 5 cm. ad 12 : 7 cm.), pedunculata, dilute viridia, subtus pallidiora vel violacea, utrinque brevissime subpilosa, in petiolo modice molliterque albopilosa, *in parte aversa disperse vel subfloccosa*, in margine denticulata vel basi dentibus maioribus munita, omnia basi abrupte angustata et parum, saepe inaequaliter in petiolum decurrentia vel exteriora truncata, obtusa vel breviter acuminata; caulinis 1—2, imum breviter petiolatum ovato-lanceolatum acutum magnum, summum oblongo-lanceolatum longius acuminatum. Acladium 30 mm. longum, rami 4—5 remoti obliqui patent, ordines axium 3—4, capitula 10—15. Involucrum ut in *H. silvularum*, sed squamæ disperse, in margine ± modice floccosæ, subdense glandulosæ et *disperse breviterque pilosæ*, subangustæ acutæ; pedunculi canescentes, sparsissime brevissimeque pilosi. modice vel subdense tenuiterque glandulosi. Flores saturate lutei, stylo brunneo-luteo.

Prope pagum Arács ad lacum Balatonensem, in pratis montanis (KÜMMERLE).

b) Subsp. *bifidiforme* ZAHN. — Velebit: In m. Panas vrch ad Duple, 1100 m. (KÜMMERLE), in fagetis m. Crni Vrh ad Sarica Duple 1000 m. (id.); Esztergom: Pilishegy (JÁVORKA); Bars: Fenyő-Kosztolány (MOESZ). Trenčsén-Teplička (BÄUMLER): f. *hypotrichum* ZAHN, foliis in margine et in parte aversa petioloque subdense pilosis; Nagy-Fátra: in m. Osztri vrch (JÁVORKA, sub. nom. «*rupicolum*» p. p.); Alacsóny-Tátra: Királyhegy (FILARSZKY); Nagyszál (SÄDLER); Herkulesfürdő (BORBÁS); Brassó: Pojana (MOESZ); Croatia: Vratno (SCHLOSSER, sub nom. «*sphaerophyllum* VUK.»). — Var. *dichotomum* VUKOT. (*H. melanoadenium* dichotomum VUKOT. no. 14 var. d), involuero magno, modice vel sparsim floccoso, squamis latiusculis obscuris, capitulis 3—5. — Croatia (VUK.). — Formulæ *bifidum* < *pleiophyllogenès* respondens, foliis *H. bifido*, pilositate *H. transsilvanico* subsimile. — Croatia (VUKOT).

c) Subsp. *exotericum* JORD. — Buda (TAUSCHER): Wolfsthal (BOHATSCH); in cotti Fehér (TAUSCHER); Murány (MÜLLER); Nyitra: in m. Havran ad Szobotist (HOLUBY); Mátra in m. Kékes, loco «Hidas» dicto (VRABÉLYI); Szepes-Olaszi (KALCHBRENNER); Croatia: Klek (KÜMMERLE).

d) Subsp. *fraternum* JORD. — Borsod: Ó-Hutai erdő (BUDA).

e) Subsp. *gentile* JORD. a) *genuinum* ZAHN. — Esztergom: Pilishegy (JÁVORKA). — f. *pilifolium* ZAHN. — Buda (HEUFFEL); Nagymaros: Gesztenyés (FILARSZKY); Kramerwald, Tr.-Teplička (BÄUMLER); Selmecbánya: Szitnya-

hegy (FILARSZKY) et in m. Sytno (KMET); Sopron : Kis-Marton ; Vas : S.-Ujfalu (MÁRTON); Nógrád: in silva Bikkalj pr. Ipoly-Litke (BORBÁS); Oszoly heggy (STAUB); Zólyom : Úrvölgy (BORBÁS); Banatus : Steyerdorf (WIERZBICKI), Herkulesfürdő (HEUFFEL). — f. *supraglabrum* ZAHN. — Herkulesfürdő (L. RICHTER). — β) *silvivagum* JORD. — Pozsony : Gemsenberg (TAUSCHER); Trencsén : Holuzicz (HOLUBY); Bakony : Pápa-Teszér (FILARSZKY et KÜMMERLE); Popova cott. Gömör (A. RICHTER); Iglófüred (FILARSZKY); Körmöczbánya : Zólyomvölgy (JÁVORKA); Lopača in v. Rečina pr. Fiume (ROSSI); Croatia (VUKOT., Exs. no. 14, sub nom. *melanoadelnum* VUKOT.); Nadap in cottu Fehér (TAUSCHER). — γ) *micropsilon* JORD. (*H. melanoadelnum cordifolium* VUKOT., Exs. 14 var. c, foliis cordatis, tantum denticulatis, supra subglabris). — Croatia: St. Anna (VUKOT.); Trencsén : N. Podhrad (HOLUBY); Hont : Szimpataki völgy (JÁVORKA). — var. *floccosiceps* ZAHN, involucro sat dense floccoso. — Gömör : Murány (FILARSZKY et KÜMMERLE).

β) Subsp. *heteroschistum* ZAHN. — In m. Kékes, loco «Hidas» dicto, Matræ (VRABÉLYI).

γ) Subsp. *oblongum* JORD. — Szent-Endre pr. Budam; foliis in parte aversa fere sublanatis (BORBÁS). Cserhó tetején (HAZSLINSZKY); Bars : Kis-Apáti (MOESZ).

h) Subsp. *oegocladium* JORD. — Diósgyör (BUDA).

i) Subsp. *pleiophyllogenes* ZAHN (*H. murorum optimum* FRIES! in sched.). — Herkulesfürdő (L. RICHTER), Nagy-Apold (HAYNALD), Krassó : Rumunyest (HEUFFEL); in alpibus pr. Ó-Radna (CZETZ); in valle Rasztová gaza pr. Zuccévo Slavoniæ (STOITZNER). Croatia (SCHLOSSER). — Lovasberény cottus Fehér (TAUSCHER).

j) Subsp. *semisylvaticum* ZAHN. f. *normale* ZAHN. In dumetis m. «Heuberg» pr. Hidegkút supra Budapest (FILARSZKY et KÜMMERLE). — Tátra : Drechselhäuschen (STAUB). Barlangliget → St. Rochus (BORBÁS), Križna havas (MÁRKUS), Igló → Káposztafalu, Béla → Kiszelvölgy (FILARSZKY), Trencsén-Teplicz (BÄUMLER); Herkulesfürdő [f. *pilosum*, foliis subtus modice, in margine petioloque dense pilosis; formulæ *praecurrentes* → *bifidum respondens*] (BORBÁS); Oravicza : Praterwald (WIERZBICKI, sub. nom. *crotundatum* KIR.); ad pag. Uj-Gredistye infra Szászváros cott. Hunyad (JÁVORKA); Lopača in litt. Croatico (NOËL). — f. *pilosum* ZAHN. — Velebit : in m. Panas Vrh ad Duple 1100 m. (KÜMMERLE). — f. *dissectum* FR. in sched. (? *H. muror. * dissectum* FR. Symb. p. 109); foliis profunde grosseque inciso-dentatis (præcipue caulinum), ergo *H. bifida* typici consimilibus. — Oravicza (WIERZBICKI). — f. *polyodontum* ZAHN; foliis longe petiolatis, irregulariter grosseque multidentatis, oblongo-lanceolatis. In m. Csóványos in montib. Börzsönyi hegység cott. Hont (JÁVORKA).

k) Subsp. serratifolium JORD.—Alacsony-Tátra : Hanneshöhe (A. RICHTER); Szepes : Villa Leers (ULLEPITSCH); Modrus-Fiume : Mrzla vodica (Noë).

l) Subsp. silvularum JORD. (*H. murorum* Fr.! in sched.). — Pozsony : Gebirgspark (BÄUMLER); Bars : Vihnye (FILARSZKY); Hont : in valle Szimpataki völgy supra Verőcze (JÁVORKA); Tátra : Matlárháza, Tátra-Lomnicz → Tarpaták, Iglófüred (FILARSZKY), Csorba-tó (BORBÁS, sub nom. «*H. murorum* var. *cylindrocalathium* BORB.»), inter Barlangliget et St. Rochus (BORBÁS), Lucski (id.); Choces cottus Árva (HAZSLINSZKY); Ó-Massa pr. Diósgyör cott. Borsod (JÁVORKA); Budapestinum : in m. «Heuberg» supra Budapestinum (FILARSZKY et KÜMMERLE), Háromkut hegység (STAUB), in v. Gyoma pr. Törökbálint (TAUSCHER), Kammerwald pr. Budam (BOHATSCH), Farkasvölgy (STAUB); S.-Ujfalu cott. Vas (MÁRTON); Szobotist (BRANIK); Murányi fensik (FILARSZKY et KÜMMERLE); in silva Bükk pr. Kolozsvár (HAYNALD); Krassó-Szörény : Rumunyest (HEUFFEL); Csik : Tusnádfürdő (HAYNALD); in cotti Beszterce-Naszód (MÁRKUS). — f. *hypofloccosum* ZAHN; foliis subtus densissime floccosis vel cano-viridibus. — Ad Sopronium (GOMBOCZ). — f. *subsetosum* ZAHN; foliis supra breviter setosis. — Buda : Schwabenberg (TAUSCHER). — var. *sparsum* JORD. — Heves : ad ruinam Markaz (JÁVORKA).

47. *Hieracium divisum* JORD.

(= *silvaticum-vulgatum*).

*a) Subsp. *cladophorum** VUKOT. (in sched. p. p.). — Folia rosularia 3—4, exteriora obovata, sequentia oblonga, intima oblongo-lanceolata, obtusa vel acutiuscula et subacuminata, breviter petiolata, lutescenti-viridia, rigidiuscula, denticulata vel remote serrato-dentata (interiora), dentibus apice glanduliformibus, utrimque fere modice breviterque pilosa, in nervo dorsali subfloccoso densius pilosa; caulina 2—3, breviter petiolata, lanceolata vel late lanceolata, remote grosseque subsinuato-dentata. Caulis 0·5—1 m. altus gracilis, basi violaceus, disperse vel submodice molliterque brevipilosus, usque ad basin subfloccosus. Inflorescentia laxe paniculata indeterminata squarrosa, ramis 3—5 longis saepe ex omni ala ortis, dense floccosis epilosis, a cladio 10—15 mm. longo, capitulis 10-numerosis, saepe pariter ac rami inferiores ± abortis. Involucrum 8—9 mm. longum denique late depresso-squamis subangustis acutiusculis, modice vel subdense floccosis ± obscure canis epilosis; pedunculi canotomentosi subglandulosi epilosi, rami mox eglandulosi. Flores stylique lutei. — Transitus *praecurrentis-vulgatum*.

Croatia: Agram (VUKOTINOVÍ).

*b) Subsp. *divisum** JORD. (*H. vulgatum* var. *macrotomum* BORB. in

sched.). — In montibus pr. Anina (BORBÁS). — var. *epilosiceps*, involueris tantum glandulosis. — Buda: in silva Zugliget (BORBÁS), «Grosse Haide» Kamaraerdő (FILARSZKY); N.-Podhrad (HOLUBY).

c) Subsp. *onosmotrichum* ZAHN. — Budapestinum: Törökbálint (TAUSCHER), Hárshegy in silva Zugliget (STAUB).

d) Subsp. *Pollichiae* SCH.-BIP.; sed foliis immaculatis, involueris pedunculisque tantum glandulosis. — Buda: Ferencztertő (HERMANN), Hárshegy (BORBÁS); Esztergom: Dorog (involueris epilosis) (JÁVORKA).

48. Hieracium vulgatum Fr.

a) Subsp. *acuminatum* JORD. α) *genuinum* ZAHN. — Borsod: Felső-Hamor (BUDAI); Turócz: in m. Ostri vrch montium Nagy-Fátra (JÁVORKA); Sopron: in montib. Lajtha ad Kismarton (ALBACH). — β) *aspernatum* JORD. — In cotto Sáros; inflorescentia sparsim glandulosa (HAZSLINSZKY); Trencsén: Innovecz (BOHATSCH).

b) Subsp. *argillaceum* JORD. — Budapestinum: Mária-Remete, Schwabenberg (BORBÁS), Ferencztertő (HERMANN), Jánoshegy, typice! (JÁVORKA); Nyitra: Bzince (HOLUBY), foliis caulinis magnis late ovato-lanceolatis subpetiolatis, ad 10 evolutis; Trencsén: N.-Podhrad, in v. Bosac (HOLUBY); Hont: Selmecbánya Sluý vrch pr. Kormossó (KMET); Borsod: Bogdán-erdő pr. Miskolc, Répás-Huta, Kisgyör, Diósgyör: Tatárárok (BUDAI); Csorba-tó [foliis valde grosse dentatis: var. *macrotomum* BORB. p. p.] (BORBÁS); Szepes austr. (KALCHBRENNER); Besztercebánya (MÁRKUS); Fehér: Meleghegy pr. Nadap (FILARSZKY et KÜMMERLE); in m. Badacsny ad lacum Balatonensem (BORBÁS). — f. *chlorophyllum* JORD. — In silva Zugliget ad Budapestinum (JÁVORKA), Budapestinum (BORBÁS); Klopács pr. Trencsén-Teplicz (BÄUMLER).

c) Subsp. *approximatum* JORD. var. *naeruliferum* JORD. — Nyitra: Szobotist (HOLUBY).

d) Subsp. *aurulentiforme* DEG. et ZAHN. — Modrus-Fiume: Rišnjak (BORBÁS). Velebit: in pratis Bunjevac supra Raduć (LENGYEL).

e) Subsp. *aurulentum* JORD. — Borsod: Répás-Huta (BUDAI); Zólyom: Urvölgy (BORBÁS); in valle Bajilor pr. Borberekk Transsilvaniae (L. RICHTER); Pest: Pomáz (BORBÁS). — f. *consociatum* JORD. — Mándok (HAYNALD pater).

f) Subsp. *commixtum* JORD. — Krassó-Szörény: Zsurest (HEUFFEL); Sopronium: in montib. Lajtha (GOMBOCZ).

g) Subsp. *erubescens* JORD. — Bars: Fenyő-Kosztolány (MOESZ).

h) Subsp. *faucium* JORD. — In saxosis cacuminis m. «Goldbrunn» dicto pr. Körmöczbánya cottus Zólyom (JÁVORKA).

i) Subsp. *festinum* JORD. — Szepes-Olaszi (HAZSLINSZKY), Szomolnok : Rotwasser, oberer Graben (FILARSZKY), N.-Podhrad (HOLUBY), S.-Ujfalu (MÁRTON). — f. *umbraticolum* JORD. — In m. Osztri vrch Nagy-Fátræ (JÁVORKA). — var. *caesio-vulgatum* ZAHN (*mulfloccum* ZAHN, Herb. Mus. Nat. Hung.), caule ad 60 cm. alto, foliis radicalibus ad 6 breviter dentatis, exterioribus oblongis, interioribus lanceolatis, supra glabris dilute viridibus, subtus disperse molliterque pilosis, caulinis 3—4 lanceolatis, subtus subfloccosis ; acladio ad 25 mm. longo, ramis 4 valde remotis, capitulís ad 20 ; involueris subdense glandulosis subfloccosis, squamis obseuris sublatiusculis acutis, usque ad apicem floccosis ; stylo brunnescenti. — *Transitus caesium* → *vulgatum*.

Tátra : Drechselhäuschen (STAUB).

j) Subsp. *irriguum* FR. — Tátrafüred (STAUB). — (*H. vulgatum* FR. ! in sched.). — Krassó-Szörény : Zsurest (HEUFFEL). Rozália montes (GOMBOCZ).

k) Subsp. *Jaccardi* ZAHN. α) *genuinum* ZAHN. — Hont: Breznó (BORBÁS). — β) *deductum* SUDRE. — Heves: Gyöngyös et Sólymos (BORBÁS), in m. Mátra supra pag. Markaz (JÁVORKA); Csorba-tó Tátræ (BORBÁS) ; Transsilvania : Langenthal in v. Nässenthal (BARTH) ; Croatia : in v. Lepenice pr. Fužine (BORBÁS, sub nom. «*approximatum* JORD.») ; Veszprém : Vörösberény (BORBÁS, sub nom. «*fastigiatum*») ; Pozsony : Gebirgspark (BÄUMLER) ; Buda : Mária-Remete, Szent-Endre, in silva Zugliget (BORBÁS).

l) Subsp. *sublaeve* SUDRE. — Plešivica (VUKOTINOVIC, sub nom. «*H. sparsifolium maculatum* VUK.», Exs. no. 22 var. a); Nagymaros : Gesztenyés (FILARSZKY).

m) Subsp. *szokolense* ZAHN (subsp. *Szokolae* in sched. Herb. Mus. Nat. Hung.). — Caulis ad 1 m. altus anguloso-striatus, crassus, molliter subpilosus, basi violaceus et subglaber. Folia radicalia 1—2 sublonge subalato-petiolata, magna, oblonga, remote leviterque sinuato-dentata, obtusiuscula vel acutiuscula, supra glabra, subtus subpilosa, in nervis dorsalibus obseuriōribus densius pilosa ; caulina ad 12 ± remota, inferiora sublonge subalato-petiolata, media breviter petiolata, summa basi cito angustata sessilia, omnia ± ovato-lanceolata submagna (8 : 4 cm.), grosse serrato-dentata, dentibus apice glanduliformibus, supra viridia, subtus pallida et nervis obseuris praedita, basi subvillosa. Inflorescentia paniculata, acladio ad 20 mm. longo, ramis ad 7 remotis, ordinibus axium 3—4, capitulis 15—25. Involucrum 8—9 mm. longum, squamis subangustis obseuris densissime glandulosis, extimis in margine subfloccosis. Pedunculi ramique epilosi cani, densissime tenuiterque glandulosi. Bracteæ lineares sublongæ. Flores stylique lutei.

Szokola, cottus Pest (HAYNALD).

n) Subsp. *trencsinense* ZAHN, nov. sp. — Caulis ad 65 cm. altus crassus angulosus, basi violaceus, usque ad inflorescentiam dense vel densissime molliterque pilosus, 3—4 mm., pilis dilutis basi bulbiferis. Folia rosularia c. 3 magna alato-petiolata, elliptica vel ovato-lanceolata, rigida, viridia, supra medium denticulata, infra medium grosse dentata, supra disperse v. submodice rigidiusculeque brevipilosa, 0·5 mm., pilis basi bulbiferis, subtus pallidiora et modice, in nervo dorsali petioloque ± dense molliterque pilosa, obtusiuscula mucronata vel acutiuscula; caulinis ad 5, inferiora magna radicalibus similia grosse dentata, media breviter petiolata vel subsessilia ovato-lanceolata, apicem versus sensim angustata acuminata, summa sessilia subtus subfloccosa; folia in tota planta in petiolum subeito sensimve angustata. Inflorescentia squarrosa saepè fractiflexa, acladio 10—15 mm. longo, ramis paucis vel ad 4, inferioribus remotis valde suprafastigiatis (post florendi tempus), ordinibus axium 3—4, capitulis (3—) 5—25. Involucrum 10 mm. longum ovatum denique ventricosum depresso, squamis subangustis acutiusculis v. acutis, epilosis, *densissime longeque glandulosis*, exterioribus sparsim floccosis; pedunculi consimiles, cani. Rami deorsum densissime glandulosi subfloccosi disperseque pilosi. Flores lutei, stylus obscurus, achænia atra.

Pilis in exemplaribus minoribus ± sericeis caulum foliorumque, foliis magnis, capitulis sat magnis, glandulis densissimis longisque et pilis basi incrassatis insigne.

Trenesén: In silvis pr. Nemes-Podhrad (HOLUBY).

49. *Hieracium bifidum* KIT.

a) Subsp. *auroluteum* DEG. et ZAHN. — Velebit: In silvis loco «Veliko Duple» dicto inter Sarica Duple et Duple, 900 m. (KÜMMERLE).

b) Subsp. *basicuneatum* ZAHN. — Visočica pr. Divoselo (BORBÁS). — f. *lyratifolium* ZAHN, foliis grosse et inæqualiter multidentatis. — In m. Vaskapu supra Barlangliget (JÁVORKA).

c) Subsp. *bifidum* KIT. (*H. glaucum* ROCHEL in sched.; *H. pallescens* ROCHEL in sched.). — Herkulesfürdő (HEUFFEL) et in v. Cserna, etiam foliis irregulariter grosseque multidentatis (HEUFFEL, BORBÁS), in fauce Prolaz (BOHATSCH); Korongyos (CZETZ); Bihar: Piatra Boghi supra Petrosz (SIMKOVICS, sub nom. «*Hieracium Wimmeri* f. *eglandulosa*»); in m. Kékes Mátræ (BORBÁS); Lipócz (HAZSLINSZKY); Fiume (Noë); Croatia: Ogulin → Musulinski potok (KÜMMERLE); foliis cordatis: ad fl. Körös pr. Rév (SIMKOVICS). — f. *alpestre* ZAHN. — Domugled

(HEUFFEL). — f. *eriopodum* ZAHN, petiolis subvillosis. — Tordai hasadék (MOESZ).

d) Subsp. *caesiiflorum* ALMQ. — In m. Vöröskő pr. Tölgves (PERLAKY); Máramaros: Piatra Rei (JÁVORKA). Igló-Káposztafalu: Bélavölgy → Kiszelvölgy (FILARSZKY). — f. *normale* ZAHN. — In m. Piule in montibus Retyezát, 1400 m. (JÁVORKA). — Velebit: «Veliko duple» ad pag. Duple (KÜMMERLE). — f. *naevibifidum* A.-T. — Brassó: Czenk (MOESZ). — f. *pseudoligocephalum* ZAHN. — Szepes: in v. Ray ad Szepes-Olaszi (KALCHBRENNER); Brassó: in valle Malajesti völgy alpium Bucsecs (FILARSZKY et MOESZ). — f. *alpigenum* ZAHN. — Velebit: Debeli kuk ad Duple 1000 m. (KÜMMERLE), ad Duple 913 m. (id.), in m. Crni Vrh ad Sarica Duple 1000 m. (id.), in m. Malovan supra Raduć (LENGYEL).

e) Subsp. *cardiobasis* ZAHN. — Kostwjacza [Malom] (MÁRKUS); Piatra Rei pr. Borsa 1600 m., cott. Máramaros (JÁVORKA); Magas-Tátra: Barlangliget (JÁVORKA), Tátra-Lomnicz → Tarpatak (FILARSZKY); Árva: in alpe Roszudecz supra Kralován (JÁVORKA); Gömör: Murány (FILARSZKY), Sztraczenai völgy (FILARSZKY et KÜMMERLE). — f. *densifloccum* ZAHN, foliis magnis (ut in *H. silvivago*), supra glabris, interioribus inæqualiter grosseque multidentatis. — Gömör: Murány (FILARSZKY et KÜMMERLE).

f) Subsp. *incisifolium* ZAHN. — Sáros: Eperjes (HAZSLINSZKY); Nagy-Fátra: in m. Osztri vrch (JÁVORKA, sub nom. «*rupicolum*»); Gömör: Murány (FILARSZKY); Máramaros: Nagy-Pietrosz havas, Piatra alba (FILARSZKY et JÁVORKA); Magas-Tátra: Késmárk (FILARSZKY et MOESZ); Popova (A. RICHTER).

g) Subsp. *késmárkiense* ZAHN, nov. subsp. — Caulis 35—56 cm. altus tenuis disperse molliterque pilosus, fere usque ad basin floccosus, $\pm$ strictus, basi $\pm$ violaceus. Folia longe petiolata ovata $\pm$ (exteriora) obtusiuscula, reliqua oblonga vel oblongo-lanceolata, acutiuscula vel acuminata acuta, submollia, dilute viridia, subtus pallide viridia, leviter sinuato-denticulata vel basi dentata, dentibus apice glanduliformibus, supra disperse brevissimeque pilosa, subtus disperse vel submodice, in margine nervoque dorsali subfloccoso et in petiolo modice pilosa, in petiolum abrupte vel citissime et sæpe inæqualiter contracta; caulinum 1 breviter petiolatum lanceolatum $\pm$ longe acuminatum denticulatum, subtus pariter ac rosularia interiora vix modice floccosum. Inflorescentia suprafastigata, acladio 2—3 cm. longo, ramis 2 remotis, ordinibus axium 3, capitulis 3—7. Involucrum 10 mm. longum ovatum, squamis subangustis acutiusculis obscuris, disperse, in margine modice floccosis, anguste diluteque floccoso-limbatis, subpilosus, disperse glandulosus; pedunculi cani, disperse breviterque pilosi, apice sparsissime glandulosi. Flores lutei, stylo obscuro.

In silva «Langer Wald» pr. Késmárk (HAZSLINSZKY).

h) Subsp. *lobosum* ZAHN, nov. subsp. — Caulis 50—70 cm. altus gracilis subfloccosus breviter subpilosus, strictus, superne densius floccosus. Folia radicalia c. 5 longe petiolata, exteriora sæpe subparva obovata obtusiuscula, basi truncata vel breviter contracta, sequentia magna, cum petiolo ad 16 cm. longa, ovato-lanceolata vel oblongo-lanceolata vel ovato-oblonga, acutiuscula vel breviter acuminata, mollia, viridia, supra glabra vel pilis dispersis brevibus obsita, supra medium denticulata, a medio ad basin sinuato- vel basi fere inciso-grosseque dentata, dentibus lanceolatis vel triangularibus longis, in petiolum subdense molliterque pilosum (2—3 mm.) profunde descendantibus (sed in plantis minus bene evolutis vix descendantibus), subtus disperse, in nervo dorsali subfloccoso densius molliterque et brevissime pilosa; caulina 1(—2), imum petiolatum lanceolatum basin versus inciso-dentatum, in tota parte aversa disperse floccosum, summum lineare longum subdense floccosum. Acladium 12—25 mm. longum, rami ad 4 remoti, ordines axium 3, capitula 5—12. Involucrum 11 mm. longum ovatum, squamis obscure viridibus, distincte diluteque marginatis, *angustis*, *acutissimis*, usque ad apicem floccosis, in margine modice vel subdense floccosis, modice pilosis disperseque glandulosis, pilis dilutis basi obscuris submollibus 1 mm longis; pedunculi cani, breviter molliterque subpilosii disperseque glandulosi. Flores saturate lutei, stylo brunnescenti.

Gömör: in valle Erzava pr. Murány (KÜMMERLE).

50. *Hieracium dentatum* HOPPE

(= *villosum-silvaticum* [vel > *bifidum*]).

a) Subsp. *basifoliatum* N. P. — Transsilvania: in subalpe Skerica ad pag. Pocsága (SIMKOVICS).

b) Subsp. *expallens* N. P. (vix FR.). — Transsilvania: ibidem (SIMKOVICS). — var. *roszudecense* ZAHN. — Folia radicalia supra disperse pilosa, caulina dentibus angustis apice glanduliformibus munita; caulis partim epilosus, floccis deorsum mox evanidis; capitula 1—2; interdum ramus secundus 3-cephalus evolutus est. — Árva: solo calc. montis Roszudecz montium Kriván-Fátra (JÁVORKA).

51. *Hieracium pallescens* W. KIT.

(= *villosum* < *bifidum* vel *dentatum-bifidum*).

Subsp. *pallescens* W. KIT. — Velebit (VUKOT., Exs. 19, sub nom. «*pallescens*»); Visočica (BORBÁS).

52. *Hieracium psammogenes* ZAHN(=*incisum-bifidum*).

Subsp. *psammogenes* ZAHN. — Magas-Tátra: Barlangliget (JÁVORKA); Radna: Korongyos (CZETZ); characteribus *H. caesiliiori*, sed foliis supra pilosis.

53. *Hieracium cinerascens* JORD.(=*silvaticum-pallidum*).

a) Subsp. *cinerascens* JORD. — Sopron: in m. Brennberg (GOMBOCZ).

b) Subsp. *vratnikense* ZAHN, nov. subsp. — Rhizoma crassum sæpe pluricaule. Caulis tenuis sæpe flexuosus ad 20 cm. altus, disperse vel submodice albo-pilosus, 2—2·5 mm., usque ad basin subfloccosus, superne modice, usque infra medium disperse tenuiterque glandulosus. Folia radicalia ovalia vel oblonga vel oblongo-lanceolata, breviter petiolata, rigida, glaucescenti-viridia subtus pallidiora, irregulariter denticulata vel basi grossius dentata, sæpe margine subundulata, effloccosa, subtus molliter subpilosa, 1—2 mm., supra et in margine disperse tenuiterque glanduloso subdense vel dense setosa, setis crassis curvatis, iuniora in margine nervoque dorsali, præcipue basin versus, et in petiolo albido-subvillosa, pilis distinete dentatis; caulinum 0—1 linearilanceolatum vel subulatum. In florescentia altefurcata, a cladio ad 35 mm. longo, ramis 1—2 remotis, ordinibus axium 3, capitulis 2—6. Involucrum 9—10 mm. longum canescens, squamis angustis acutis vel acutissimis apice barbulatis, sat dense floccosis glandulosisque, sparsim pilosis; pedunculi cani, dense tenuiterque glandulosi, epilosi. Flores saturate lutei, ligulis apice haud ciliatis, stylis brunneo-luteis. Achænia atra.

Lika-Krbava: Senjsko Bilo, Vratnik, in pratis lapidosis supra portum Zengg 600 m. (KÜMMERLE).

54. *Hieracium Wiesbaurianum* UECHTR.(=*bifidum-pallidum*).

Subsp. *Wiesbaurianum* UECHTR. — In m. Badacsny Balatonensi (BORBÁS).

55. *Hieracium onosmoides* FRIES.(=*vulgatum* < *pallidum*).

Subsp. *danubiale* BORB. (*H. Schmidtii* FREYN, *H. Schmidtii* β) *foliosum* SIMK. — Budapestinum: Alt-Ofen (BORBÁS), Háromhatárhegy

(JÁVORKA, SIMKOVICS), Gaisberg (BOHATSCH), Felső-Kecskehegy (PERLAKY), Leopoldfeld (FREYN), in quercketis m. Johannisberg 220 m. (id.). — Caulis sæpe ex omni ala ramosus, ramis foliosis.

56. *Hieracium cæsium* FR.

(= *vulgatum-silvaticum-glaucum*).

a) Subsp. *caesium* FR. — Drechselhäuschen Tatræ (STAUB); Stoch in montib. Kleiner Kriván 1380 m. (BOHATSCH); Selmeczbánya: in m. Szitnya (KMET); in silva «Praterwald» pr. Oravieza Banatus (WIERZBICKI, sub nom. «*muronorum*»).

b) Subsp. *calcigenum* REHM. — Hunyad: In dumetis ad pag. Kimpulunyag 900 m. ad ped. aust. m. Retyezát (JÁVORKA), Uj-Gredistye pr. Szászváros (id.), in valle «Szurdok» infra oppidum Petrozsény (id.).

c) Subsp. *fariniferum* ZAHN, nov. subsp. — Caulis c. 30 cm. altus, usque ad basin floccosus, basin versus violaceus et sparsim pilosus, superne albido-tomentosus. Folia radicalia ± longe petiolata ovato-vel oblongo-lanceolata, magna, utrimque angustata, sinuato-dentata vel denticulata, dentibus apice glanduliformibus, supra dilute viridia glabra lucida subglaucescentia, subtus disperse vel submodice molliterque pilosa et disperse floccosa, in margine petioloque subpilosa, exteriora interdum etiam supra sparsissime pilosa, caulina 1—2 lanceolata, subtus densius floccosa, summum cano-viride. Acladium 10—20 mm. longum, rami 3—4 valde remoti, ordines axium 3, capitula (3—) 5—12. Involucrum 9—10 mm. longum ovatum canum, squamis subangustis acutis cano-tomentosis disperse breviterque pilosis sparsim glandulosis; pedunculi albido-cani ± eglandulosi epilosique. Flores stylique lutei.

Transsilvania: Piatra Strucu pr. Felső-Vidra (SIMKOVICS, sub nom. «*bifulum*»).

d) Subsp. *lacrycaule* JORD. — Bars: Fenyő-Kosztolány (MOESZ).

e) Subsp. *markazense* ZAHN, nov. subsp. — Caulis 40—45 cm. altus, floccosus, ± epilosus, basi violaceus, plerumque ex omni ala ramosus. Folia radicalia magna, latissime lanceolata, supra glabra viridia, petiolata, utrimque attenuata, dentata vel grosse dentata, subtus sparsim tenuissimeque pilosa et sparsim floccosa, in nervo dorsali petioloque subdensius vel modice pilosa; caulina 2—3. basi sæpe dentibus nonnullis valde magnis munita. Acladium 5 cm. longum, rami 4, inferiores longi foliosi suprafastigiati, ordines axium 4, capitula ad 12. Involucrum 10 mm. longum, squamis subangustis, acutiusculis vel acutis, submodice breviterque pilosis. modice floccosis, sparsim tenuiterque glandulosis; pedunculi cani sparsim pilosi subglandulosi, bracteis 3—4

obscuris in squamas laxas exteriores transeuntibus. Flores lutei, stylo subluteo.

Heves: in silvaticis montium Mátra supra pag. Markaz et in m. Nagy-Gállya (JÁVORKA).

/> Subsp. *plumbeum* FR. — Transsilvania: Piatra-Krajuluj pr. Pojana Batschi (KOTSCHY).

g) Subsp. *symphytoides* ZAHN, nov. subsp. — Caulis ad 60 cm. altus gracilis vel crassiusculus violaceus, superne disperse glandulosus denseque floccosus, inferne sparsim floccosus, ubique modice pilosus (1·5—2 mm., basi ad 3·5 mm.). Folia rosularia alato-petiolata magna (lamina ad 16 cm. longa), ovato-lanceolata (exteriora minora), subtus ± violacea, acutiuscula, vel oblongo-lanceolata breviterque acuta, basin versus cito sensimve attenuata, denticulata vel basi breviter glandulosodentata, *utrimque* disperse rigidiusculeque pilosa (0·5—1 mm.), in margine nervo que dorsali et in petiolo densius pilosa (ad 2 mm.), submollia, sublutescenti-viridia; caulina 2, imum late alato-petiolatum maximum, radicalibus simile, summum lanceolatum longe acuminatum subtus subfloccosum. Acladium 5 cm. longum, rami primarii 4 valde remoti, ordines axium 3, capitula ad 15. Involucrum 10 mm. longum ovatum, squamis sublatiusculis subacutis obscuris viridi-marginatis breviter subpilosis disperse glandulosis, in margine usque ad apicem barbulatam dense floccosis. Pedunculi cani subpilosii disperse glandulosi, pilis basi obscuris. Flores stylique lutei. — Habitu II. *Pollachiae* SCH.-BIP. — Maio.

Borsod: Alsó-Hámor (BUDA).

57. *Hieracium transsilvanicum* HEUFF.

Transsilvania: Pr. Árpás (RECKERT), Ökörsszállás [Vurfu mare] (KOVÁTS, sub nom. «*Crepis Fussii Kováts*»), in valle «Bullatal», Malomvitz, Sebeshegy, Ober-Tömös, in m. Barkacs, Grossau (BARTH), Nagyszében: Götzenberg (DIETL), Piatra mare (MISSBACH), Piatra alba (HEUFFEL), Verespatak (CSATÓ), Brassó (MOESZ), Poplaka pr. Hermannstadt (FUSS, sub nom. «*silvaticum GOUAN*»); in valle Zsijecz ad m. Pareng (JÁVORKA), in valle ad Kolozsvár (LOJKA), Retyezát (HEUFFEL); Ferenczfalva (BERNÁTSKY), Herkulesfürdő (HEUFFEL); Csik (KÜMMERLE); Radna (PORCIUS), in m. Cisia ad Radna-Borberek (KÜMMERLE); in alpe Nagy-Bihar pr. Rézbánya (KÜMMERLE); Máramaros: in alpe Petrosa (KOVÁTS), Hoverla, Czerna hora, Pop Iván, Sziget, Nagy-Pietrosz, Valea repede (FILARSZKY et JÁVORKA) etiam f. *dentata* (VÁGNER), Priszloptető et Stanuluj vertiku pr. Borsabánya (FILARSZKY et JÁVORKA); Alsó-Fehér: Szkerisóra (CSATÓ); Hunyad:

Uj-Gredistye pr. Szászváros (JÁVORKA), Kimpulunyag sub alpibus Retyezát 900 m. (id.) — f. *alpestre* Z. — Brassó: In valle «Malajesti völgy» alpium Bucsecs 1600 m. (FILARSZKY, MOESZ). — var. *basilanatum* KOTSCHY in sched., involucro pilis nonnullis præter glandulas obsito, foliis basin versus ± grosse dentatis, ovatis vel ovato-lanceolatis; reliqua omnino ut in *H. transsilvanico* typico. — Nagyszeben (KOTSCHY). — f. *glabriuscum* ZAHN, foliis breviter et vix modice pilosis, primo aspectu subglabris. — Poplaka pr. Nagyszeben (FUSS); Našice cott. Pozsegá (PAVICH). — f. *leptocephalum* SCHLOSS. et VUKOT. (VUKOT., Exs. 20; SCH.-BIR., Cichor. suppl. II no. 142; F. SCH., Herb. norm. nov. ser. I no. 97), capitulis maioribus quam in typo. — Agram (VUKOT.). — f. *tömösense* SIMK. — In pinetis ad Borszék: Bükk havas (PERLAKY); Stanuluj vertíku pr. Borsabánya (FILARSZKY et JÁVORKA); Radna (PORCIUS); Valya Valyereaszka, Ünökő (HAYNALD).

58. *Hieracium præcurrens* VUKOT.

(= *transsilvanicum-silvicum*).

a) Subsp. *lancifolium* VUKOT. (*H. melanoidenium* *lancifolium* VUKOT., Exs. no. 14 var. a). — Ad thermas Varasdinenses (VUKOT.). — *H. muvescens* VUKOT., Exs. 15, est forma vernalis huius subspeciei.

b) Subsp. *odorans* BORB., formulæ *transsilvanicum* > *silvicum* respondens, foliis ovatis, basi dentatis, molliibus, supra modice breviterque pilosis, petiolo villoso, fol. caulinis saepe ad 3 magnis (*H. vulgatum* v. *trachysetum* BORB. p. p.). — Herkulesfürdő 180 m. (BAENITZ); Transsilvania: in silva «Oias» pr. Blasendorf [Balázsfalva] et pr. Klein-Kopisch (BARTH). — *H. lasiophyllum* HAYNALD in sched.

c) Subsp. *plusiotrichum* BORB. (*subserratifolium* ZAHN). — Inter *transsilvanicum* et *silvicum* quasi intermedium. Caulis ad 75 cm. altus crassiusculus, pilis mollibus modice numerosis subbrevis obstitutus. Folia rosularia numerosa, ovata vel elliptica, utrimque pilosa, in nervo dorsali petioloque dense molliterque pilosa, basi truncata vel leviter cordata, dentata vel grosse dentata, dentibus numerosis varie longis saepe angustis, saepe in petiolum descendentibus, apice glanduliformibus; caulinis 1—2, summum anguste lanceolatum, profunde glanduloso-dentatum. Involucrum ovatum 9—10 mm. longum, squamis atro-viridibus, intense dilute marginatis, effloccosis, densissime glandulosis, epilosis; pedunculi consimiles, cani. Stylus obscurus. — Herkulesfürdő (BORBÁS); Brassó: Czenk erdő (MOESZ); in pinetis ad pag. Kimpulunyag ad ped. austr. alpium Retyezát 900 m. (JÁVORKA). — Forma involucris sparsissime pilosis (sed dense glandulosis) in herbidis subalp. m. Piule alpium Retyezát 1400 m. (id.).

*d) Subsp. *praecurrentis* VUKOT.* (*H. murorum* FRIES! in sched.; *H. rotundatum* HEUFF.; *H. scotophyllum* VUKOT., Exs. no. 16; *H. melanoadenium brachiphyllum* VUKOT. no. 14 var. *b*; var. *dichotomum* et *cladophorum* VUKOT. p. p.). — Retyezát (HEUFFEL); Croatia (VUKOT.). — Involuera *H. gentilis* JORD., folia *H. transsilvanici*.

59. *Hieracium trebevicianum* K. MALÝ

(= *transsilvaticum-bifidum*).

*a) Subsp. *epiprasinum* ZAHN* (*H. rotundatum* VUKOT. in sched.; *H. murorum* FR.! in sched.). — Brassó: ad viam «Deubel ut» alpium Bucsecs (FILÁRSZKY et MOESZ); Hunyad: ad pag. Kimpulunyág sub alpibus Retyezát 900 m. (JÁVORKA); Máramaros: Nagy-Pietrosz havas Valea repede völgy (FILÁRSZKY et JÁVORKA), in m. Ciarcanu pr. Borsa (JÁVORKA); Poplaka pr. Nagyszeben (FÜSS); ad lacum Zenoga m. Retyezát (BARTH); in pinetis ad Borszék: Bükk havas (PERLAKY); Croatia (VUKOTINOVÍC). — f. *subbifidum* ZAHN, foliis ovato-lanceolatis, supra breviter subpilosus; glandulis in involuero dispersis, in pedunculis subnullis. — Oravieza (WIERZBICKI).

*b) Subsp. *strictifidum* ZAHN, nov. subsp. — *H. bifilo* valde simile, sed foliis supra more *H. transsilvanici* pilosis. — Rhizoma sæpe pluricaule. Caulis ad 50 cm. altus, inferne subpilosus. Folia petiolata ovato-lanceolata acutiuscula, rigida, dilute sublutescenti-viridia, supra pilis brevissimis (0·5 mm.) rigidiusculis subdensis obsita, in margine nervoque dorsali subfloccoso et in petiolo modice molliterque pilosa (2 mm.), rarius in tota parte aversa sparsim floccosa, dentibus apice glanduliformibus subnumerosis grossis munita, sæpe subcaneo-viridia; caulina 2 alato-petiolata valde grosse dentata. Acladium 2—5 cm. longum, rami 3—4 ex omni ala et haud raro e caulis basi orti, oblique patentes, ordines axium 3 (—4), capitula 5—12. Involuera 8—9 mm. longum denique depresso, squamis viridi-atris subeffloccosis vel vix modice floccosis, disperse breviterque pilosis sparsimque glandulosis, obtusis vel acutis, interioribus viridi-marginatis; pedunculi cani, sparsim disperse pilosi subeglandulosi. Stylus obscurus; achænia atra.*

Beszterce-Naszód: in montib. ad Radna-Borberek (KÜMMERLE).

*c) Subsp. *subpleiophyllum* ZAHN. — Poplaka pr. Hermannstadt (FÜSS). — f. *pleiophylloides* ZAHN. — In pinetis supra «Gura plajului» montium Pareng 1400 m., cott. Hunyad (JÁVORKA). — var. *homorodense* ZAHN, caule ad 45 cm. alto tenui disperse tenuiterque albopiloso, usque ad basin dense floccoso; foliis tenuibus viridibus supra subglaucescensibus, obovatis vel ellipticis vel oblongis, basi citissime angustatis parum*

decurrentibus, glanduloso-denticulatis vel dentatis, supra disperse brevi-terque pilosis, subtus et præcipue in margine petioloque subdense pilo-
sis; acladio 20 -30 mm. longo, ramis 3—5 tenuissimis; involucro
ovato, squamis angustissimis, sat dense glandulosis sparsim pilosis, in
margine floccosis; pedunculi consimiles, cani. — Transsilvania: in sil-
vis pr. balneum Homoród, frequens (BARTH).

60. *Hieracium Waldsteinii* TAUSCH.

Subsp. *lanifolium* N. P. — Croatia: Višerunja (LENGYEL), Lubičko
brdo (BORBÁS, sub nom. «Schlosseri»), Sveti brdo (id., sub nom. «*lana-*
tum»), Biokovo (PICHLER, sub nom. «*lunatum*»), Velebit (VUKOT., sub
nom. «*H. eriophyllum*»). In m. Bižane doline ad Šugarska duliba 1300 m.
(KÜMMERLE), in m. Kozja vrata supra Jablanac et Babin vrh supra Medak
(LENGYEL).

61. *Hieracium gymnocephalum* GRISEB.

Subsp. *gymnocephalum* GRISEB. (*H. Tommasinii* Host. apud VISTANI
in sched.). — Dalmatia (VISTANI).

62. *Hieracium Pichleri* A. KERNER

(= *pannosum* < *gymnocephalum*).

Subsp. *Pichleri* A. KERN. («*H. Tommasinii* Host» et *H. lanatum*
Vis., Fl. Dalm., apud. Vis. in sched.). — Dalmatia (VISTANI). — Caule
25 cm. alto, acladio 15 cm. longo, pedunculis superne sulcatis obscure
viridibus subpilosus.

63. *Hieracium alpinum* L.

a) Subsp. *alpinum* L. — Tátra (HAZSLINSKY), Langer See (STATZ);
Máramaros: Petrosa, Pop-Iván (VÁGNER), Nagy-Pietrosz, Stanuluj vertiku
pr. Borsabánya (FILARSZKY et JÁVORKA); in m. Krajuluj 2000 m., Injeu
et Árpás (KOTSCHY), Hermannstadt (FUSS). — f. *pumilum* HOPPE. —
Retyezát (JÁVORKA), in alpe Szarkó Banatus (WIERZBICKI, HEUFFEL). —
f. *stylosum*: Árpás 2000 m. (KOTSCHY). — f. *subpilosum* ZAHN, REICH.
Ic. XIX 2; transitus *alpinum* → *gymnogenum*. — In alpe Babel Banatus (ROCHEL); Szurul (HAYNALD); Retyezát: Zenoga-tó (SIMKOVICS); Besz-
terce-Naszód: in m. Cisia havas (KÜMMERLE), Korongyos et Omuluj pr.
Radna-Borberek (id.); Máramaros: Stanuluj vertiku (FILARSZKY), Petrosa
(KOVÁTS).

b) Subsp. *calenduliflorum* BACKH. — Tátra: Steinbach (HAZSLINSKY),

in m. Vaskapu supra Barlangliget 1700 m. (JÁVORKA), Kl. Kolhbachthal (HAYNALD); Kriván (FÜSS).

c) Subsp. *gymnogenum* ZAHN (*H. alpinum* sp. *alp.* 3) *subpilosum*
 b) *calvifolium* ZAHN, in REICHB. Ic. XIX 2). — Máramaros: Petrosa (HAZSLINSZKY), Nagy-Pietrosz, Stanuluj vertiku pr. Borsabánya, inter montib. Kozmecsek et Hoverla (FILARSZKY et JÁVORKA), Pop-Iván (VÁGNER); in alpe Pareng (BARTH), ad lacum Zanoga (SIMKOVICS, LOJKA). In alpib. ad Kerzeschora, Ünőkő (HAYNALD), Piatra Ineuluj (JANKA); in alpe Babel Banatus (ROCHEL). Liptó: Kriván (id.). — Caulis monocephalus, ad 26 cm. altus, ad 3—4 foliis bracteiformibus obsitus. — *H. Csereianum* HAYNALD in sched.

d) Subsp. *melanocephalum* TAUSCH. (*H. alpestre* FRIV. in sched., *H. subalpinum* CZETZ in sched., nee HEUFFEL; ?*H. alp.* 3) *barbatum* WAHLBG., Fl. Carp. p. 784). — Liptó: Kriván (ROCHEL); Zólyom 1700—1750 m. (MÁRKUS); Tátra: Zöld-tó, Csorba-tó, Menguszfalvi völgy, Köpataki-tó (FILARSZKY), Felkerthal, Kohlbachthal, Blumengarten, solo granitico c. 1400 m. (BOHATSCH), Késmárk (HEUFFEL, sub nom. «*Schraderi*»); in caecumine m. Babia gora supra Polhora (KÜMMERLE); Királyhegy (A. RICHTER); Máramaros: in m. Kozmecsek versus Hoverla havas (FILARSZKY); Beszterce-Naszód: in alpe Ünőkő supra vallem Valea Ineului 1700 m. (JÁVORKA), Korongyos (CZETZ); Carpathes (FRIVALDSZKY). — f. *angustisquamum* ZAHN. — Piatra Krajuluj 2000 m. supra Pojana Batschi (KOTSCHY). — f. *setosum* G. SCHNEID. — In alpib. cott. Fogaras (ANDRÄ).

64. *Hieracium Rostani* N. P.

(= *alpinum-villosum*).

Subsp. *korongyisense* ZAHN, (*H. Baumgartenianum* CZETZ in sched.). Korongyos (CZETZ). — Cfr. REICHB. Ic. XIX 2.

65. *Hieracium nigrescens* WILLD.

(= *alpinum-silvicum*).

a) Subsp. *breviciliatum* ZAHN (*H. subalpinum* HEUFF. p. p.; *H. simplex* ROCHEL apud SIMK. = *H. murorum* b. *simplex* ROCHEL. Ban. fig. 58). — Retyezát (HEUFFEL), p. e. ad lacum Zenoga (LOJKA) et inter Mughos iugi supra Valye Rasza (HEUFFEL); Piatra Krajuluj supra Pojana Batschuluj (KOTSCHY). — Folia parum dentata ± spathulata vel lanceolata; squamæ angustæ; pedunculi subeglandulosi, pariter ac caulis sparsim pilosi.

b) Subsp. *coracinum* ZAHN, nov. subsp. — Caulis 18—25 cm.

altus gracilis v. tenuis, usque ad basin dense floccosus, modice breviterque pilosus disperse glandulosus. Rhizoma crassum saepe 2—4-caule. Folia rosularia numerosa, petiolata, obovato-spathulata et rotundato-obtusa v. ovato- vel oblongo-lanceolata acutiuscula vel (interiora) acuta, mucronata, in petiolum cito semsimve angustata, cum petiolo ad 9 : 2·5 cm. longa, saepe violaceo-colorata, utrimque subdense molliterque pilosa (præcipue in margine nervo que dorsali et in petiolo) et in margine disperse glandulosa, mollia; caulinata 1 (—2) lanceolata vel linearilanceolata. Acladium $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{1}$ totius caulis exhibens, capitula 2. Involucrum 10—12 mm. longum coracinum, squamis e basi sublatiuscula acuminata acutiuscula vel acuta aterrima immarginata, ± modice breviterque nigro-pilosa et subdense vel dense nigro-glandulosa, ± effloccosa. Pedunculi obscure cani, sparsim vel ± epilosii, dense glandulosi, deorsum deminute glandulosi, disperse obscureque brevipilosii. Achænia atra.

Com. Bihar: In alpe Nagy-Bihar pr. Rézbánya (KÜMMERLE).

Pili molles foliorum, flocci densi caulis et pili in superioribus plantæ partibus diminuti *H. transsilvanicum* in mentem revocant; an *transsilvanicum* > *alpinum*?

c) Subsp. *decipiens* Tsch. — In alpib. Árpáschiensibus (KAISER).

d) Subsp. *nigrescens* WILLD. — Ad lacum Raeskova cott. Lipto (HEUFFEL; *H. atratum* Fr.! in sched.), in v. Mlinieza (SIMKOVICS); Máramaros: in alpibus Petrosa et Pop-Iván (VÁGNER), Nagy-Petrosz (FILARSZKY et JÁVORKA); Retyezát (HEUFFEL, sub nom. «*subalpinum*» p. p.), in eae. Paltina (JÁVORKA).

e) Subsp. *pareiglandulum* ZAHN, nov. subsp. — Caulis 25—28 cm. altus tenuis, usque ad basin floccosus, superne sparsissime glandulosus et vix modice, basin versus subdense pilosus. Folia radicalia 2—3 petiolata oblonga vel oblongo-lanceolata, in petiolum sublongum sensim attenuata, lutescenti-viridia, denticulata vel glanduloso-dentata, utrimque modice pilosa, in nervo dorsali petioloque pilis subdensis dilutis 1·5—2·5 mm. longis obsita; caulinata 1 (—2) lanceolata, basi angustata subpetiolata, acutiuscula, serrato-denticulata vel dentata, in nervo dorsali subtfloccosa, vel plerumque summum linearilanceolatum vel lineare subtus subfloccosum. Acladium 20—25 mm. longum, rami 1—2, capitula 1—3; pedunculi modice, apice densius pilosi, apice glandulis nonnullis elongatis subtenuibus obsiti, dense floccosi vel canescentes. Involucrum subatrum, 10—11 mm. longum, squamis latis obtusiusculis vel acutiusculis apice subbarbulatis, effloccosis, pilis subdensis obscuris ad 1·5 mm. longis glandulisque medioeriter numerosis, partim minutissimis, partim submajoribus subtenuibus obsitis, exterioribus angustis, interioribus viridi-marginatis. Stylus subater, ligulæ apice subciliatae.

Beszterce-Naszód: in m. Korongyos pr. Rádna (CZETZ, sub nom. «*Lachenalii* Gmel.»).

f) Subsp. *subeximium* ZAHN (*H. Csereianum*, *subnigrescens* et *melanocephalum* $\times$ *nigrescens* SIMK. in sched.). — Carpathes orient.: in alpib. Bihariensisibus pascuis sub V. Bihar (SIMKOVICS).

g) Subsp. *subnigrescens* LINDEBG. (*submuronorum* Auct.). — Tátra: Felkatal (STAUB).

66. *Hieracium atratum* FR.

(= *alpinum* < *silvaticum*).

a) Subsp. *acutissimum* ZAHN, nov. subsp. — Caulis ad 35 cm. altus, usque ad basin disperse glandulosus subfloccosusque, inferne subpilosus. Folia radicalia petiolata, lanceolata, serrato-dentata, subglaucescentia, supra disperse breviterque, subtus disperse, in margine sparsim glanduloso nervo que dorsali et in petiolo subdensius pilosa, 1—2·5 mm.; caulinis 3 lanceolatae argute serrato-dentata, in nervo dorsali vel in tota parte aversa subfloccosa, summa linearis-lanceolata vel linearis. Acladium 4—5 cm. longum, rami 1—2, ordines axium 2 (—3), capitula 2—4 (—5). Pedunculi canescentes, disperse vel submodice pilosi glandulosique. Involucrum ad 15 mm. longum semiglobosum, denique latissime depresso, subatrum, *squamis angustis*, *linearis-lanceolatis*, *acutissimis*, subatris, effloccosis, modice vel subdense obscureque pilosis (2 mm.), disperse modice glandulosis, exterioribus saepe acutiusculis sparsim floccosis, interioribus dilute submarginatis. Flores lutei *tubulosi*, ligulis apice parum brevissimeque ciliatis, stylis obscuris; achænia brunneo-atra.

Beszterce-Naszód: in m. Korongyos pr. Ó-Rádna (CZETZ, sub nom. «*Lachenalii*»).

b) Subsp. *atratum* FR. — In alpib. Arpaschiensisibus (KAISER); Máramaros: in m. Gutin (VÁGNER). — Tátra: In cac. m. Polonina runa (HAZSLINSZKY). — f. *calvescens* ZAHN, foliis supra glabrescentibus. — Kópatak-tó Tatræ (FILARSZKY).

67. *Hieracium pietroszense* DEG. et ZAHN

(= *alpinum-bifidum*).

Subsp. *bifidifolium* DEG. et ZAHN. — In valle «Malajesti völgy» alpium Buceees com. Brassó 1500 m., sol. congl. (FILARSZKY et MOESZ).

68. *Hieracium rauzense Murr.*(=*alpinum < bifidum*).

a) Subsp. *farinifloccum* DEG. et ZAHN. — Bihar: in alpib. Bohodjeu et V. Bihar (SIMKOVICS, sub nom. «*vulgat.* var. *alpinum*»). Máramaros: Nagy-Pietrosz, Bucuieseu völgy, Bikahégy (FILARSZKY et JÁVORKA),

b) Subsp. *maculifrons* DEG. et ZAHN. — Nagy-Bihar pr. Rézbánya (KÜMMERLE).

c) Subsp. *rauzense* MURR. — Besztercze-Naszód: in alpe Ünőkő supra vallem Valea Ineului 1800 m. (JÁVORKA); Retyezát: Zenoga-tó (LOJKA); Máramaros: Nagy-Pietrosz (FILARSZKY et JÁVORKA); Alacsóny-Tátra: Djumbir (SÄDLER); - var. *floccinervum* ZAHN. -- Máramaros: Nagy-Pietrosz, Piatra-Alba (FILARSZKY et JÁVORKA).

69. *Hieracium liptoviense Borb.*(=*nigrescens-vulgatum*).

Subsp. *liptoviense* BORB. — Caulis 35—50 cm. altus gracilis, basi saepè violaceus, subfloccosus, disperse glandulosus, modice vel disperse breviterque pilosus, pilis mollibus sub inflorescentia basi obscuris. Folia in rosulis sterilibus lateralibus longe petiolata (cum petiolo ad 20 cm. longa), subrhomboideo-lanceolata, 30—35 mm. lata, utrimque, in petiolum longe sensim attenuata, exteriora ± obtusa, omnia denticulata vel dentata (dentibus apice glanduliformibus), canescenti-viridia, supra sparsim pilosa vel glabra, subtus disperse pilosa, in margine nervoque dorsali tantum submodice pilosa, pilis brevissimis (planta primo aspectu ± glabra). Folia in caulis basi 0—4 consimilia; caulina 3—4 lanceolata elongata pluridentata, saepè grossius serrato-dentata, in margine disperse minuiteque glandulosa, imum longius breviusve lateque alato-petiolatum basi subsemiamplexicaule, sequentia basin versus longius breviusve attenuata, summa subtus subfloccosa, omnia rigida vulgatiformia. Inflorescentia laxe paniculata subsquarrosa indeterminata subsuprafastigata, a cladio c. 15 mm. longo, ramis (0-) 3—4(—5) valde remotis strictis oblique patentibus, inferioribus longis, ordinibus axium 3—4, capitulis (1-) 3—10(—15). Involucrum 9—11 mm. longum, denique late ventricoso-depressum, subatrum, squamis latiusculis acuminatis ± acutiusculis v. acutis subatris submodice breviterque pilosis (pilis subobscuris), disperse vel submodice glandulosis, subeffloccosis, interioribus sordide viridi-submarginatis. Pedunculi obscure cani, disperse obscureque brevipilosii, sub-

dense glandulosi. Flores lutei, stylus obscurus, ligulæ apice vix ciliatæ; achænia atra.

Ad lacum Csorba-tó Tatræ (BORBÁS).

70. *Hieracium Krašani* WOL.

(= *alpinum-transsilvanicum*).

a) Subsp. *bullanum* ZAHN, nov. subsp. — Habitu *H. atrati*. Caulis 17—26 cm. altus, disperse tenuiterque pilosus, superne sparsim glandulosus et pilis basi atris munitus, usque ad basin subfloccosus. Folia rosularia ovalia rotundato-obtusa vel oblongo-lanceolata, sat parva, acuminata, in petiolum brevem longiumve cito vel sensim angustata, lutescenti-viridia, mollia, utrimque et præcipue in margine nervoque dorsali et in petiolo subdense molliterque pilosa, denticulata, dentibus apice glanduliformibus, præterea in margine nervoque dorsali tenuissime glandulosa; caulinum 1 lanceolatum basi angustatum sessile, sursum bractea linearis evoluta. Acladium 2—5 cm., capitula 1 (—2). Involucrum 12 mm. longum semiglobosum, squamis subangustis linearibus acutiusculis vel acutis, apice barbulatis, ± effloccosis, subdense subobscureque pilosis, disperse glandulosis, subatris, interioribus anguste diluteque marginatis. Pedunculi tenues cani, disperse pilosi, sparsim glandulosi, pilis basi obscuris. Flores lutei, stylus obscurus; achænia atra.

Transsilvania: In alpibus vallis Bullatal (BARTH, sub nom. «*pleiophyllum* SCHUR» et «*Halleri* BAUMG.»).

b) Subsp. *chlorobracteum* DEG. et ZAHN. — Retyezát: ad lacum Zenoga (Lojka).

c) Subsp. *crassiceps* ZAHN, nov. subsp. — Caulis gracilis ad 30 cm. altus, usque ad basin floccosus, superne densissime floccosus disperseque glandulosus, ubique breviter diluteque subpilosus. Folia radicalia ad 8, alato-petiolata, oblonga vel lanceolata, exteriora minora obtusiuscula glabriora, interiora acuminata mucronata et in margine nervoque dorsali basin versus subdense molliterque pilosa, omnia in petiolum sensim angustata dilute viridia, utrimque subdense molliterque pilosa, nervo dorsali brunneo, in interioribus subfloccoso; caulina 2—3 lanceolata vel linearilanceolata, in nervo dorsali vel in tota parte aversa subfloccosa, imum subgrosse dentatum. Acladium 4 cm. longum, rami 3 (—4), ex omni ala orti erecti, ordines axium 2—3, capitula 5 (—9). Involucrum 10—12 mm. longum semiglobosum vel crasse ventricosum, squamis e basi lata acuminatis acutis apice barbulatis, subatris, modice pilosis glandulosisque, pilis brevibus, glandulis partim tenuibus, exterioribus tantum in margine basin versus disperse floccosis, interioribus viridi-marginatis. Pedunculi

modice brevipilosi glandulosique, cani, pilis 0·5 mm. longis, in caulomatibus basi obscuris. Flores dilute lutei, ligulis apice subciliatis; stylus subater.

Máramaros: in m. Nagy-Pietrosz (FILARSZKY et JÁVORKA).

d) Subsp. *Czywczynae* ZAHN. — Banatus: in alpe Szarkó (HEUFFEL).

e) Subsp. *rotundiceps* ZAHN. — In v. Bucuiescu ad m. Nagy-Pietrosz (FILARSZKY). — Folia caulina 3—4, rami ad 7, capitula ad 15!

71. *Hieracium napaeum* ZAHN

(= [*transsilvanicum-bifidum*] > *alpinum* vel *trebevicianum* > *alpinum*, nov. sp. interm.).

a) Subsp. *napaeum* ZAHN. — Rhizoma sæpe pluricaule. Caulis ad 35 cm. altus, usque ad basin sæpe subviolaceam floccosus, disperse molliterque pilosus, 1-2 mm., apice dense floccosus eglandulosus. Folia radicalia numerosa, petiolata, petiolis basi latis subviolaceis, pilosis vel subvillosis (2-3 mm.), elliptica vel late lanceolata, obtusa vel ± acuminata, basi cito sensimve in petiolum angustata, cum petiolo ad 12:3·5 cm. longa, submollia, denticulata vel remote irregulariterque subsinuato-dentata, supra vel præcipue marginem versus pilis subrigidiusculis ad 2·5 mm. longis subpilosa vel glabrescentia, sordide sublutescenti-viridia, in margine sparsim minuteque glandulosa; caulina 1—2 lanceolata. Inflorescentia altefurcata, a cladio 3—7 cm. longo, ramis 1—3 valde remotis plerumque monocephalis, rarissime ad 3-cephalis, capitulis vulgo 3—5. Involucrum 10—11 mm. longum ovatum, denique late depresso, obscurum; squamæ subangustæ, acutiusculæ vel pleræque acutæ, apice distinete barbulatae, interiores sordide ± viridi-marginatae, exteriores obscuræ, subdense breviterque pilosæ, pilis subobscursis basi atris, disperse vel vix modice glandulosæ, glandulis partim minutis, subeffloccosæ. Pedunculi subobscure canotomentosi, breviter molliterque pilosi, superne disperse tenuiterque glandulosi, 2—3 bracteis subulatis obsiti. Flores lutei subtubulosi, ligulis apice breviter ciliatis, stylis obscuris inclusis; achænia brunneo-atra.

Transsilvania: In silvis subalpinis vallis Bullatal, 3. VIII. leg. J. BARTH.

An *alpinum* erinnert die längere und steifliche Behaarung der Blätter, die Drüsenebekleidung derselben, sowie die Hülle; an *bifidum* die oberseits erkahlenden Blätter, die verminderte Drüsenentwicklung der ± graufilzigen Kopfstiele und der Kopfstand, an *transsilvanicum* die Behaarung. Farbe und Form der Blätter. Kommt am Standort mit *transsilvanicum*, *bifidum* und *trebevicianum* vor.

Var. *subtrebevicianum* ZAHN. — Caulomata superne dense floccosa, disperse pilosa, subdense obscureque glandulosa. Rami 3 (—4), ordines axium 3, capitula 5 (—10). Squamæ præcipue in margine basin versus subfloccosæ apice distincte barbulatæ subsparsim glandulosæ (sed breviter subpilosæ). Stylus obscure brunneus inclusus.

In alpe Nagy-Bihar pr. Rézbánya (KÜMMERLE).

b) Subsp. *acropogon* ZAHN, nov. subsp. — Caulis ad 20 cm. altus subtenuis, superne dense floccosus subtenuiter subglandulosus et pilis brevibus tenuibus dispersis obsitus, inferne modice vel basin violaceam versus disperse floccosus, simul breviter molliterque subpilosus eglandulosusque. Folia radicalia ad 7 petiolata, exteriora ± ovalia minora, reliqua subovata vel elliptico-lanceolata, obtusa vel acutiuscula vel acuminata, basi abrupte vel subsensim in petiolum angustata, glandulosodenticulata, obscure viridia subtus vix pallidiora, vix rigidiuscula, utrimque breviter (1 mm.) subpilosa, in margine densius ciliata et sparsim tenuiterque glandulosa, in nervo dorsali petioloque sericeo-pilosa (2 mm.), exteriora glabriora; caulinum 1 (—2) oblongo-lanceolatum parvum cuspidatum breviter alato-petiolatum subtus disperse floccosum, in parte superiore in nervo mediano sparsim floccosum, sumnum plerumque bracteiforme. Acladium 6 mm. longum, rami 2 (—3), ordines axium 2 (—3), capitula 3 (—6); involucrum 9—10 mm. longum, initio ovato-cylindricum, denique oblongo-ovatum subatrum. Squamæ subangustæ acutæ, intense albido-barbulatae, subatrae, interiores subviridi- vel subalbido-marginatae, omnes breviter subobscureque subpilosæ et glandulis dispersis longioribus, simul modice numerosis brevissimis obsitæ, effloccosæ vel exteriores basi tantum sparsim floccosæ. Pedunculi obscure cani, subdense floccosi glandulosisque, disperse pilosi, glandulis subtenuibus sed sublongis. Bractæ obscure canæ breviter subpilosæ disperseque glandulosæ. Flores saturate lutei, ligulis apice parum brevissimeque ciliatis, stylis obscuris. Achænia?

Brassó: In valle «Malajesti völgy» alpium Bucsecs 1500 m., sol. cong. (FILARSZKY et MOESZ).

Inter *H. pietrosensis* subsp. *bifulifolium* et *H. transsilvanici* f. *alpestrem*, quibuscum crescit, verosimiliter hybridum; habitu *H. atrati*, foliis *H. bifidifolii*, sed in parte superiore more *H. transsilvanici* breviter pilosis; involuci forma, acladio brevi glandulosisque subtenellis *H. transsilvanicum* in mentem revocans.

72. *Hieracium prenanthoides* VILL.

a) Subsp. *bupleurifolium* Tsch. — Radna (PORCIUS): Korongyos (CZETZ); Nagy-Pietrosz: Bucuiescu völgy [etiam f. latifolia subdentata] (FILAR8ZKY et JÁVORKA); Tátra: Stirnberg pr. Barlangliget (JÁVORKA), Drechselhäuschen (HAZSLINSZKY); Turócz: Križna (MÁRKUS). Hunyad: In valle «Skoku Skorota» fontium «Oláh Zsil» in alp. Retyezát (JÁVORKA). — f. *denticulatum* ZAHL (H. *complexum* SCHUR). — Kronstadt (SCHUR).

b) Subsp. *crassipilum* ZAHL, nov. subsp. — Caulis ad 50 cm. altus basi violaceus, subpilosus, effloccosus. Folia caulinata ad 20, ima emarginata, sequentia lanceolata basin versus subpetiolata-angustata vel minus sed sublonge angustata sessilia, sequentia basi parum angustata semi-amplexicaulia latius lanceolata, summa basi subcordata amplexicaulia parum angustata, omnia denticulata rigida, supra disperse rigideque pilosa vel media summaque supra glabra lucida, in margine breviter rigideque pilosa, subtus albido-viridia vix modice pilosa effloccosa, pilis basi dilute bulbosis. Acladium 5 mm. longum, rami 5—8 remoti, ordines axium 3, capitula 9—15. Involucrum 8—9 mm. longum nigrum, squamis latiusculis obtusiusculis vel acutiusculis nigris (interioribus atroviridibus), effloccosis, modice nigro-glandulosis et breviter obscureque subpilosis, glandulis sublongis, pilis basi crasse bulbosis atrisque. Pedunculi ramique nigro-subglandulosi modice tantum floccosi et disperse modiceve pilosi, glandulis crassiuseculis, pilis brevibus basi atra incrassatis. Bracteae lineares subvirides. Flores lutei, ligulis apice breviter ciliatis, stylis subatris.

In m. Korongyos pr. Ó-Radna (CZETZ).

Diese Form stellt wohl einen ersten Übergang gegen *H. sparsiflorum* (FRIV.) FRIES dar.

c) Subsp. *lanceolatum* VILL. var. *cineripedunculum* b) *serrulatum* BESSE ET ZAHL (Hierac. d. Schweiz 1906). — In pratis mont. pr. Körmöczbánya (JÁVORKA).

d) Subsp. *strictissimum* FROEL. — Korongyos (CZETZ); Máramaros (HÁNÁK); Chocs (HAZSLINSZKY); Hunyad: in pratis subalpinis «Kímpu nyelului» ad fontem fl. «Oláh Zsil» alpium Retyezát (JÁVORKA).

73. *Hieracium valdepilosum* VILL.

(= *prenanthoides-villosum*).

a) Subsp. *elongatum* WILLD. — Piatra Krajuluj 2000 m. supra Pojana Batschi (KOTSCHY).

b) Subsp. *Grabowskianum* N. P. — Drechselhäuschen (HAZSLINSZKY).

74. *Hieracium epimedium* Fr.(=*prenanthoides-bifidum*).

Subsp. *Wimmeri* UECHTR. — Tátra : Homlokos, Vaskapu (FILARSZKY), Barlangliget, Felkathal, Zöld-tó, Csorba-tó (BORBÁS).

75. *Hieracium carpathicum* BESSER.(=*prenanthoides-caesium*).

Subsp. *carpathicum* BESS. — Csorba-tó (BORBÁS).

76. *Hieracium Bukovicæ* ROHL. et ZAHN(=*prenanthoides-transsilvanicum*).

Subsp. *Bukovicæ* ROHL. et ZAHN (*H. vulgatum* SIMK. in sched.). — Transsylv. austr.-occid.: In umbrosis silvaticis vallis Riu mare pr. Klopotiva (SIMKOVICS).

77. *Hieracium Fritzei* SCHULTZ-BIP.(=*prenanthoides* < *alpinum*).

a) Subsp. *foliosior* ZAHN, nov. subsp. — Caulis 30 cm. altus gracilis v. subcrassiusculus, disperse floccosus, subdense pilosus (2·5—3·5 mm.), superne pilis basi atris glandulisque parvis dispersis obsitus. Folia radicalia sublonge petiolata, spathulata, exteriora subglabra, interiora disperse mediocriter brevipilosa, sëpe emarcida; caulina 8—12, inferiora longa lanceolata, longe angustata late alato-subpetiolata, obtusiuscula vel acuta, glanduloso-denticulata vel -dentata, media utrimque attenuata sessilia acuta, summa angustiora vel linear-lanceolata, in bracteas foliolaceas transeuntia; omnia dilute viridia, utrimque subpilosa, in margine sparsim glandulosa. Caulis monocephalus vel e caulis medio 2-cephalus. Involucrum semigloboum 15 mm. longum subatrum breviter subvillosum, squamis subangustis acutis v. (intimis) acutissimis atris effloccosis subglandulosis, pilis basi atris subdense pilosis. Flores lutei, ligulis apice ciliatis, stylis atris.

Hunyad: Ad lacum Zenoga mont. Retyezát (LOJKA).

b) Subsp. *Fritzei* SCH.-BIP. — Tátra : In v. Felkathal (STAUB), Stirnberg (JÁVORKA); Grosser Kriván: Kopa 1650 m. (BOHATSCH), forma angustifolia usque ad basin ramosa; Alacsóny-Tátra: Djumbir (SADLER).

c) Subsp. *spatulifolium* G. SCHNEID. — Magas-Tátra : In m. Vas-

kapu supra Barlangliget (JÁVORKA); ad lacum Békás-tó et in valle Menguszfalvi völgy (FILARSZKY). — f. *stylosa* S. SCHN. — In valle Menguszfalvi völgy (id.).

d) Subsp. *Uechtritzianum* S. SCHNEID. — Magas-Tátra : Zöld-tó (FILARSZKY et JÁVORKA).

78. *Hieracium sudeticum* STERNB.

(= *prenanthoides-alpinum*).

a) Subsp. *Jávorkae* ZAHN, nov. subsp. — Habitu omnino *H. cotti* A.-T. Rhizoma crassum. Caulis 30—60 cm. altus gracilis vel crassiusculus substriatus, fere usque ad basin parcefloccosus et glandulis dispersis minutissimis luteolis obsitus, ubique subdense pilosus, pilis subrigidiuseculis dilutis, basi subbulbosis obscuriusculis, flexuosis, ad 3 mm. longis, hypophyllopodus vel aphyllopodus. Folia caulina 8—12, inferiora approximata sat magna (ad 16 : 3 vel 10 : 2.5 cm. longa), late lanceolata breviter acuminata, basin versus longe sensim in petiolum latissime alatum angustata, sequentia remotiora sensim deerescens, basin versus minus attenuata, sessilia, vel ± panduriformia, basi paulo latiora sessilia fere subamplexicaulia, superiora longius acuminata acutiora, basin versus haud angustata vel basi ovata parum amplexicaulia, in bracteas subfoliolaceas decrescentia; omnia sublutescenti-viridia mollia, utrumque breviter subpilosa, supra sæpe glabriora et pilis subrigidiuseculis obsita, in margine nervoque dorsali sat dense pilosa (1—1.5 mm.) et *glandulis dispersis minutis* obsita, subtus subreticulata, effloccosa, in margine breviter denticulata, rarius uno alterove dente paulo maiore munita. Inflorescentia indeterminata subaltefurcata, acladio ad' 2 cm. longo, ordinibus axium 3 (—4), capitulis paucis vel subnumerosis; caulis interdum ex omni ala ramos flexuosos elongatos erectos foliosos plerumque 3-cephalos emittens. Involucrum c. 10 mm. longum semiglobosum subobscurum, squamis sublatiusculis acutiusculis vel acutis, apice subbarbulatis, obscuris, effloccosis subglandulosis, dense pilosis (pilis subdilutis basi atris), interioribus sordide viridi-submarginatis, exterioribus laxis. Bracteæ 2—3 lineares subfoliolaceæ. Pedunculi subcani, disperse glandulosi (*glandulis* sæpe sublongis), ± dense pilosi (2.5 mm.), pilis dilutis basi obscuris; rami consimiles, sed deminute floccosi glandulosique. Flores lutei, ligulis apice dense ciliatis, stylis obscuris; achænia brunneo-atra? (nondum matura).

Hunyad: In rupestribus montis Paltina montium Retyezát 1900 m. (JÁVORKA).

H. cydoniifolio VILL. = *prenanthoides* < *villosum* alpium occiden-

taliū comparandum et analogum, sed foliis glandulosis, involucris *H. alpinum* in mentem revocantibus etc. diversum.

b) Subsp. *maramarosiense* ZAHN, nov. subsp. — Caulis 15—35 cm. altus tenuis vel gracilis, sat dense pilosus (1.5—2.5 mm.), pilis dilutis basi atris, in caulis basi violaceo tantum usque ad basin dilutis, usque infra medium subfloccosus, usque ad basin disperse tenuiterque glandulosus, hypophyllopodus. Folia caulinā 6—10 sensim decrescentia (radicalia florendi tempore emarcida), lanceolata, dilute viridia, glanduloso-denticulata, ima in basin angustata, media basin versus subangustata vel leviter panduriformia semiamplexicaulia, summa basi lata sessilia semiamplexicaulia; omnia sensim acuminata acutiuscula, subtus distinete reticulato-venosa, utrimque ± modice molliterque pilosa (1—2 mm.), effloccosa, in margine subdense pilosa et minute glandulosa, summa in bracteas anguste lanceolatas virides transeuntia. Inflorescentia paniculata, acladio 3—12 mm. longo (capitulum secundum sæpe pauca mm. sub capitulo terminali ortum, pedunculo circum terminale arcuato), ramis 1—4 remotis, ex foliorum caulinorum superiorum alis ortis, plerumque moneocphalis, inferioribus elongatis et bracteis foliolaceis obsitis. Involucrum 9—11 mm. longum, denique latissimum, initio semiglobosum. Squamæ latiusculæ acuminatæ acutiusculæ vel pleræque acutæ, apice albido-subbarbulatæ, effloccosæ, vix modice brevissimeque pilosæ (pilis obscuris), mediocriter vel subdense glandulosæ (glandulis partim minutissimis), exteriores nigræ, interiores subviridi-marginatae et in interiore parte virides. Una bractea viridis in acladio evoluta; haud raro etiam squamæ basales involucri subvirides. Pedunculi obscure cani obscure subpilosæ (1 mm.) subdenseque glandulosi, glandulis varie longis. Flores lutei, ligulis apice ciliatis, stylis subobscurus; achænia initio dilute brunnea, denique brunnea.

Máramaros: In m. Stanuluj vertiku pr. Borsabánya et in valle Bucuiescu-völgy ad alpem Nagy Pietrossz m. Bikahegy (FILARSZKY et JÁVORKA, 19. VII).

79. *Hieracium nigratum* UECHTR.

(= *prenanthoides* < *nigrescens*).

Subsp. *nigratum* UECHTR. — Szepes: Fehér-tó (BORBÁS).

80. *Hieracium chlorocephalum* WIMM.

(= *prenanthoides-alpinum-vulgatum*).

Subsp. *stygium* UECHTR. — Tátra: Csorba-tó (BORBÁS), Langer See (HAZSLINSZKY), in valle «Menguszfalvi völgy» (FILARSZKY et KÜMMERLE).

81. *Hieracium subsinuatum* BORB.(=*stygium* + *Wimmeri*).

Subsp. *subsinuatum* BORB. — Rhizoma sæpe pluricaule. Caulis hypophyllopodus, rarius phyllopodus, 35—50 cm. altus gracilis obsolete striatus, ubique molliter subpilosus, in superiore tertia parte subfloccosus. Folia rosularia compluria vel emarcida et folia caulinata inferiora appropinquata propter caulis basin inserta, oblongo-lanceolata, longe attenuata subpetiolata, basi late vaginanti amplexicauli sessilia, argute serrato-dentata, dentibus apice glanduliformibus sæpe in petiolum inæqualiter descendenteribus, acuta vel sublonge acuminata, glaucescenti- et gramineo-viridia, supra fere glabra, subtus parum vel subconspicue reticulato-venosa et pariter ac in margine vix modice, in nervo dorsali petioloque modice molliterque pilosa; caulinata c. 6(—8) plerumque sensim decrescentia remota, basi angustata subpetiolata vel cuneata sessilia, inferiora oblongo-lanceolata, media sæpe elliptico-lanceolata, summa lanceolata vel linearis-lanceolata basi lata sæpe paulo amplexicauli sessilia, basin versus irregulariter grosseque serrato-dentata, supra medium longe triangulato-acuminata integerrimaque. Acladium ad 30 mm. longum, rami 2—6 valde suprafastigiati valde remoti, sæpe ex omni ala orti, oblique erecti substricti, inferiores longi tenues, ordine axium 3—4, capitula 5—15(—30). Involucrum 9—10 mm. longum (haud raro abortum) ovatum, squamis atris sublatiusculis obtusis immarginatis, disperse vel basi modice floccosis, subdense breviterque canopilosis et modice glandulosis. Pedunculi albido-canii, vix modice obscureque pilosi et disperse nigro-glandulosi, tenues, glandulis deorsum mox evanidis. Flores lutei plerumque tubulosi, ligulis apice ciliatis, stylis obscuris.

Tátra: In herbidis ad lacum Csorba, 7. VIII. leg. BORBÁS.

82. *Hieracium laevigatum* WILLD.

a) Subsp. *firmum* JORD. (*H. tridentatum* FR. ! in sched.). — Banatus: Oravieza (HERBICH).

b) Subsp. *gothicum* FR. — Szomolnok: Rothwasser [oberer Graben] (FILARSZKY).

c) Subsp. *laevigatum* WILLD. — Árva: in v. Bisztricza supra Kralován (JÁVORKA); Zólyom: Körmöczbánya (id.); Vas: Köszeg [Güns] (MÁRTON); Szepes: Hernád völgye, Kálvária (FILARSZKY); inter Tátrafüred et Matlárháza (BORBÁS).

d) Subsp. *peratrum* BORB. — Caulis 30—40 cm. altus flexuosus

breviter subpilosus, usque infra medium subfloccosus, basi purpureus, aphyllopodus, tenuis. Folia caulina 7—9 late lanceolata, rigida, in margine subrevoluto brevissimeque piloso glanduloso-denticulata vel subdentata, inferiora basin versus longe attenuata subpetiolata, media basi breviter angustata sessilia, supra sparsim floccosa, subtus brevissime subpilosa et disperse, in nervo dorsali subdense floccosa; superiora basi rotundata sessilia subtus subdense floccosa. Acladium ad 25 mm. longum, rami 2—3, ordines axium 2(—3), capitula 2—5. Pedunculi cani, pilis dispersis basi atris apice sæpe destructis glandulisque sparsis obsiti. Involucrum 8·5—9 mm. longum ovatum atrum, squamis latiusculis obtusiusculis v. acutiusculis, in dorso pilis dispersis atris brevibus et glandulis sparsis obsitis, subeffloccosis. Flores lutei, stylo obscuro.

Tátra: In herbidis ad lacum Csorba (BOBRÁS).

e) *purpuricaule* ZAHN, nov. subsp. — Caulis ad 70 cm. altus obscure purpureus subglaber vel sparsissime pilosus, disperse floccosus, eglandulosus. Folia caulina ad 20 sensim decrescentia, subremota, late vel superiora subanguste lanceolata, rigida, saturate viridia, subtus vix pallidiora, sæpe violaceo-subcolorata, acuminata acuta, apice sæpe subcontorta, basi angustata sessilia, serrato-denticulata, in margine sæpe subrevoluta, subepilosa vel inferiora in margine basin versus pilis brevissimis obsita, summa subtus subfloccosa. Inflorescentia apice umbellata deorsum paniculata, acladio 15—25 mm. longo, ramis 6—15, inferioribus valde remotis subtenuibus longis purpureis apice ramosis; ordines axium 3—4, capitula 7—30, sæpe partim aborta. Involucrum 9·5 mm. longum denique crasse ovatum, subatrum, squamis latiusculis acuminatis acutiusculis atris, interioribus sordide viridibus, exterioribus disperse (basi submodice) floccosis, subepilosis sparsimque microglandulosis, imis laxis. Bractæ c. 3—4. Pedunculi apice subincrassati cani pilosi eglandulosi, rami deorsum cito sparsiflocci. Flores saturate lutei, stylis obscuris.

Zólyom: in cacumine m. «Goldbrunn» pr. Körmöczbánya (JÁVORKA).

f) Subsp. *rigidum* HARTM. f. *coronopifolium* UECHTR. — In collibus Budišová pr. N. Podhrad (HOLUBY).

g) Subsp. *soproniense* ZAHN, nov. subsp. — Inter *laevigatum* et *H. vulgati* ssp. *acuminatum* JORD. quasi intermedium. Caulis ad 70 cm. altus crassus purpureo-violaceus disperse pilosus, usque ad basin floccosus, in inferiore tertia parte dense pilosus (2—3 mm.), *phyllopodus*. Folia rosularia elongato-lanceolata (15 : 3 cm.), in petiolum late alatum sensim angustata sublonge acuminata, utrimque subfloccosa, subtus disperse vel submodice, in margine nervoque dorsali modice molliterque pilosa, utrimque 3—4 dentibus maioribus et subnumerosis parvis munita,

rigida, ± canescenti-viridia sæpe purpurascentia; caulina ad 20, ima subappropinquata radicalibus similia, sequentia subeito decrescentia, reliqua magis remota sensim decrescentia basi angustata subpetiolata vel cuneata sessilia, sæpe sat grosse dentata, utrimque submodice floccosa, apice sæpe subcontorta. Inflorescentia subsuprafastigata. Acladio 12 mm. longo, ramis 5—10, superioribus approximatis, inferioribus remotis oblique erectis, ordinibus axium 3 (—4), capitulis 10—20 (vel compluribus, sed sæpe multis abortis). Involucrum 10 mm. longum denique depresso, initio crasse ovatum, obscure viride, squamis subangustis acuminatis obtusiusculis vel subacutis obscuris distinete subviridi-marginatis, disperse submodiceve floccosis, subglandulosis, epilosis. Pedunculi canotomentosi disperse glandulosi pilosi, glandulis tenuibus. Flores aureo-lutei, stylo obscuro; achænia subatra.

Sopron: in silva pr. Felső-Pulya (GOMBOCZ).

h) Subsp. *tridentatum* FR. — Zólyom-Brezó (BORBÁS).

83. Hieracium Knafii ČELAK.

(= *laevigatum-vulgatum*).

Subsp. *Knafii* ČELAK. — Fehér: Nadap (TAUSCHER); Heves: Csevicze-fürdő (VRABÉLYI).

84. Hieracium illyricum FR.

(= *laerigatum-Glaucum*).

Subsp. *saxatile* JACQ. (*H. Árpádimum* BORB. in sched.). — Turócz: in convallibus ad pagum Blatnicza (BORBÁS, 7. VIII. 1892).

85. Hieracium ramosum W. KIT.

(= *laevigatum-bifidum*).

a) Subsp. *calcigenum* REHM. — Turócz: In m. Drjenok infra pagum Blatnicza (JÁVORKA); Sáros: Eperjes (HAZSLINSZKY); Hunyad: ad Uj-Gredistye infra oppidum Szászváros (JÁVORKA). — Folia supra sæpe leviter maculata.

b) Subsp. *ramosum* W. KIT. — Turócz: Osztri vrch pr. Blatnicza (JÁVORKA); in subalpinis pr. Ó-Radna (PORCIUS). In collibus supra vineas Sárdaënses [floribus tubulosis] (HAYNALD).

c) Subsp. *serratilanceum* ZAHN, nov. subsp. — Caulis ad 70 cm. altus eglandulosus, phyllopodus vel hypophyllopodus, superne dense floccosus et disperse pilosus, deorsum magis pilosus minus floccosus, inferne subdense molliter pilosus (2·5 mm.) effloccosus. Folia

rosularia 0—3 s^epe longissime alato-petiolata (cum petiolo ad 25 cm. : 3 cm. longa), late lanceolata, exteriora oblonga breviora obtusiuscula, reliqua acuminata acutiuscula vel acuta, omnia in petiolum longe vel longissime angustata, supra glabra vel sparsim, in margine nervo que dorsali subfloccoso et in petiolo modice, in parte aversa disperse pilosa, mollia vel subrigida, dilute glaucescenti-viridia, inaequaliter sinuato- et serrato-dentata, dentibus subnumerosis apice glanduliformibus; caulinis 3—6 remota alato-petiolata vel basi angustata sessilia, lanceolata vel anguste lanceolata, irregulariter et ± sinuato-grosseque dentata, utrimque dentibus ad 6 maioribus s^epe triangularibus in petiolum descendantibus munita, etiam summa ± dentata et in tota parte aversa subfloccosa. Inflorescentia laxissime paniculata, acladio ad 35 mm. longo, ramis 3—5, inferioribus valde remotis longis apice ramulosis oblique erectis, ordinibus axium 4, capitulis 10—20 s^epe partim abortivis. Involucrum 8—9.5 mm. longum obscurum ovatum, squamis subangustis acutis obscuris usque ad apicem subfloccosis disperse glandulosis pilosisque, interioribus dilute marginatis. Pedunculi subsparsim pilosi canotomentosi sparsim glandulosi. Flores saturate lutei, stylo brunneo; achænia obscura. — Habitu *H. vulgati*, involucris ut in *H. bifido*.

Beszterce-Naszód: In subalpinis pr. O-Radna (PORCIUS).

86. *Hieracium inuloides* Tsch.

(= *laevigatum*-*prenanthoides*).

Subsp. *lanceolatifolium* ZAHN. — Szomolnok: Rothwasser [Oberer Graben] (FILARSZKY).

87. *Hieracium umbellatum* L.

a) Subsp. *brevifoliosum* ZAHN (*H. sabaudum* HAYNALD in sched., *H. trachyciton doryophyllum* VUKOT. in sched., *H. brachyphyllum* VUK. p. p. in sched., *H. umbelliforme latifolium* VUK., Exs. 33 var. b). — Transsilvania: in collibus Sárdaënsibus (HAYNALD); Mehadia (ROCHEL). Croatia (SCHLOSSER, VUKOTINOVIC): Agram p. e. in silva Tuškanac (VUKOTINOVIC), in m. Ostrovo pr. Zengg (KÜMMERLE). — Variat capitulis atris, foliis minoribus vel majoribus, oblongis vel ovalibus, dentatis vel subintegerrimis. — var. *trachiphyton* ZAHN; epilosum. ubique dense floccosum; folia in parte superiore margineque pilis stellatis densis basi valde incrassatis obtecta, scaberrima; involucrum viride, stylus luteus. — Lika-Krbava: Senjsko Bilo, in m. Ostrovo supra Zengg 500 m. (KÜMMERLE).

b) Subsp. *subvirgatum* ZAHN (*virgatum* PETER, nec PURSH). Nagy-

maros: Fehérhegy (FILARSZKY). Miskolcz: Bedeg-völgy (BUDAI). Budakeszi (JÁVORKA).

c) Subsp. *umbellatum* L. α) *genninum* GRISEB. 1) *normale* a) *verum* ZAHN (*H. umbelliforme angustifolium* VUKOT. Exs. 33 var. *a*). — Croatia (VUK.), Slavonia (PAVICH, sub nom. «*laevigatum*»); Mehadia (HAZSLINSZKY, sub nom. «*sabaudum*»), in valle «Uj-Gredistye völgye» pr. Szászváros (JÁVORKA); Transsilvania usque ad 1000 m. (KOTSCHY); Magnovaradinum (SIMKOVICS), in cotto Bihar (TAUSCHER); Borsod: Diósgyör: Királykut, Kisgyör (BUDAI); Abaj-Torna: Szádellői kö (JÁVORKA); Heves: Nagyeged (VRABÉLYI), Mátra (TAUSCHER); Hont: Selmeczbánya: Kormossó (KMET); Pestinum (HEUFFEL), Buda (KOCSSÍS), Blocksbeig (DORNER), Jánoshegy (TAUSCHER); Pozsony (TAUSCHER); Vas: Tarótház (MÁRTON). Tolna: Simon-tornya (TAUSCHER). Tátra: Mengsdorf (JERMY). — b) *chlorocephalum* UECSTR. — Borsod: Szirma-Besenyő (BUDAI). — 2) *salicifolium* A.-T. (*commune* Fr. ! in sched.). — Brassó: Fellegvárhegy (MOESZ); Krassó-Szörény: Lugos (HEUFFEL); Ó-Radna usque ad subalpes (PORCITS); Eger cott. Heves (BORBÁS); Gömör: Popova (A. RICHTER). — 3) *latifolium* ZAHN (*lanceolatum* NEILR., SCHLOSS. in sched., *banaticum* HEUFF. in sched.) — Krassó (HEUFFEL), Oravicza (WIERZBICKI); Croatia (SCHLOSSER); Alsó-Fehér: Verespatak (L. RICHTER); Borsod: Igričzi (BUDAI); Pozsony: Sandstätten (TAUSCHER). — 4) *pervagiforme* ZAHN (*pervagum* ZAHN in Magy. Bot. Lap., vix JORD.), foliis latis grosse dentatis, caule valde robusto ad 1'00 m. alto ramosissimo, foliis subtus sebris. Verosimiliter primus transitus *umbellatum* → *foliosum*. — Gömör: Pelsőcz (JÁVORKA), Pest: m. Nagyszál (FILARSZKY); Illok Syrmiæ typice! (HEUFFEL). — 5) *radula* UECSTR. — Borsod: Igričzi (BUDAI); Buda: Schwabenberg (ALBACH). — 6) *trachydernum* ZAHN, foliis utrimque pariter ac caulis hirsutis; ad 1'00 m. alt. — Buda: Hárshegy, Kammerwald (BOHATSCH); Fehér: Ercsi, Érd (TAUSCHER). — 3) *stenophyllum* WIMM. GRAB. 1) *coronopifolium* BERNH. — Banatus: Grebenácz (BORBÁS); Türkenfeld pr. Nagymaros (FILARSZKY). — Caulis ad 1'20 m. altus. — 2) *gramineum* GAUD. (*angustifolium* Koch, *linearifolium* NEILR.) — Vörösvár, Nógrád-Verőcze (FILARSZKY); Trencsén: Sztreesno (ROCHEL, sub nom. «*b*» *carpaticum* ROCH.). — 7) *ambigens* A.-T., involueris glandulis minutissimis solitariis pilisque sparsis obsitis, reliqua ut in *a* 1. — Nyereghhegy (HAZSLINSZKY). — f. *brevisoliiforme* ZAHN (inter subsp. *brevisolioides* et subsp. *umbellatum* intermedium, foliis subabreviatis oblongis). — Máramaros (VÁGNER). Occurrunt etiam formæ *putatae*¹ in pratis demissis et *apricae*,

¹ Eine Forma *putata* aus dem Komit. Krassó-Szörény (HEUFFEL) ist von FRIES in sched. als *H. lactaris* bezeichnet.

p. e. f. *lactaris* BERTOL. — Budafok (FILARSZKY); inter *Juniperos* ad Grebenácz Banatus (BORBÁS).

88. *Hieracium virgicaule* N. P.

(= *umbellatum-bupleuroides*).

Subsp. *denudatum* ROCHEL (*H. nudatum* et *H. polyphyllum* b) *denu-datum* ROCHEL in Herb. SADLERI. — Carpathes (ROCHEL in Herb. HAYNALD). Com. Trencsén (ROCHEL), Máramaros, in alpibus (Herb. SADLER; etiam cultum in herb. Sadleriano sub nom. «*H. acuminatum*»).

89. *Hieracium crocatum* FRIES.

(= *umbellatum-prenanthoides*).

Subsp. *conicum* A.-T. — Máramaros: Vertopa (BORSITZKY). — Involucro atro modice glanduloso disperse obscureque piloso, pedunculis consimilibus.

90. *Hieracium foliosum* W. KIR.

Subsp. *foliosum* W. KIR. 1) *normale* ZAHN. — Szerém: Karlovic et Slankamen (BORBÁS). Eperjes (HAZSLINSZKY; sine dubio planta culta!). — [2) *asperrimum* ZAHN, caule longe scaberrime piloso, foliis utrimque et præcipue subtus subdense longeque pilosis. — Romania: Dobrudsha: inter Černavoda et Küstendje (JANKA, It. Turc. II. 1872)].

91. *Hieracium robustum* FR.

(Symb. (1848) p. 193; Epier. (1862) p. 127 = *foliosum-umbellatum*).

Huc pertinent 1) *H. robustum* FR. l. c. == *virosum-umbellatum* [Persia, Rossia australis]. 2. *H. Pallonianum* ZAHN, etiam *virosum-umbellatum*, sed subspecies ab *H. robusto* diversa [Rossia], 3) *H. lar-gum* FR., Epier. p. 127 (*H. syriense* DEG. et ZAHN, in Magy. Bot. Lap.) = *foliosum-umbellatum*.

Subsp. *largum* FR. — Illok Syrmiae (HEUFFEL) in vineis.

FRIES hat offenbar die gleiche Pflanze von HEUFFEL erhalten und beschrieben (cf. Epier. p. 128). Ausserdem sah er noch eine ähnliche Form von Tokaj.

92. *Hieracium sabaudum* L.

- a) Subsp. *eminens* JORD. α) *genuinum* SUDRE. — In comit. Scepusiensi [Szepes] australi (KALCHBRENNER). — β) *recticaule* JORD. — Nyitra: Havran pr. Szobotist (HOLUBY).
- b) Subsp. *obliquum* JORD. var. *aspericaule* JORD. (*H. boreale* Fr. ! in sched., *H. tenuifolium* SIMK. in sched.). — Krassó: in silvis pr. Zsidóvár (HEUFFEL).
- c) Subsp. *quercentorum* JORD. — Hunyad: Uj-Gredistye völgye ad Szászváros (JÁVORKA); Selmeczbánya: Kormossó (KMET); Borsod (BUDA); Vas: S.-Ujfalu (MÁRTON); Dobogókő ad Dömös (FILARSZKY). — f. *subfariniferum* ZAHN; stylo luteo, involueris foliisque subtus medio criter floccosis, caulinis superioribus etiam in parte superiore subfloccosis. — Croatia: In m. Ostrovo 500 m. supra Zengg (KÜMMERLE).
- d) Subsp. *scabiosum* SUDRE 1) *normale* ZAHN. — Veresegyház et in cott. Nyitra (HEUFFEL, BRANIK).
- e) Subsp. *sublactucaceum* ZAHN (*H. boreale australe* SCHLOSS., *H. tenuifolium* HAYNALD in sched.) — Gántsihegy, Herkulesfürdő (HAYNALD); Croatia (SCHLOSSER): in m. Ostrovo supra Zengg 500 m. (KÜMMERLE). Dorogh (RÉSELY). Buda: Wolfsthal (leg?).
- f) Subsp. *vagum* JORD. (*H. boreale* Fr. ! in sched., *H. trachycaulon polycladum* et *H. chenocaule lancifolium* VUKOT. in sched.). — Szalánd, Szécsény (HAYNALD); Esztergom: Dorog (JÁVORKA). Bars: Kis-Apáti (MOESZ). Budapest: Hárshegy, Jánoshegy, Kovácsi, Szent-Endre (BORBÁS, L. RICHTER, STAUB); Vas: Kőszeg, S.-Ujfalu, N.-Mákfa (BORBÁS, MÁRTON); Pozsony (SABRANSKY), Kramerwald (BÄUMLER), Érd (TAUSCHER); N.-Podhrad (HOLUBY); Nagyszál, Mátra (SADLER), Kismarton (UHL et ALBACH); S.-Remete, Langer Wald pr. Késmárk (HAZSLINSZKY); Badacsóny ad lac. Balaton (BORBÁS, FILARSZKY et JÁVORKA). Croatia (VUKOT.), p. e. Lovrenica (id.); Krassó: ad Maguri (HEUFFEL); Transsilvania: Neudorf (FUSS). — f. *chlorocephalum* UECHTR., capitulis ± viridibus. — In m. Oštrosijaset 300 m. pr. Zengg (KÜMMERLE); Pozsony: Steuergrund (BÄUMLER); Hárshegy ad Budam (BORBÁS); Badacsónyhegy (id.); Borsod: Diósgyör, Inkóvölgy (BUDA). — var. *subrectum* JORD. — S.-Kápolna (MÁRTON).
- g) Subsp. *virgultorum* JORD. (*H. boreale* Fr. in sched.). — Transsilvania: Lesnyek, Almakerék (HAYNALD); Oravieza (HERBICH), in silva ad Szászka (id.); Croatia (SCHLOSSER); Nyitra: Szobotist (BRANIK); Nógrád-Verőcze: Királykut (FILARSZKY); Kerepes (BERNÁTSKY); Buda (BORBÁS); Kammerwald (BOHATSCH); Sopron (GOMBOCZ).

93. *Hieracium deltophyllum* A.-T.(=*sabaudum* [vel *ramosum*]-*vulgatum*).

Subsp. *dubicsanyense* ZAHN, nov. subsp. — Caulis ad 70 cm. altus gracilis, superne dense floccosus et disperse diluteque pilosus, inferne modice floccosus et subdense diluteque pilosus, 3—3·5 mm., aphyllopus. Folia caulinata ad 18 (ima 2—3 sæpe emarcida) oblongo-lanceolata acuminata dilute viridia rigida, supra glabra lucida, subtus molliter et vix modice pilosa subfloccosaque, denticulata vel dentata, dentibus glanduloso-apiculatis, inferiora in petiolum alatum sensim angustata, media brevius angustata, summa basi rotundata sessilia apice sæpe contorta subtus dense floccosa. Acladium ad 25 mm. longum, rami ad 8, superiores sæpe umbellati, inferiores valde remoti sæpe longi, ordines axium 4, capitula ad 30, in inferioribus ramorum partibus sæpe aborta. Involucrum 9 mm. longum obscurum, squamis latiusculis acuminatis obtusiusculis vel acutiusculis viridi-atris sordide viridi-marginatis disperse floccosis glandulosisque (glandulis tenellis) et pilis dilutis brevibus vix modice numerosis obtectis. Pedunculi cani, disperse pilosi glandulosique (glandulis tenellis), rami canescentes, disperse pilosi, sparsissime glandulosi. Bracteæ 3—4 in squamas laxas minores angustiores subfloccosas ad involueri basin transeuntes. Flores saturate lutei, stylo obscuro.

Borsod : Dubicsány (BUDAI). — Verosimiliter *racemosum-vulgatum*.94. *Hieracium virescens* SONDER(=*sabaudum-laevigatum*).

Subsp. *virescens* SOND. f. *Hostianum* WIESB. (*H. virescens* var. *angustifolium* UECHTR. in sched.). — In fagetis m. Gemsenberg ad Posonium (SABRANSKY).

95. *Hieracium dolosum* BURN. et GREMLI(=*sabaudum-umbellatum*).

Subsp. *dolosum* BURN. GREMLI. — Pilishegy (JÁVORKA), Nagymaros : Fehérhegy (FILARSZKY); Szántó (TAUSCHER); Selmeczbánya : Prenčov (KMET); Borsod : Szirma-Bessenyő (BUDAI); Beszterce-Naszód : Radna-Borberek (J. RICHTER). — Folia caulinata ad 60.

96. *Hieracium racemosum* W. KIT.

a) Subsp. *barbatum* Tsch., involueris caulomatibusque $\pm$ pilosis! (*H. dinaricum* Fr. Epier., *H. Malyanum* HEUFF. in sched.; *H. sessiliiflorum* FRIV. tab. XI!; *H. elatum* Fr. in sched.; *H. stiriacum* A. KERN.; *H. sabaudum* ε) *racemosum* NEILR. in sched.; *H. moesiacum* A. KERN. et UECHTR. in sched.!; *H. chlorothecum* UECHTR. in sched.! *H. olympicum* var. *Jankae* PICHL. in sched.; *H. corymbuliferum abruptifolium* VUK. p. p. in sched.; *H. racemosum* F. SCH. et WINT., Herb. norm. cent. I no. 96!). — f. *normale*, foliis caulinis inferioribus magnis approximatis reliquis sursum cito decrescentibus remotis. — Esztergom: Dömös (JÁVORKA); Kramerwald pr. Pozsony (BÄUMLER); N.-Podhrad (HOLUBY). Croatia: Kalnik (VUKOT., sub nom. «*Lachenalii*»). — f. *dinaricum* Fr., forma umbrosa latifolia, foliis caulinis superioribus subcordato-ovatis, involueris subpilosis subeglandulosis. — In silvis montanis pr. Grebengrad¹ haud raro (SCHLOSSER); in montibus Szemenik pr. Temes-Szlatina (BORBÁS). — f. *stiriacum* A. KERN. (*H. Malyanum* HEUFF., *H. sessiliiflorum* FRIV.), caule elatiore, foliis sursum $\pm$ sensim decrescentibus. — Nyitra: ad pag. Zsére (MOESZ), N.-Podhrad (HOLUBY). N.-Mákfa (MÁRTON), in m. Annaberg pr. Törökbálint cott. Pestiensis (TAUSCHER).

H. corymbuliferum abruptifolium VUKOT. ist zum Teil die pseudo-phyllopode Form der normalen subsp. *barbatum*, zum Teil die pseudo-phyllopode Form der subsp. *racemosum*. — Agram.

Var. *subracemosum* ZAHN, habitu formæ normalis vel f. *stiriacum*, sed pedunculis caulisbusque superne subepilosis. — Pest: Dobogókő (FILARSZKY). Huius variationis (inter subsp. *barbatum* et subsp. *racemosum* intermediae) forma *putata* est *H. moesiacum* KERN. et UECHTR. in sched.! (*H. chlorothecum* UECHTR. in sched.; *H. olympicum* var. *Jankae* PICHL. in sched.²), forma e planta demissa orta, ramis elongatis, pedunculis longis ad 6-bracteatis. — Kalofer Thraciæ bor. (PICHLER). — Der lange vor der Blütezeit geköpfte Stengel hat sich später gestreckt, trägt Blätter wie bei normalem *barbatum* oder *racemosum*, ist unterwärts zwischen den Blättern ziemlich reichhaarig, oberwärts zerstreut behaart und mit länglichen Blättchen besetzt. Kopfstiele grau, armhaarig. Hüllblätter breit und stumpf, mit zerstreuten Haaren und Drüsen. Blüten gelb, Griffel dunkel, Früchte dunkelbraun.

¹ FRIES, Epier. p. 107, schreibt „Grubengrad“ und stellt die Pflanze merkwürdigerweise unter seine *Alpestria*! Auch hat er die gleiche Pflanze in sched. als *elatum* Fr. bezeichnet.

² PICHLER, Plant. exs. Fl. Rumel. et Bithyn. no. 156!

b) Subsp. *crinitum* SIBTH. — f. *eriolostachyum* BORB. (v. *amoenidens* ZAHN, Magy. Bot. Lap. 1909). Lika-Krbava: In m. Višerunja pr. Medak (BORBÁS). — Transitus *crinitum-italicum*, foliis longe grosseque dentatis.

c) Subsp. *racemosum* W. KIT. (*H. croaticum* SCHLOSS., *H. oppositifolium* VUKOT.). — f. *normale* (*H. oppositifolium* VUK., Exs. 31). — Croatia (VUK.), in v. Rečina pr. Fiume (Noë), Velebit: Mali Halan (LENGYEL); Herkulesfürdő (HAYNALD); Diósgyör (HAZSLINSZKY, BUDA); Mátra: Bagolykő (VRABÉLYI); Esztergom: Dömös (JÁVORKA), Dorogh (RÉSELY, JÁVORKA); Budapestinum: Csillagvölgy (JÁVORKA), Nagymaros: Fehérhegy (FILARSZKY); Vácz: Nagyszál (id.); Vas: Rattersdorf (MÁRTON). Kőszeg (BORBÁS). — var. *substiriacum* ZAHN, habitu omnino *H. stiriaci*, sed differt caule superne subepilosso (inferne dense longeque subsetoso-pilosso), pedunculis epilosis, capitulis atro-viridibus epilosis. — Nyitra: Zsére (MOESZ). — Die pseudophyllopode Form dieser Subsp. ist das *H. racemos.* β) *oppositifolium* VUKOT. p. p. (*H. croaticum* SCHLOSS., F. SCHULTZ), wozu als 1-köpfige Exemplare die f. *oppositifolium gracilellum* VUKOT., Exs. 31 var. gehört. — Croatia (VUK.), Višerunja pr. Medak (BORBÁS). — Übrigens liegen von VUKOTINOVIC auch als *abruptifolium* bezeichnete Stücke von Agram vor.

97. *Hieracium Barthianum* BORB.

(= *racemosum* > *transsilvanicum*?).

Habitus *H. laevigati*. Caulis ad 1·00 m. altus gracilis vel crassiusculus, anguloso-striatus, sat dense pilosus, superne dense floccosus disperseque glandulosus, pilis 2—3·5 mm. longis dilutis in apice caulis interdum basi subobscurus, glandulis tenellis, usque ad basin subfloccosus, aphyllopodus. Folia caulinata 16—20 sensim decrementa æqualiter distributa vel media parum approximata, omnia submagna lanceolata vel oblongo-lanceolata ad 18:4 vel 10:2·5 cm. longa, inferiora in petiolum latissime alatum longe angustata brevius acuminata, media brevius angustata, superiora basi lata vel rotundata sessilia longius acuminata, omnia ± mollia lutescenti-viridia, supra submodice, subtus modice, in margine nervoque dorsali brunnescenti subdense molliterque pilosa, irregulariter dentata, utrimque c. 3 dentibus magnis simul parvis apice glanduliformibus munita, summa sæpe subgrosse serrato-dentata subtus disperse floccosa, in margine sparsissime minutissimeque glandulosa. Inflorescentia paniculata vel apice umbellata, aclado ad 25 mm. longo, ramis ad 10, ordinibus axium 4, capitulis 15—40. Involucrum 9—9·5 mm. longum semiglobosum obscurum, squamis e basi latiuscula acuminatis obscuris vel obtusiusculis viridi-atris sordide viridi-marginali-

tis, disperse vel submodice pilosis glandulosisque, subeffloccosis, exterioribus angustioribus obtusiusculis laxis subfloccosis. Bracteæ 3—4, pleræque sub involucro insertæ. Pedunculi cani modice diluteque pilosi, 2·5 mm., submodice tenuiterque glandulosi; rami consimiles. Flores aureolutei, stylus subobscurus, achænia brunneo-atra.

Transsilvania: In silvis cæduis m. «Gliva» in subalpinis Sebeshely 1000 m., 10. VIII (BARTH).

Aut formulæ *racemosum* > *transsilvanicum*, aut *racemosum-laevigatum* respondens.

98. *Hieracium cuspidatum* JORD.

(= *racemosum-laevigatum*. JORD. ap. BOREAU, Fl. centr. Fr. 1857 p. 396; BILLOT, Fl. Gall. et Germ. exs. 1921).

Subsp. *Piersii* ZAHN, nov. subsp. — Caulis c. 80 cm. altus crassus anguloso-striatus, pilis subdensis dilutis mollibus (ut in *H. barbato*) obsitus, superne dense floccosus, basin violaceam versus effloccosus et sæpe germinibus lateralibus prædictus, aphyllopodns. Folia caulina ad 18, inferiora ad 20:3 cm. longa, valde elongata, lanceolata, utrimque attenuata, in petiolum sublongum late alatum sensim angustata, irregulariter multidentata, dentibus longioribus (utrimque sæpe 3—4 dentibus maioribus prædicta) apice glanduliformibus, sæpe angustis antrorum curvatis et simul parvis (usque ad apicem fere) munita, sequentia sæpe latiora (ad 4 cm.) basin versus brevius angustata fere latissime alato-subpetiolata pariter ac summa præsertim basi grosse longeque dentata, dentibus subangustis, media summaque cito decrescentia longe acuminate basi angustata v. æquilata sessilia vel e basi lata vel ovata acuminate, subtus (summa) subfloccosa, omnia saturate viridia supra subglabra lucida subglaucescentia, subtus pallidiora, sparsim molliterque pilosa, in margine nervoque dorsali dense breviterque, basin versus densius longiusque ciliata. Inflorescentia paniculata apice sæpe umbellata, acladium 10 mm. longum, rami ad 12, superiores conferti, inferiores ex foliorum caulinorum superiorum alis orti subbreves, omnes 2—4-cephali, capitula 20—36. Involucrum 10—11 mm. longum crasse ovatum denique depresso. Squamae sublatiusculæ, obtusiusculæ vel acutiusculæ, dilute- vel atrovirides, effloccosæ, disperse (breviterque) pilosæ glandulosæque, exteriore breves numerosæ angustiores, in margine subfloccosæ. Pedunculi cani, pilis dispersis brevibus tenuibus obsiti, subeglandulosi. Bracteæ 3—4 subulatæ. Flores lutei, stylo obscuro.

Vas: Kőszeg, in silva loco «Siebenbründle» dicto, 600 m., 23. VII. leg. PIERS.

99. *Hieracium polyadenium* A.-T.(=*racemosum-prenanthoides*).Subsp. *polyadenium* A.-T. — Banatus (HEUFFEL).100. *Hieracium latifolium* SPRENG.(=*racemosum-umbellatum*).a) Subsp. *brevifolium* Tsch. — Agram (VUKOTINOVIC); in valle Vinodol pr. Cirkvenica (FILARSZKY).b) Subsp. *brevifrons* BORB. (*H. chenocaula* VUK. p. p.). — Croatia (VUKOTINOVIC).c) Subsp. *latifolium* SPR. (*H. boreale* var. *latifolium* SCHLOSS.; *H. boreale* FR. in sched.; *H. sabaudum* BORB., NEILR. in sched.; *H. rigidum* SIMK. in sched.; *H. brachyphyllum trichophorum* VUKOT. in sched.; *H. corymbuliferum* VUK. in sched.). — Croatia: Lovrecina (VUK.), in v. Rečina pr. Fiume: Grohovo (NOŠ); Herkulesfürdő (BORBÁS); Borsod: in dumetis ad «Ó-Massa» supra Diósgyör (JÁVORKA); in m. Badacsny Balatonensi (BORBÁS, sub nom. «*tenuifolium*»); Veresmart ad viam Hárshegyensem (VÁGNER); Devičie pr. Selmecbánya (KMÉT); Vas: Nagymákfa (MÁRTON). — var. *vagiforme* ZAHN, involucris atris disperse glandulosis; foliis ovatis (*H. boreale* var. *latifolium* SCHLOSS., *H. boreale* FR. in sched.; *H. sabaudum* NEILR., *H. rigidum* SIMK. in sched.). — Croatia (SCHLOSSER); Pilishegy (JÁVORKA) et Wolfstal pr. Budam (STEINITZ). — Verosimiliter *vagum-umbellatum*. — f. *eglandulosiceps* ZAHN, consimile, sed involucris eglandulosis. — Croatia (SCHLOSSER); Pozsega: Krenovac (PAVICH).d) Subsp. *umbelliforme* Deg. et ZAHN. — Nógrád-Verőce: Morgó-hegy, Királykút (FILARSZKY); Croatia (VUKOTINOVIC, sub nom. «*corymbuliferum polyphyllum*»).101. *Hieracium pseudoboreale* A.-T.(=*racemosum-sabaudum*).a) Subsp. *pseudoboreale* A.-T. — Borsod: Diósgyör (BUDA); Nyitra: Žsére (MOESZ); Popova cott. Gömör (A. RICHTER); Dömös—Dobogókő (FILARSZKY); in silva Reietárova pr. N.-Podhrad (HOLUBY; *H. insigne* VUKOT. in litt. ad HOLUBY 1871). — Ist *vagum-barbatum*.

102. *Hieracium stupposum* REICHB. FIL.

Subsp. *stupposum* (REICHB. F.) N. P. (*H. glaucum* var. *stuppeum* VISIANI, Fl. Dalm. II p. 123 et III 357; *Crepis heterogyna* FROEL. apud VISIANI). — Dalmatia (VISIANI); — var. *calvicaule* N. P. — Modrus-Fiume: Nagy-Kapela, Planina 500 m. et in valle Vinodol pr. Cirkvenica (FILARSZKY); Lika-Krbava: in m. Pisarola 150 m. pr. Zengg (KÜMMERLE). — f. *denticulatum* N. P. — In v. Vinodol (FILARSZKY); in m. Oštrosijaset pr. Zengg 300 m. (KÜMMERLE).

103. *Hieracium leucopelmatum* N. P.

(= *stupposum-umbellatum*).

Subsp. *leucopelmatum* N. P. (*H. glaucum* var. *stuppeum* Vis. in sched. p. p.) — Dalmatia (VISIANI).

104. *Hieracium Tommasinii* RCHB. FIL.

(= *stupposum-racemosum*).

Subsp. *Tommasinii* (RCHB. F.) N. P. — In saxosis montium inter Besca nuova et Besca vecchia insulæ Vegliæ et in vineis (BORBÁS).

105. *Hieracium sparsiflorum* (FRIV.) FRIES.

Epier. (1862) p. 139; *H. sparsum* FRIV. in Flora 1836 p. 436; nec JORDAN, nec N. P.; *H. cernuum* FRIV. et *sessiliflorum* FRIV. in tab. X a FRIVALDSZKY delineata et in herb. Haynaldiano conservata; *H. cernuum* FRIV., in «Magyar. Tudós Társ. Évkönyv.» vol. IV. 1840 p. 204, tab. X; *H. pallescens* PANČ. in sched. et *H. Schultzianum* PANČ. et Vis., Plant. Serb. rar. dec. III 1870 p. 9–10, tab. XVIII apud PANČIĆ in sched.; ergo «*sparsum*» FRIV. et «*Schultzianum*» PANČ. secundum PANČIĆ ipsum synonyma sunt.

a) Subsp. *Kotschyianum* HEUFF. — Folia anguste lanceolata subtus subdense pilosa, basi 2–3 inserta, caulina ad 8, summa angustissima. Acladium 6 mm. longum, rami 4–8 breves (inferiores sæpe aborti) 1–3 cephalii (v. capitulum terminale tantum evolutum, inferiora 2 aborta), Pedunculi superne floccosi ± epilosi subeglandulosi. Involucrum efflocosum, sed pilosum glandulosumque. — Versus alpem Retyezát cott. Hunyad Transsilvanie (HEUFFEL). In herbidis et pratis vallis «Kimpú nyelului» ad fontem fl. «Oláh Zsil» sub alpibus Retyezát 1250 m. (JÁVORKA, sub nom. «*porphyriticum*»).

b) Subsp. *malomvicense* DEG. et ZAHN. — Hunyad: in pratis subalpinis «Kimpú nyelului» ad fontem fl. «Oláh Zsil» alpium Retyezát 1250 m., in consortio *H. prenanthoides* VILL. et *H. Kotschyani* HEUFF. (JÁVORKA). — Var. *subkotschyanum* ZAHN; pedunculis densius floccosis, caule apice disperse floccoso, foliis superioribus in parte aversa sparsim floccosis ab *H. Kotschyano* differt. Transitus *malomvicense-Kotschyanum*, quibuscum crescit.

c) Subsp. *sparsiforme* DEG. et ZAHN, in Magy. Bot. Lap. — Transsilvania: In saxosis alpium Hátszeg (SIMKOVICS).

d) Subsp. *tubulatum* ZAHN l. c. — Transsilvania: In saxosis alpium Hátszeg (SIMKOVICS, sub nom. «*porphyriticum* A. KERNER»).

106. *Hieracium Bohatschianum* ZAHN

(= *sparsiflorum-pallidum*).

Rhizoma crassum sæpe pluricaule. Caulis tenuis ad 25 cm. altus obsoletus striatus sæpe obscure violaceus, superne sparsim rigideque pilosus, basin versus submodice setosus (2—3·5 mm.), effloccosus. Folia radicalia exteriora minora obovata, interiora oblongo-lanceolata acutiuscula mucronata rigida glaucescenti-viridia, subtus disperse mollissimeque pilosa disperseque floccosa, supra præcipue marginem versus (pariter ac *H. pallidum*) modice vel disperse setosa (2—3·5 mm.), vel interiora multo glabriora, sed etiam in parte superiore disperse floccosa vel subeffloccosa, in margine basin versus sæpe densius setoso-pilosa disperseque floccosa, eglandulosa, subnumerosa, ad 80:22 mm. longa, breviter alato-petiolata, in petiolum subcito vel sensim angustata, haud raro in margine subundulata, indistincte tantum denticulata; caulinata 2 in margine setosa, late lanceolata, basi angustata sessilia. Folia novella in nervo dorsali basin versus subiubata, subtus subdense floccosa. Acladium 10—12 mm. longum, rami 3—4 remotissimi ex omni ala foliorum caulinorum orti, ordines axium 3, capitula 7 (—10). Involucrum 8—9 mm. longum ovato-cylindricum obscurum; squamæ *latiusculæ* acuminatæ acutiusculæ *viridiatrae* sparsim floccosae modice obscureque glandulosæ sparsissime pilosæ, interiores dilute marginatæ. Pedunculi mediocriter breviterque glandulosi, *vix modice* vel *sparsim floccosi*, deorsum cito effloccosi, epilosí, bracteis 2—3 obscuris obsití. Flores lutei haud ciliati, stylus dilutus, achænia brunnea. — Flor. Junio.

Banatus: In m. Treszkovácz pr. Szvinicza, solo calc. 730 m., in consortio *H. Jankae* UECHTR. (JANKA). — Habitu *H. pallidi* (rupicoli), involucris *H. sparsifloro* similibus.

107. *Hieracium Zanogucæ* ZAHN n. sp.(=*sparsiflorum-transsilvanicum*).

Phyllopodium. Caulis ad 25 cm. altus tenuis subpilosus usque ad basin floccosus, saepe caulis lateralibus praeditus. Folia radicalia numerosa ovata vel oblongo-lanceolata, supra submodice rigidiusculeque pilosa, subtus subpilosa, in nervo dorsali et basin versus (more *H. transsilvanici*) dense pilosa, sed subparva, denticulata, exteriore obtusa, interiores acuta; caulina 2—3 lanceolata, in margine subtusque plerumque subfloccosa. Acladium 10 mm. longum, rami 2 (—3) remoti, ordines 3, capitula 2 (—5). Involucrum 10 mm. longum subcrasse ovatum viridatrum; squamæ latiusculæ acutiusculæ vel acutæ subirregulariter imbricatæ submodice glandulosæ pilosæque, interiores glauco-viridi-marginatae, exteriore in margine sparsim floccosæ. Pedunculi dense floccosi vel canescentes, subglandulosi, subpilosi. Glandulæ parvæ. Flores pallide lutei, stylus obscurus; achænia atra.

Hunyad: In rupestribus Zanoguca alp. Retyezát 2000 m., in consortio *H. dacici* UECHTR. (BORBÁS).

108. *Hieracium Jankæ* UECHTR.

(=*sparsiflorum-pannosum* ZAHN. *H. marmoreum* Vis. et PANČ., Plant. Serb. dec. II p. 6, tab. 2; NEILR., Nachtr. Aufzähle. Pfl. Ung. Slav. p. 42; UECHTR. Öst. bot. Zeitschr. 1873 p. 239).

In m. Treskovácz inter Berzászka, Drenkova et Szvinieza, in saxosis ad cacumen (JANKA, 3. VII 1870; DEGEN, Plant. Banatus exs. no. 76 anno 1887). — Folia caulina ad 15, rami ad 10, capitula ad 30.

109. *Hieracium dacicum* UECHTR.(=*sparsiflorum > prenanthoides*).

Subsp. *dacicum* UECHTR. (Österr. bot. Zeitschr. 1875 p. 214 et in sched., nec ZAHN, in Magy. Bot. Lap. 1906 p. 92; *H. dacicum* BORBÁS, SIMKOVICS in sched., *H. Kotschyanum* BORB. olim in sched.). — Descriptio Uechtritziano supplere velim. — Caulis ad 50 cm. altus phyllopodus vel hypophyllopodus gracilis modice subrigidiusculeque pilosus (c. 3 mm.), effloccosus, basi violaceus. Folia radicalia emarcida vel unum interdum evolutum; caulina ad 10 lanceolata longe tenuiterque acuminata, inferiores basin versus longe angustata, basi semiamplexicaulia, media basin versus subpanduriformia subattenuata vel subæquilata sessilia subsemi-

amplexicaulia, summa suboblongo-lanceolata longe acuta, omnia supra glabra lucida, in margine submodice rigidiusculeque pilosa et subdenticulata, dentibus parum numerosis apice glanduliformibus, subtus submodice, in nervo dorsali subdense pilosa, pilis 2—2·5 mm. longis, vix reticulato-venosa. Inflorescentia squarroso-paniculata, a cladum 3—10 mm. longum, rami 5 (—8) oblique patentes stricti, ordines axium 3 (—4), capitula (3—) 7—12 (—20). Involucrum 9—10 mm. longum crasse ovatum; squamæ latiusculæ obtusæ vel obtusiusculæ, apice vix barbulatæ, viridatræ, effloccosæ, epilosæ, raro basi pilis nonnullis obsitæ, in dorso modice glandulosæ, interiores subviridi-marginatæ. Pedunculi submodice floccosi subepilosi subeglandulosi vel glandulis sparsis minutis obsiti. Bractæ atrovirides lineares sublongæ. Caulomata deorsum cito effloccosa. Flores pallide lutei, ligulis apice vix ciliatis; stylus subater.

Hunyad: In rupestribus Zanoguca alpium Retyezát 2000 m. (BORBÁS).

Vom gleichen Standort und Sammler stammen auch die Exemplare, nach denen UECHTRITZ seine Beschreibung anfertigte.

Von *H. dacicum* UECHTR. ist nun die in Magy. Bot. Lap. 1906 p. 92 als var. *Pelagae* DEG. et ZAHN aufgeführte Pflanze, wie mich die Originalexemplare des *H. dacicum* überzeugten, vollständig verschieden. Sie muss künftig den Namen *H. Pelagae* DEG. et ZAHN = *sparsiflorum-umbellatum* ZAHN führen.

110. *Hieracium Velenovskyi* FREYN

(= *sparsiflorum-prenanthoides*).

a) Subsp. *neotericum* ZAHN, nov. subsp. — Caulis ad 60 cm. altus subtenuis vel gracilis, disperse sparsimve pilosus, apice tantum disperse glandulosus sparsimque floccosus, basi violaceus, aphyllopus. Folia caulina ad 16, inferiora longa (ima sæpe emarginata), lanceolata, basin versus longe angustata subpetiolata basi semiamplexicaulia, vel angustata subpanduriformia, longe acuminata, ad 12 : 2 cm. longa, media sublatius lanceolata vel oblongo-lanceolata, basin versus minus angustata vel subæquilata, basi ipsa sæpe leviter cordata sessilia semiamplexicaulia, summa e basi cordato-ovata acuminata, omnia saturate viridia, supra glabra sublucida, subtus disperse, in margine submodice, in nervo dorsali modice pilosa (2 mm.), distincte reticulato-venosa, effloccosa, irregulariter (inferiora leviter tantum) denticulata vel dentata, dentibus inæqualiter magnis apice glanduliformibus. Inflorescentia paniculata, a cladum 3—10 mm., rami 5 (—7) sparsim pilosi dense glandulosi cito subeffloccosi, ordines axium 3 (4), capitula 12—25. Involucrum 8·5—9·5 mm. longum ovatum; squamæ latiusculæ obtusiusculæ vel acutiusculæ apice subbar-

bulatæ, subirregulariter imbricatæ, viridiatræ, subdense glandulosæ, glandulis partim parvis, subeffloccosæ, sparsissime pilosæ, interiores glaucescenti-viridi-marginatæ. Pedunculi apice subdense floccosi, sparsim pilosi dense glandulosi. Flores lutei, ligulis apice sparsim ciliatis, stylus obscurus; achænia brunnescentia.

Transsilvania: In pratis alpinis Ünökő (HAYNALD; *H. Kotschyano* affine), id.; *H. prenanth.* SIMK. in sched.).

b) Subsp. *violascens* BORB. (in «Természet» 1878 p. 26 et in sched. ! nec AIMQUIST apud DAHLSTEDT, Bidrag Sydöstra Sverig. Hierac.-Fl. III. 1894 p. 136; nec ZAHN, in Magy. Bot. Lap. 1907 p. 222 sub *H. prenanthoides*). — Descriptio imperfecta auctoris secundum exemplaria originalia compleo: Caulis 45—55 cm. altus aphyllopus anguloso-striatus viridis disperse vel submodice pilosus eglandulosus, apice tantum sparsim disperse floccosus, subcrassiusculus vel subtenuis, basi sæpe sub-violaceus. Folia caulina 12—14 tenuia dilute glaucescenti-viridia, subtus pallidiora et subreticulato-venosa, inferiora remota ad 16:4 cm. longa, latissime lanceolata acuminata, basin versus longissime angustata, basi semiamplexicaulia, media subappropinquata, brevius basin versus angustata sæpe leviter panduriformia, basi subcordata sæpe subaurita semi-amplexicaulia, superiora remotiora cito decrescentia, e basi cordato-ovata late ovato-lanceolata, effloccosa, omnia irregulariter subbreviterque serrato-pluridentata, supra glabra, in margine modice ciliata (1.5 mm.), subtus sparsim pilosa, sed in nervo dorsali ± modice breviterque pilosa (1—2 mm.). Inflorescentia ut in *H. sparsifloro*, squarroso-ramosa; accladium 10—15 mm. longum; rami ad 6 tenues, modice parcefloccosi, disperse minuteque glandulosi, epilosæ; ordines axium 3—4, capitula ad 15, sæpe subnumerosa aborta. Involucrum 8.5—9 mm. longum sub-atrium; squamæ sublatiusculæ obtusæ, sparsim disperse floccosæ, disperse pilosæ, modice glandulosæ, glandulis partim minutis, fere semper epilosæ. Flores dilute lutei, ligulis apice brevissime sparsimque ciliatis, stylus subater; achænia straminea.

Croatia: In umbrosis silvularum montis Samar pr. Novoselo, 22. VIII 1870 leg. BORBÁS.

Von der Tracht des *H. prenanthoides*, mit den Hüllen des *H. sparsiflorum*; Kopfstiele dünn, nur mässig flockig; Drüsen fein; Blätter bläulichgrün; Achänen strohfarben.

Die in Magy. Bot. Lap. 1907 p. 222 für *violascens* BORB. gehaltene Form von *H. prenanthoides* vom Berg «Goli Vrh» über Brusane 1400 m. (leg. DEGEN) nenne ich subsp. *subcaeruleatum* DEGEN et ZAHN.

111. *Hieracium staticifolium* VILL.

Ad *Posonium* [Pozsony] (L. RICHTER).

ANHANG.

Hier mögen noch einige interessante Hieracien angeführt werden, welche meistens den älteren Sammlungen FRIVALDSZKY's und JANKA's aus den Balkanischen Ländern, vornehmlich Macedonien entstammen und welche mir mit dem übrigen, aus Ungarn stammenden Material der grossen Hieracien-Sammlung des Ungarischen National-Museums ebenfalls zur Revision zugesandt wurden.

1. *Hieracium Hoppeanum* SCHULT.

Subsp. *osmanicum* N. P. — Rumelia: Slivno (FRIVALDSZKY sub nom. «*pilosella*»); in m. Hæmus: Horthiath (id.).

2. *Hieracium pseudopilosella* TEN.

Subsp. *pseudopilosella* TEN. β) *sericatum* N. P. (*H. Pilosella* FRIV. in sched.). — Rumelia: Slivno (FRIVALDSZKY); Hæmus: Horthiath (id.).

3. *Hieracium alpicola* SCHL.

a) Subsp. *micromegas* Fr. (*H. petraeum*, *rhodopeum* et *angustifolium* PANČIĆ in sched.; *H. petraeum* PERSOON apud FRIVALDSZKY in sched., var. *pusillum* FRIV. in sched.; *H. alpinum* et *pilosum* HINKE in sched.). — Ad rupes in alpe Karlova pr. Kalofer (FRIVALDSZKY).

b) Subsp. *rhodopeum* GRISEB. (*H. petracum* FRIV., in Regensb. Flora 1836 p. 436; FRIES, Symb. p. 37, Epier. p. 28. p. p.; nec HOPPE; *H. alpicola* β) *rhodopeum* N. P. I p. 183 p. p.; *H. alpicola* subsp. *petraeum* N. P. I p. 184; *H. petracum* FRIV., tab. 39 I.). — Thracia: In alpe Karlova pr. Kalofer (HINKE, JANKA).

4. *Hieracium echioides* LUMN.

a) Subsp. *echioides* N. P. f. *minoriceps* N. P. — Hæmus (FRIVALDSZKY).

b) Subsp. *macrocytum* N. P. — Rumelia (FRIVALDSZKY), Slivno (id.), Macedonia: Korotskö (id.).

5. *Hieracium setigerum* TAUSCH.

Subsp. *pseudechmoides* N. P. — Macedonia (FRIVALDSZKY).

6. *Hieracium Pavichii* HEUFF.

Subsp. *pseudohololeion* ZAHN. — Serbia: Kragujevac (PANČIĆ, sub nom. «*piloselloides*»).

7. *Hieracium Bauhini* SCHULT.

Subsp. *megalomastix* N. P. — Thracia: Karlova (FRIVALDSZKY, sub nom. «*Auricula*»).

8. *Hieracium pallidum* BIVONA.

Subsp. *pallidum* BIV. — Montes Sphakia (FRIVALDSZKY).

9. *Hieracium Neilreichi* A. KERNER

(= *villosum-bifidum*).

Subsp. *Neilreichii* ZAHN. — Caulis 25—30 cm. altus crassiusculus vel gracilis, breviter molliterque subpilosus, usque ad basin albido-canofloccosus. Folia rosularia numerosa ovato-oblonga vel ovato-lanceolata vel oblongo-lanceolata, submagna, petiolata, utrinque subdense breviterque pilosa, in margine petioloque albido-villosa, dentata vel grosse lateque dentata, obtusa vel acuta, cito sensimve in petiolum angustata, in nervo dorsali modice vel subdense floccosa; caulina 2 lanceolata vel lineari-lanceolata, in tota parte aversa disperse floccosa. Acladium 3—6 cm. longum, rami 3 (—4) valde remoti, interdum caules laterales evoluti, ordines axium 3, capitula 5 (—12). Involucrum 11—13 mm. longum semiglobosum denique depresso, canum, subdense breviterque villosum, squamis subangustis acutis, obscuris (præcipue in apice!), dilute submarginatis, disperse modiceve (præcipue basin versus) floccosis, interioribus acutissimis; pedunculi tomentosi disperse breviterque pilosi sparsissime glandulosi. Flores lutei, stylo subobscuro.

Austria inferior: Ad prædium «Lackenhof» in m. Oetscher (KÜMMERLE).

10. *Hieracium pannosum* Boiss.

a) Subsp. *Frivaldszkyi* RCHB. FIL. (*H. «Frivaldii»* RCHB. FIL., Icon. XIX tab. 169, p. 112; nec N. P. II p. 288; *H. versutum* FRIV. in sched., nec in GRISEB., Comm. p. 63, nec in RCHB. Ic. tab. 198). — Creta: in montib. Sphakioticis (FRIVALDSZKY). — Planta sæpissime monocephala, ramis inferioribus omnibus abortis. Folia breviter plumoso- et intertextolanata. Caulis subpilosus vel ± glabrescens; pedunculi superne minutissime glandulosi. Involucrum sæpe subepilosum, glandulis numerosis minutissimis obtectum.

Diese Pflanze ist NAEGELE-PETER gar nicht vorgelegen; aber die Beschreibung und Abbildung bei REICHENBACH l. c. hätte schon genügt, um zu zeigen, dass die Pflanze FRIVALDSZKY's mit der von N. P. l. c. beschriebenen, von PAVLOVIĆ auf dem Kopaonik in Serbien gesammelten Form nicht übereinstimmt. Ich bezeichne letztere Pflanze mit dem Namen «*pseudo-Frivaldszkyi*».

b) Subsp. *Parnassi* FRIES («*H. chalcidicum* Boiss. et *H. Athoum* GRISEB.» apud UECHTR. in sched.; *Andryala lanata* et *H. verbascifolium* FRIV. in sched.; nec L., nec PERS.). — Athos (FRIVALDSZKY). — Pili paulo longiores quam in typo.

11. *Hieracium humile* JACQ.

Subsp. *Oberleitneri* SCH.-BIP. (*H. humile* β) *crassifolium* J. DURR-SCHMID, in Fl. O.-Oesterr. I p. 590, 591). — Austr. superior: Lindaukogl, vulgo «Steinmauer» et «Klammbauersattel», 1130–1150 m., pr. Neustift (OBERLEITNER).

Interessant ist, was FRANZ OBERLEITNER¹ u. a. am 12. August 1886 in einem Brief an HAYNALD bemerkte: «Ich kam unschuldig² zu der Ehre, dass obiges H. meinen Namen erhielt. Da ich übrigens seit 1852 eine Million von mir selbst mühsam gesammelter Pflanzenindividuen in alle vier Windrosen ausgesandt, viel Schweiß und Blut beim Einsammeln und Ausgraben dieser Masse auf vielen und beschwerlichen Exkursionen vergossen, eine Portion Zeit und Geduld darauf verwendet, die grössten Entbehrungen und Strapazen mir auferlegt, die letzten Kreuzer meines elenden Einkommens dazu aufgewendet habe, Schulen und

¹ 1886 Pfarrer in Ort bei Gmunden am Traunsee.

² *H. Oberleitneri* wurde zuerst von Prof. L. PUSCHL gefunden, 1852 von OBERLEITNER. Am 6. Feber 1863 schrieb SCHULTZ-BIP. aus Deidesheim: Ihr Hieracium ist neu: *H. Oberleitneri* SCH.-BIP. in Sitzung der Pollichia am 4. Febr. 1863.

wissenschaftliche Anstalten mit meiner botanischen Ausbeute uneigen-nützig beteilte, so dürfte dieses Bischen Auszeichnung mir wohl ver-gönnt bleiben.»

12. *Hieracium racemosum* W. KIT.

Subsp. *barbatum* Tsch. f. *stiriacum* A. KERN. — Hæmus: Kalofer (FRIVALDSZKY).

13. *Hieracium Pospichalii* ZAHN.

(= *racemosum-porrifolium*).

Subsp. *Pospichalii* ZAHN (? *H. australe* Fr. p. p.) — Carniola: Idria (DOLLINER).

14. *Hieracium divaricatum* Fr.

(= *racemosum-pannosum*; *H. pilosissimum* FRIV. p. p.)

Subsp. *divaricatum* Fr. — Rumelia (FRIVALDSZKY, tab. 41 in herb. HAYNALD); Imitli pr. Kazanlik (JANKA, sub nom. «*Frivaldii*»).

15. *Hieracium olympicum* Boiss.

(= *stupposum-Italica*).

Subsp. *olympicum* Boiss. (*H. pilosissimum* FRIV. p. p.). — Rumelia (FRIVALDSZKY). — var. *Jankae* UECHTR. (*H. pilosissimum* JANKA in sched., It. Turec. 1871). — In m. Dospat-Dagh pr. Batak Thraciæ occident. (JANKA).

16. *Hieracium sparsiflorum* (FRIV.) FRIES.

Subsp. *sparsiflorum* (FRIV.) FRIES. — Kalofer Thraciæ (PICHLER, Pl. Rumel. et Bithyn. exs. no. 31 p. p.). — Hæmus: In alpe Dervend (FRIVALDSZKY). Haec planta a FRIVALDSZKY l. c. delineata est. — Macedonia: Perim-Dagh [Orbelus] supra Kornitza pr. Nevrekop (JANKA). — Rumelia (FRIVALDSZKY). — Serbia: In m. Željin distr. Kruševac (PANČIĆ); foliis angustis, floccis ubique nullis, involucris pilosis glandulosisque; variatio subspeciei *sparsiflori* polymorphi.

17. *Hieracium retyezátense* DEG. et ZAHN(=*sparsiflorum-bifidum*).

Subsp. *sparsifidum* ZAHN, nov. subsp. — Caulis 16 cm. altus tenuis, usque ad basin subfloccosus, basi tantum sparsim pilosus. Folia radicalia parva glauca coriacea ovato-lanceolata vel lanceolata, denticulata vel irregulariter grosse dentata (infra medium), supra glabra, in margine setis brevibus curvatis obsita, in nervo dorsali subfloccosa, in petiolorum brevium basi mediocriter rigidiusculeque pilosa; caulinum angustum vel bracteiforme. Acladium 25 mm. longum, rami 1 (—3) remotissimi, saepe caules laterales evoluti, ordines 3, capitula 2 (—5). Involucrum 8·5—9 mm. longum denique late depresso; squamæ latæ obtusiusculæ, usque ad apicem viridi-atræ, pallide viridi-marginatæ, subirregulariter imbricatae, inferiores angustæ, omnes disperse pilosæ, præcipue exteriores in margine basin versus subfloccosæ, sursum sparsim floccosæ, apice (ut in *H. bifido*) obscuræ, glandulis sparsis minutissimis obsitæ. Pedunculi canescentes, disperse breviterque pilosi sparsissimeque glandulosi, bracteis 2—3 squamiformibus obsiti. Flores lutei, stylo obscuro, ligulis glabris; achænia brunneo-atra.

Kalofer Thraciæ (PICHLER, Exs. Fl. Rumel. et Bithyn. no. 31 p. p.), in consortio subsp. *sparsiflori*.